

Meditační resort

BcA. Lenka Faltusová

Diplomová práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér Prostorová tvorba
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Lenka Faltusová**
Osobní číslo: **K13336**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Prostorová tvorba**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Meditační resort**

Zásady pro vypracování:

1. TEORETICKÁ ČÁST a) Rozbor zadaného prostorového úkolu/ oborově viz 2. PRAKTICKÁ ČÁST/a vymezení jeho problematičnosti: analýza místa, mapové podklady, původní stav, fotodokumentace, zaměření, vyhodnocení jedinečnosti podmínek a vztahů v prostoru. Rozsah textu min.10A4 + mapové a obrazové přílohy b) Znamé příklady stejných nebo podobných řešení a osobní vyhodnocení pozitiv a negativ pro vlastní inspiraci a užití min. 3 příklady. Rozsah textu min.10A4 + obrazové přílohy c) Historiografie daného problému s odkazy na zdroje použitých informací (autor/dílo). Rozsah textu min.10A4 + obrazové přílohy d) Osobní stanovisko- koncept návrhu (funkce vs. forma vs. účel vs. marketing, PR). Rozsah textu min.4A4 + obrazové přílohy,(ideálně kresby). e) Průvodní zpráva k návrhu praktické části popisující zvolená funkční, konstrukční, technická, materiálová a barevná řešení, doporučené výrobní postupy a případné zhotovitele / min.3 možnosti/včetně cenového aproximativu. Rozsah min.10A4 + obrazové přílohy FORMA ODEVZDÁNÍ - Teoretická část Minimálně 44 normostran textu + obrazové přílohy ve vazbě ve standartu UTB 2. PRAKTICKÁ ČÁST A- Návrh veřejného prostoru: Úloha řešící reálné zadání z oboru užitného detailu urbánního prostoru, drobné architektury nebo Zadávací projekt pro úlohu stejného zaměření a rozsahu umožňující vypsání veřejné soutěže,zakázky, tendru Zadání úlohy vychází z: a) konkrétní situace pro konkrétního investora a uživatele v reálném čase b) existujícího projektu a kopíruje

již zpracované nebo zpracovávané téma s jasným názorovým i tvarovým odlišením, posunem c) vlastní program v rámci vymezených oborů na základě důsledné formulace a obhajoby důvodu zpracování takové práce před jejím zadáním – min.10 A4 textu, slovní obhajoba / např. zajímavá ekologická situace s potřebou organizování veřejného prostoru, prostor pro guerillový marketing atp./ d) podmínky zadání veřejné národní nebo mezinárodní soutěže odpovídající oborově i rozsahem B- Návrh prvku veřejného prostoru
Návrh interierového prvku ideálně souvisejícího se zadáním A, mobiliář/ židle, police, stolek atp./,opakovatelný segment výplně otvorů /zábradlí, okno, dveře atp./,orientační nebo reklamní prvek v prostoru/ poutače,kaplička,pomník, podstavec pro konkrétní plastiku atp./.

Pro všechna zadání je požadována konzultace v ateliéru s docházkou 80% možného času, potvrzená konzultace s externími odborníky, min.3x

FORMA ODEVZDÁNÍ

- Praktická část A - výkresová část v potřebném rozsahu autorizující návrh: kresebné návrhy možných variant řešení, zpracovaný návrh vybraného a schváleného řešení / podpisem schvaluje vedoucí ateliéru/,barevné řešení, technické a konstrukční řešení, koncept osvětlení atp.podle typu práce a standartních požadavků na dokumentaci pro zhotovení díla 2x paré A3 vazba ve standartu UTB s přílohou digitální kopie paré, min. 2 ks plakát B1 (100x70 cm)pro účely prezentace díla a tedy s nárokem na maximální PR efekt. Model navrženého řešení v odpovídajícím měřítku (upřesnění podle typu zadání) B - výkresová část v potřebném rozsahu pro vysvětlení navrženého řešení, libovolný formát ne menší než A3, fotodokumentace Model v měřítku 1:1 včetně barevného řešení resp.odpovídající povrchové úpravy / např.zábradlí>zinkování/. Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině a angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení. Diplomová práce v rozsahu 44 normostran A4 textu + obrazové přílohy

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- 1) GAVENTA, Sarah. *New Public Spaces*. Londýn: Octopus Publishing Group, 2006. ISBN 184533-134-6.
- 2) GEHL, Jan, GEMZOE, Lars. *Nové městské prostory*. Brno: ERA, 2002. ISBN 87-7407-233-1.
- 3) LOU, Michel. *Light: The Shape of Space: Designing with Space and Light*. New York: Wiley, 1996. ISBN: 0471286184.
- 4) MORAN, Nick. *Světelný design: pro divadlo, koncerty, výstavy a živé akce*. Praha: Institut umění – Divadelní ústav ve spolupráci s Institutem světelného designu, 2010. ISBN 978-80-7008-246-1.
- 5) NEUFERT, Ernst. *Navrhování staveb, 2. české vydání*, Praha: Consult invest. 2000. ISBN: 80-191486-6-6.
- 6) ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Veřejné prostory v územně plánovacím procesu*. Brno: VUT Fakulta architektury, 2003. ISBN 80-214-2505-9.
- 7) PKG 2009 Loft Publications INTERIOR DESIGN
- 8) edice DAAB (www.daab-online.com)
- 9) edice LINKS (www.linksbooks.net)

Vedoucí diplomové práce:

Ing. arch. Michael Klang, CSc.

Ateliér Prostorová tvorba

Datum zadání diplomové práce:

2. prosince 2014

Termín odevzdání diplomové práce:

15. května 2015

Ve Zlíně dne 12. prosince 2014

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

Ing. arch. Michael Klang, CSc.
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 12 -02- 2015

Lenka Falusová
.....
Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Ve své diplomové práci se zabývám návrhem Meditation resortu, místa, které nabízí příjemné prostředí k relaxaci a je přátelské k přírodě. Řešená oblast se nachází ve městě Napajedla v areálu těžební společnosti Cemex. Hlavní náplní firmy je těžba štěrkopísků. Vytěžená jezera se následně rekultivují a hledá se jejich nové využití a opětovné začlenění do krajiny. Projekt stavím především na atmosféře oblasti, která působí velice uklidňujícím až meditativním dojmem. Právě tato místa v dnešní uspěchané době podvědomě vyhledáváme. Mohou nám pomoci najít harmonii.

Klíčová slova: krajina, relaxace, krajinná rekreologie, Napajedla, meditace, rekultivace

ABSTRACT

My diploma thesis is focused on a proposal Meditation resort, a place which offers a pleasing surrounding to relax and is friendly to nature. This area is located in a town Napajedla in a complex of mining company Cemex. The main activity of the company is sand and gravel mining. The mined lakes have been subsequently reclaimed and new looks for their recovery and re-integration into the landscape. My concept is developed on an atmosphere of the landscape which has very calming and meditative effect. In these days we subconsciously search them in hectic times. They are able to help us find some harmony.

Keywords: landscape, relaxation, landscape recreology, Napajedla, meditation, reclamation

Chtěla bych poděkovat vedoucímu ateliéru Ing. arch. Michaelu Klangovi,Csc. a také Ing. arch. Kamilovi Koláčkovi za cenné rady. Velké poděkování patří mým nejbližším a rodině.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 14.5.2015

Lenka Faltusová

OBSAH

ÚVOD	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 CESTOVNÍ RUCH, KRAJINNÁ REKREOLOGIE, REKREACE	14
1.1 CESTOVNÍ RUCH	14
1.1.1 Formy cestovního ruchu	14
1.2 REKREACE A REKREOLOGIE	15
1.2.1 Dělení rekreace, specifika jednotlivých typů	16
1.2.2 Časově vymezená rekreace a její bližší popis	16
1.2.3 Příměstská rekreace	17
1.2.4 Společenský význam rekreace	18
1.2.4.1 Sociologický a psychologický projev	18
1.2.4.2 Environmentální význam rekreace.....	19
1.2.4.3 Ekonomický význam rekreace	19
1.2.5 Vliv rekreace na prostředí	19
1.2.5.1 Pozitivní aspekty	19
1.2.5.2 Negativní aspekty.....	20
1.2.6 Vliv vybraných typů rekreačních aktivit na životní prostředí, možnosti řešení	20
1.2.6.1 Vliv konkrétní rekreační činnosti a návrh řešení	20
2 KRAJINA	23
2.1 KLASIFIKACE KRAJINY.....	23
2.2 FAUNA A FLÓRA	23
2.3 SPĚTÍ ČLOVĚKA S PŘÍRODOU.....	24
2.4 KRAJINOTVORNÉ SLOŽKY	24
2.4.1 Les a roztroušená zeleň v krajině	24
2.4.1.1 Městské parky	25
2.4.1.2 Klidové oblasti	25
2.4.1.3 Zeleň v krajině	26
2.4.1.4 Volba dřevin v blízkosti komunikací.....	26
2.4.2 Voda v krajině	26
2.4.3 Komunikace v krajině	27
2.4.3.1 Povrch z hlediska přírody	29
2.4.4 Aleje v současné krajině.....	29
2.5 PODOBY ARCHITEKTURY V KRAJINĚ.....	30
2.5.1 Silniční odpočívadlo, PUSHAK architects, Místo: Reinoksevan, poloostrov Nordkynn, Finnmark 2007	30
2.5.2 Silniční odpočívadlo, PUSHAK architects, Místo: Snefjord, Finnmark 2005.....	31
2.5.3 Projekty národních turistických tras, 70°N Architektur, Místo: Vestvågøy, Lofoty, Norsko 2005	31
2.5.3.1 Ptačí observatoře	32
2.5.3.2 Úschovna kol/ meditační místnost.....	32

2.5.3.3	Odpočívadlo Torvdalshalsen	33
2.5.4	Promenade Samuel-De Champlain 2008, Sainte-Foy, Kanada, autor Daoust Lestage	34
2.6	PARKY	35
2.6.1	Specifika Parků studií a reflexe.....	36
2.6.2	Park reflexí a studie Pravíkov u Pelhřimova 2011	37
2.6.3	Lesní park Klimkovice	38
2.6.4	Lesopark na říčním ostrově Santos v Sušici, FLOART 2013	39
2.7	TĚŽBA A KRAJINA	41
2.7.1	Rekultivace a podpora biodiverzity.....	42
3	ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL	44
3.1	MEDITACE	44
3.1.1	Mystická zkušenost	46
3.1.2	Psychofyzologické přínosy meditace na zmírňování stresu.....	46
3.1.3	Meditační techniky	48
3.1.4	Meditace v zahraničí	48
3.1.4.1	Meditace v luxusu- Four Seasons Resort Bali v Sayan, Indonésie	49
3.1.4.2	Klid a přirozenost- Papae International Retreat v Chiang Mai, Thajsko 51	
3.2	SAUNOVÁNÍ	52
3.2.1	Prostor sauny	53
3.2.1	Provoz	54
3.2.1	Princip saunování a jeho typy.....	54
	V publikaci Saunováním ke zdraví je uvedeno několik typů prohřívání:	55
	<i>Typy saunování (podle počtu opakování se určuje výsledný efekt):</i>	55
3.2.2	Vybrané sauny v ČR.....	55
3.2.2.1	Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín	56
3.2.2.2	Zahradní altán Kijukiju Vítř, Černošice 2014.....	57
3.2.2.3	Saunadomek, Liberecko 2014, architektonický ateliér Hilpert.....	58
3.2.2.4	Sauna na Harcovské přehradě, Liberec 2010, atelier Mjölck	59
3.2.3	Sauny v zahraničí	60
3.2.3.1	Obecní sauna v Dúbravici, Slovensko 2013, H3T Architekti.....	60
3.2.3.2	Floating sauna, Rosendal Norsko 2002, Casagrande & Rintala Architects ve spolupráci se studenty.....	61
3.3	JÓGA.....	62
3.3.1	Tradiční dělení jógy.....	62
3.3.2	Fyzická cvičení vycházející z jógy	63
3.3.2.1	SUP jóga	63
3.3.2.2	Aqua jóga.....	64
3.4	STAND UP PADDLING.....	64
3.4.1	Historie a původ	65
3.4.2	Disciplíny	65
3.5	TCHAJ-ČCHI.....	66
3.6	SLACKLINE.....	67
3.6.1	Co je slackline	68

3.6.2	Historie slackline.....	68
3.6.2.1	Slackline v ČR	69
3.6.3	Druhy.....	69
3.6.4	Nebezpečí.....	71
3.6.5	Natažení lajny.....	71
3.6.6	Příklad slackline parku ze zahraničí.....	72
3.7	DĚTSKÉ HŘIŠTĚ.....	73
3.7.1	Dětské hřiště v přírodním stylu	73
3.8	VODNÍ REKREACE A VODNÍ TURISTIKA	74
3.8.1	Veřejné přírodní koupací biotopy v ČR	74
3.8.1.1	Přírodní koupací biotop Kovalovice	75
3.8.1.2	Přírodní koupací biotop Kotynka ve městě Dobřany.....	76
3.8.1.3	Přírodní koupací biotop Šiklův mlýn.....	77
3.8.1.4	Přírodní koupací biotop Radotín.....	78
3.8.2	Příklad ze zahraničí Naturbad Riehen, přírodní koupaliště ve Švýcarsku	79
3.9	ZPŘÍSTUPNĚNÍ KRAJINY PRO HANDICAPOVANÉ	81
3.9.1	Ohleduplné projektování cest.....	81
4	ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	82
4.1	NAPAJEDLA	82
4.1.1	Ekologická stopa	83
4.1.2	Rozvoj cestovního ruchu.....	83
4.1.3	CEMEX.....	86
II	PRAKTICKÁ ČÁST	89
5	MEDITATION RESORT.....	90
5.1	STÁVAJÍCÍ STAV ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	92
5.1.1	Dopravní řešení- stávající stav	93
6	KONCEPČNÍ NÁVRH AREÁLU MEDITATION RESORT	97
6.1	NAVRŽENÝ STAV	97
6.2	ŘEŠENÉ ÚZEMÍ- FUNKCE, LOKACE, PROVOZ.....	99
6.2.1	Popis jednotlivých úseků.....	100
6.2.1.1	Vstup.....	100
6.2.1.1	Kryté odpočívadlo.....	100
6.2.1.2	Ohniště	101
6.2.1.3	Vyhlídko- ptačí observatoř.....	101
6.2.1.4	Meditace.....	101
6.2.1.5	Sauny.....	102
6.2.1.6	Slackline park	103
6.2.1.7	Amfiteátr	103
6.2.1.8	Pozorovatelný	104
6.2.1.1	Hamaka	104
6.2.1.2	Rostlinná zákoutí	104
6.2.1.3	Plocha pro sport	106

6.3	ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ VYBRANÝCH OBJEKTŮ	106
6.4	VSTUPNÍ ČÁST	106
6.4.1	Vstupní stavba	106
6.4.2	Technické a materiálové řešení	107
6.4.2.1	Fasáda	107
6.4.1	Založení stavby.....	108
6.4.2	Konstrukce	108
6.4.1	Střecha.....	109
	<i>OBR. 56. ORIGINÁLNÍ RECYKLOVANÝ NÁBYTEK - MILAAN INTERIÉR</i>	<i>111</i>
6.4.2	Sklad.....	111
6.4.3	Dětské hřiště v přírodním stylu	112
	<i>OBR. 57. VRBOVÉ STAVBY</i>	<i>113</i>
	<i>OBR. 58. VRBOVÉ STAVBY</i>	<i>113</i>
	<i>OBR. 59. PRŮLEZKA SNV</i>	<i>113</i>
6.4.4	WC	113
6.4.1	převlékárny.....	113
6.5	SAUNA.....	114
6.6	VYHLÍDKA.....	117
6.7	PŘÍSTŘEŠEK.....	118
6.8	ZDROJ PITNÉ VODY	119
6.8.1	Odpadní voda	119
6.9	ELEKTRICKÁ PŘÍPOJKA A ROZVOD ELEKTŘINY	121
6.9.1	Osvětlení	121
	ZÁVĚR	122
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	123
	SEZNAM OBRÁZKŮ	130

ÚVOD

Odpočinek je důležitou součástí našeho života. Vhodnou relaxací získáme potřebnou energii pro další činnost, prospíváme tím našemu organismu a pomáháme odbourat stres, který je jednou z nejčastějších příčin současných onemocnění. Odpočinek bychom měli zařadit do každodenních aktivit, vyhneme se tak zbytečnému přepínání. Ideálním prostředím pro načerpání sil je pobyt v přírodě. Meditation resort má potenciál stát se jedinečným místem s vhodnými podmínkami pro harmonizaci těla a duše.

Teoretická část dokumentuje rozbor zadaného úkolu. Zabývá se problematikou spojenou se specifiky zamýšleného resortu. Pozornost věnuje cestovnímu ruchu, rekreaci, ale i pochope ní vztahu člověka a krajiny a jejich vzájemného ovlivňování. Značný prostor si vyžádaly vybrané realizace, které se staly zdrojem inspirace a poučení pro vlastní tvůrčí činnost. Analýzu završuje seznámení s řešeným územím.

Praktická část popisuje návrh komplexu, seznamuje s jednotlivými úseky areálu, jejich funkcí a provozními vztahy. Nabízí možné dispoziční a architektonické řešení vybraných částí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CESTOVNÍ RUCH, KRAJINNÁ REKREOLOGIE, REKREACE

1.1 Cestovní ruch

Pro vymezení a objasnění pojmu *cestovní ruch* existuje řada definic. Například Agentura CzechTourism uvádí: „*Cestovní ruch ~ turismus je mnohostranným odvětvím, které zahrnuje dopravu, turistická zařízení, poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří a agentur, průvodcovské služby, turistické informační systémy a další infrastrukturu či další služby cestovního ruchu. Odvětví cestovního ruchu patří mezi nejvýznamnější součásti národní i světové ekonomiky.*“¹

1.1.1 Formy cestovního ruchu

Cestovní ruch se projevuje v různých druzích a formách, které se neustále rozvíjejí a z kvalitňují v závislosti na poptávce a nabídce. Formy cestovního ruchu určujeme na základě motivace účasti na cestovním ruchu.

1. Rekreační - je to primární forma cestovního ruchu, spojená s obnovou duševních a fyzických sil
2. Kulturně-poznávací
3. Lázeňský cestovní ruch
4. Sportovně-rekreační = sportovně zaměřené pobyty (vodní sporty, cykloturistika, lyžování, pěší turistika,...)
5. Business tourism~ formy cestovního ruchu spojené s profesí (účast na veletrzích, výstavách, obchodní cesty,...)
6. Seniorská forma cestovního ruchu
7. Youth tourism
8. Venkovská turistika, agroturistika, ekoturistika = regionální význam s ohledem na ekologickou a regenerační funkci
9. Cestovní ruch mimo veřejné formy = chataři, chalupáři (v ČR velmi oblíbené)

¹ Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2015-04-24]. Dostupné z:<http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

10. Ostatní formy cestovního ruchu = náboženská, lovecká, dobrodružná, nákupní, industriální turistika²

Všechny uvedené formy kladou určité nároky na území. Turismus má na toto místo dopad a zatěžuje ho, je proto v zájmu příslušných orgánů vytvořit optimální podmínky pro soulad využívání přírody a její ochranu. Usměrněním zařízení cestovního ruchu do vhodné oblasti, prostorovým a funkčním uspořádáním se zabývá územní plánování.

1.2 Rekreace a rekreologie

Je obecně známé, že v dnešním moderním a uspěchaném světě technizace a automatizace zvyšují životní tempo, kladou vyšší nároky na naše nervy a psychiku a zaměstnání se stává neosobním a stereotypním. Následkem toho také dochází k poklesu fyzické aktivity při práci a stoupá tak nedostatek pohybu, což nepříznivě ovlivňuje naše fyzické a psychické zdraví. To všechno provází nešvary moderní civilizace jako je smog, hluk, prach a nadměrný spěch.³

Rekreace je činnost člověka, která vede k regeneraci duševních a fyzických sil a uspokojování osobních zájmů. Tento aktivní nebo pasivní druh odpočinku realizují lidé ve svém volném čase. Rekreací se zabývá vědní disciplína rekreologie.⁴

Krajinná rekreologie zkoumá rekreační účinky krajinného prostoru. Řeší jaký má oblast rekreační potenciál a zabývá se také požadavky společnosti na rekreační využití daného území.⁵

² Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

³ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 71.

⁴ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 60. ISBN 978-80-7375-200-2.

⁵ Tamtéž

1.2.1 Dělení rekreace, specifika jednotlivých typů

Podle množství stráveného času dělíme rekreaci na:

- a) Krátkodobou (maximálně 3 dny, dostupnost zabere max. 25% z vymezeného času určeného na rekreaci):
 - každodenní (pracovní 2-3 hodiny),
 - polodenní (víkendová),
 - jednodenní (víkendová),
 - vícedenní (1-3 dny).
- b) Dlouhodobou (více než 3 dny, charakter dovolené).

Dělení rekreace podle prostorových kategorií:

- příměstská (každodenní až jednodenní),
- ve volné krajině (krátkodobá, dlouhodobá),
- středisková (rekreační oblasti a zařízení),
- individuální pobyt (chaty, chalupy,...).

Podle druhu činnosti:

- procházky a klidový odpočinek,
- pohybová rekreace,
- rekreační sporty,
- rybaření a myslivost,
- sběr přírodnin.⁶

1.2.2 Časově vymezená rekreace a její bližší popis

Rekreace každodenní je rekreace, která se děje po skončení pracovní doby. Jelikož je na tuto rekreaci vymezeno jen několik hodin denně, je důležité, aby doprava na místo rekreace

⁶ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 11-12. ISBN 978-80-7375-200-2.

trvala krátkou dobu a to 30 min, max. 45 min. V tomto případě se preferují hromadné dopravní prostředky, jízda na kole, nebo chůze. Je dobré, aby byly objekty rekreace v blízkosti zastávek městské dopravy. Za maximální vzdálenost rekreace od bydliště se považuje 10-15 km. Krátkodobá rekreace má velký význam z hlediska ekonomického, zdravotního i sociálního. Využívají ji všechny věkové kategorie a skupiny jako mladí lidé, ženy na mateřské dovolené, lidé v důchodovém věku a samozřejmě i lidé ve věku produktivním. Vhodnými objekty krátkodobé rekreace bývají například koupaliště, hřiště, sportoviště, městská zeleň různého druhu (městské parky, příměstský les,...).⁷

Oproti tomu u rekreace víkendové je důležité, aby oblasti rekreace disponovaly potřebným zařízením pro dopravu, zázemí a poskytování služeb.⁸

Rekreace dlouhodobá (prázdninová) se uskutečňuje převážně v létě a probíhá především u vody vhodné ke koupání, v horském prostředí, lázních a dobře vybavených rekreačních střediscích. Velice oblíbené jsou také pobyty na horách v zimním období.⁹

1.2.3 Příměstská rekreace

Příměstská rekreace je definována především polohou vůči lidskému sídlu a současně rekreačními aktivitami jeho obyvatel. Úroveň a intenzita příměstské rekreace je dána především:

- rekreačním potenciálem lokality,
- dopravní infrastrukturou (přístupností a zpřístupněním),
- rekreační infrastrukturou,
- charakterem sídla.¹⁰

⁷ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 268.

⁸ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 269.

⁹ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 270.

¹⁰ Příměstská rekreace. *UTOK* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/143>

Příkladem řešení příměstské rekreace je *Růženin lom*. Významná lokalita Růženin lom se nachází na území Brna, nedaleko sídlišť Vinohrady a Líšeň. Jde o kvalitní ukázkou rekultivace, kdy došlo k propojení vytvořeného biotopu pro obzvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a naučné stezky. Úprava potěžebního charakteru lokality z něj dělá zajímavé místo pro půldenní rekreaci obyvatel Brna.¹¹

Obr. 1. Růženin lom – rekultivace

Důvodem zvolení toho příkladu jsou společné rysy s Meditation resortem. Stejně jako u jezer v Napajedlech jde o rekultivaci těžebního prostoru. Rekultivace obecně považuji za krok správným směrem, člověk by měl přírodě navracet, co si od ní „vypůjčil“.

1.2.4 Společenský význam rekreace

I když to nemusí být na první pohled zřejmé, rekreace má kromě osobních dopadů na jedince také celospolečenský význam. Jedná se především o Sociologický a psychologický projev, Environmentální význam rekreace a Ekonomický význam rekreace.

1.2.4.1 Sociologický a psychologický projev

Primárně dochází k regeneraci psychických a fyzických sil jedince jako člena společnosti. Sekundárním projevem je potom prostřednictvím cestovního ruchu, nebo realizace rekreačních aktivit rozvoj v oblasti služeb- ekonomický ukazatel, vliv na krajinu, její obyvatel- nost a životní prostředí, regionální rozvoj.

¹¹ Růženin lom - rekultivace. *UTOK* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/184>

1.2.4.2 *Environmentální význam rekreace*

Projevuje se modifikací krajinné struktury, kvality a ekologické stability krajiny a jejich složek. Další implikací je rozvoj infrastruktury- její dopady na krajinu (kladné i záporné).

1.2.4.3 *Ekonomický význam rekreace*

V důsledku rozvoje ekonomických aktivit dochází k rozvoji regionů. Vyvíjí se a realizují služby a výrobky přímo/ nepřímo vázané na cestovní ruch.¹²

1.2.5 **Vliv rekreace na prostředí**

Rekreační využívání krajiny přináší kromě účinků na člověka také zpětné ovlivnění prostředí. Projevy je možné sledovat jak na jednotlivých krajinných prvcích, tak i na sociologii místních obyvatel. Tyto dopady jsou pozitivní i negativní.

1.2.5.1 *Pozitivní aspekty*

Rozvoj rekreace a cestovního ruchu významně napomáhá ke zlepšení situace v chudších regionech. Buduje se nová infrastruktura, rozvíjí se poskytování služeb a zkvalitňuje se životní prostředí v zájmové lokalitě. Na základě rozvoje regionu díky cestovnímu ruchu dochází k zatraktivnění dané oblasti nejen pro návštěvníky odjinud, ale zlepšují se také životní podmínky pro místní obyvatele. Méně patrným, ale významným pozitivním vlivem rekreace na prostředí je osvěta. Vznikají nejrůznější naučné stezky a informační centra, jejich smyslem je nejen informovat, ale zároveň vzdělávat a vzbudit v návštěvníkovi zájem o danou problematiku. Důsledkem je větší informovanost a citlivější přístup rekreatantů k hodnotám obecně.¹³

¹² SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 12. ISBN 978-80-7375-200-2.

¹³ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 35. ISBN 978-80-7375-200-2.

1.2.5.2 *Negativní aspekty*

Stres v zaměstnání a uspěchaný životní styl vedou obyvatele (rekreanty) k čím dál větším nárokům na rekreaci. ¹⁴Lidé touží po pohodlí a vyhledávají luxusní resorty se špičkovými službami. Tyto požadavky mají pochopitelně negativní dopad na přírodu (kácení lesů, ničení přírodních tůní, stezek, apod.).

1.2.6 **Vliv vybraných typů rekreačních aktivit na životní prostředí, možnosti řešení**

Jednotlivé typy rekreačních aktivit mají svá specifika, která mohou vést k negativnímu ovlivnění životního prostředí. Pro všechny však platí několik zásad, které mohou tento dopad výrazně snížit, nebo zcela eliminovat. Samozřejmostí by měla být informovanost rekreatantů o ekologické problematice dané oblasti a o problémech spojených s konkrétní činností v resortu.

Velký podíl na stavu přírody má nešetrné chování návštěvníků, jako je nelegální motorismus, vandalismus, ale i neopatrnost a nedodržování návštěvnických řádů. ¹⁵

1.2.6.1 *Vliv konkrétní rekreační činnosti a návrh řešení*

Chůze, pěší turistika, běh, cyklistika

Přírodní území by měla být uzavřena pro automobilovou dopravu v co největší míře. Ideální jsou cesty s jen nejnútnejší povrchovou úpravou. Používaný materiál (pro stavbu i mobiliář) by měl být šetrný k přírodě a ideálně z místních zdrojů. Už samotná výstavba cest způsobuje značný ekologický stres, ale správným projektem můžeme tento stres snížit, usměrnit pohyb návštěvníků a tím omezit přístup k problémovým oblastem mimo trasu. ¹⁶

¹⁴ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 36. ISBN 978-80-7375-200-2.

¹⁵ Vzájemné vlivy rekreace a prostředí a jejich řešení. *UTOK* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/144>

¹⁶ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 36- 44. ISBN 978-80-7375-200-2.

Vodní rekreace a vodní turistika

Poškození vegetace podél břehů sešlapem, poškození vodních rostlin způsobené pádlováním v mělké vodě, nebezpečí pro vodní živočichy a rušení zvířat obývajících vodní plochu a její okolí, nebo znečištění vody organickým/ anorganickým odpadem. Tyto negativní dopady můžeme zmírnit optimálním rozvržením aktivit odehrávajících se na vodě. Dalším opatřením je vymezení plochy, ke konkrétní rekreaci- plovoucí bóje, označení míst se zákazem vstupu (habitat ptactva,...). Je také možné udržovat přípustné množství návštěvníků například limitací počtu sportovních potřeb v půjčovně). Důležité je zabránit znečištění vody toxickými látkami.¹⁷

Šetrné formy turistiky

Jde o udržitelnou formu turistiky, která je šetrná k životnímu prostředí, chová se vůči němu ekologicky. Tento druh turistiky se snaží eliminovat negativní vliv na živ. prostředí a zaměřuje se na kvalitu zážitku. Zaměstnává místní obyvatele, které zapojuje do plánování a rozhodování. Snaží se efektivně využívat místní zdroje (minimalizuje negativní vlivy, spotřebu energie, efektivně řídí odpadové hospodářství, recyklace). Může poskytovat celou šíři rekreačních, kulturních a vzdělávacích možností pro všechny generace. Aktivity by měly vycházet z charakteru místa a regionu. Turistovi je potom umožněno se s regionem šetrně seznámit, je podporovaný jeho vztah s místní komunitou a životním prostředím.¹⁸

Jiří Schneider definuje tuto „měkkou“ turistiku takto:

„Šetrná, turistika nelimituje ostatní odvětví při uplatňování principů udržitelnosti. Je integrovaná do místního, regionálního či národního rozvojového plánu. Minimalizuje nepříznivé dopady na místní společenství, kulturní dědictví, krajinu, zvyky a živočišné dru-

¹⁷ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 44-45. ISBN 978-80-7375-200-2.

¹⁸ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 59-60. ISBN 978-80-7375-200-2.

hy a zároveň podporuje sociální a ekonomickou prosperitu. Zanechává hmotné a sociální prostředí neoslabené, v ideálním případě i zkrášlené, jako zdroj pro budoucí zážitky“.¹⁹

Mezi udržitelné formy turistiky řadíme pěší turistikou, cykloturistikou, agroturistikou, ekoturistikou, vodáckou, lyžařskou turistikou a ostatní formy šetrné turistiky (hipoturistika, kulturní, kulturně- archeologická turistika, historická, ...).²⁰

¹⁹ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 60. ISBN 978-80-7375-200-2.

²⁰ Tamtéž

2 KRAJINA

Krajina je odborný geografický a ekologický pojem, který je předmětem příslušných vědních oborů. Jako krajina se označuje ohraničená část území s určitým charakterem a vlastnostmi. K základním složkám krajiny patří stavba a reliéf zemské kůry, ovzduší (podnebí, počasí), vodstvo, půda, vegetace, živočišný svět a jevy vyvolané člověkem.²¹

2.1 Klasifikace krajiny

Území nedotčené lidskou činností se nazývá přírodní krajina. Dominují mu přirozené prvky, ale takových oblastí na našem území najdeme již jen velmi málo. V současnosti u nás převládá kulturní krajina vzniklá přetvořením původní krajiny činností člověka.²²

2.2 Fauna a flóra

V publikaci *Tvorba a ochrana krajiny* se dočteme, že: *Rostlinstvo je nejdůležitější součástí živé přírody. Vegetací určité krajiny nebo oblasti se rozumí rostlinná pokrývka, jejíž floristické složení, životní formy a růst jednotlivých druhů dávají rostlinným společenstvům a tím i krajině charakteristický ráz.*²³

Na rozdíl od flóry má fauna jako činitel krajiny menší význam. Její úlohu v krajině bychom však neměly podceňovat. Rovnováhu biologických prvků ovlivňují především drobní bezobratlí živočichové a mikroorganismy.²⁴

²¹ Krajina. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Krajina>

²² MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 36.

²³ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 60.

²⁴ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 71.

2.3 Spětí člověka s přírodou

Civilizace v posledních desetiletích udělala velké pokroky a zásadně se změnil způsob života. Pomocí hygieny a lékařských praktik se podařilo vymýtět závažné choroby, ale také se objevily nemoci nové- civilizační. Dříve člověk žil a pracoval v přírodě, ale postupem času s rozvojem průmyslu začal s přírodou ztrácet kontakt. Většina lidí dnes pracuje v továrních halách, kancelářích, nejrůznějších průmyslových a jiných provozech a službách. Značná část obyvatel má v práci nedostatek pohybu, nebo vykonává monotónní jednostranné pohyby, pracuje v hlučném, nebo jinak nevhodném prostředí. Dnešní moderní přístup však sleduje trend návratu k přírodě nejen na pracovišti, ale i v osobním životě. Proto se situace na pracovištích pomalu zlepšuje a lidé si začínají znovu uvědomovat, že tisíce let soužití s přírodou se nedá tak snadno přerušit. Stále častěji pocítujeme, že jsme její součástí a že v ní také nejsnáze načerpáme nové síly. Ve volném čase unikáme z městského prostředí do volné přírody, do lesů, do hor, k vodě.²⁵

2.4 Krajinotvorné složky

Alois Mezera k tomuto tématu uvádí: *Za nejvhodnější a nejcennější objekty pro rekreaci se považují vodní plochy a les.*²⁶

Ve stejné publikaci se rovněž dozvídáme, že: *Estetická hodnota krajiny je výsledkem harmonického souladu mezi základními krajinotvornými faktory, reprezentovanými vegetací, vodními plochami a reliéfem terénu.*²⁷

2.4.1 Les a roztroušená zeleň v krajině

Velký význam mají pro člověka lesní porosty a roztroušená zeleň v krajině. Tyto dva prvky mají vliv například na kvalitu prostředí, jako je voda a ovzduší. Lesy jsou schopny snižovat rychlost větru a zachycovat nečistoty v korunách stromů. Zeleň nám také pomáhá snižovat a odstraňovat hluk. Vyšší účinnost se však logicky dosahuje u širších lesních pásů.

²⁵ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 143.

²⁶ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 147

²⁷ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 149.

*K účinnému tlumení dopravního hluku se doporučuje lesní porost široký alespoň 80 metrů.*²⁸

Je známo, že protiprašná kulisa z keřů, nebo živého plotu zachytí až 6x víc prachových částic než travnatá plocha. Výborně se osvědčily minimálně 12 m široké protiprašné, skladebně pestré pruhy keřů a stromů. Výsadby je potom třeba provést bezprostředně před objektem, který mají chránit. Výškově a tvarově různorodý ochranný porost, připomínající polní remízky je účinnější než pruhové vysázení živého plotu.²⁹

Jedním z hlavních ozdravných významů lesa je klid a charakteristické ticho, které tam panuje. Pobyt v lese blahodárně působí na náš fyzický a především psychický stav. Pozitivní vliv má lesní klima (v parných dnech je vzduch v lese chladnější a naopak v zimě teplejší). Vítaná je také vyšší relativní vlhkost vzduchu a střídání osvětlených a stinných částí. Za zmínku stojí i příjemná lesní vůně.³⁰

2.4.1.1 Městské parky

Styl založení a druh použité zeleně by měly být přizpůsobeny rozloze a danému účelu parku. Větší celky dokážou uspokojovat různé potřeby a zájmy návštěvníků. Pro městské parky platí několik hlavních sadovnických a koncepčních zásad, kdy park by měl obsahovat slunná a stinná místa s vhodným rozmístěním laviček. Je potřeba říct, že i dětská hřiště si žádají dostatek světla. Parky se od ostatních městských částí běžně neoddelují zdí či plotem, k odčlenění od ostatních ploch se používají keře, rostliny a stromy.³¹

2.4.1.2 Klidové oblasti

Dalšími žádoucími objekty pro rekreaci jsou klidové oblasti. Jde o místa s omezením motorové dopravy. V krajině by měla být zachovaná rozptýlená zeleň a travnatý drnový porost. Zřizování klidových oblastí vede k podpoře pěší turistiky, která je jednou

²⁸ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 146.

²⁹ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 233.

³⁰ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 147.

³¹ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 277- 281.

z nejzdravějších forem rekreace. Vytvořené úseky se stávají pro své uživatele místem zotavení v estetické krajině.³²

2.4.1.3 Zeleň v krajině

Vše, co bylo výše psáno o klimatickém a hygienickém významu lesů, platí v menší míře i o rozptýlené zeleni. Jakékoliv stromové nebo keřové pásy, ale i jednotlivé stromy snižují rychlost větru, zvyšují vlhkost vzduchu, zachycují prachové částice a aerosoly, také brání šíření hluku a vylučují do ovzduší léčivé fytoncidy. Zároveň se tu vyskytuje mnoho užitečných živočichů (savců, ptáků a hmyzu). Dřeviny určené k výsadbě je správné volit s ohledem na místní podmínky a účel výsadby.³³

2.4.1.4 Volba dřevin v blízkosti komunikací

V minulosti se stromový doprovod silnic vysazoval v mnoha evropských státech na popud správních orgánů. Kromě zcela jasných výhod pro dopravu tyto dřeviny také příjemně ovlivňovaly bioklimatickou a estetickou hodnotu krajiny. Avšak jejich rozmístění je současné situaci intenzivního automobilového provozu velice problematické. Volba dřevin podél komunikací musí respektovat specifická hlediska týkající se druhu dřeviny, jejího významu a stanoviště, kam má být vysazená. U vedlejších silnic je třeba počítat s výsadbou až za tzv. příkop, a to kvůli hladkému průjezdu. Upřednostňují se ovocné nebo medonosné dřeviny. Je vhodné brát ohled na zemědělce a nepoužívat stromy, které by svými rozsáhlými kořeny zasahovaly do polí. Konečným rozponem stromořadí by mělo být 8-10 metrů. K výsadbě se nejčastěji používají stromy s korunou ve výši zhruba dvou metrů.³⁴

2.4.2 Voda v krajině

Voda patří k soustavě složek tvořících krajinu. V přírodním prostředí má dvě významné funkce, a to funkci biologicko-zdravotní a funkci krajinytvornou. Voda má prvořadý účel

³² MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 287-288.

³³ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 292-293.

³⁴ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 293- 298.

jako výživa všech živých organismů. Ve smyslu utváření krajiny má kulturně estetický vliv a přispívá ke zkrášlení krajiny.³⁵

Uměle vytvořené vodní dílo v krajině mnohdy i jezera a přehrady citlivě zakomponované do okolí obohacují civilizovanou krajinu a vyjadřuje harmonii mezi technikou a přírodou. Mezi požadavky na tvorbu vodní nádrže patří mimo jiné vyhýbat se strohým liniím, pravidelným tvarům terénních zásahů. Neoddělitelnou součástí výtvarné hodnoty a funkce díla je také výsadba porostů, která místo vhodně dotváří. Neupravené prostředí působí jako výtvar nedokončený a špatně upravené okolí v rámci krajiny rušivé.³⁶

Důležitým opatřením proti znečišťování je čištění odpadních vod. Základním způsobem zamezení znečištění je podchycení odpadních vod a jejich likvidace v čistírnách a také jejich ředění a využívání samočisticích schopností toků. Dobře vyčištěné odpadní vody umožňují opětné využití v některých procesech s nižšími nároky na kvalitu vody.³⁷

2.4.3 Komunikace v krajině

Komunikace, neboli také cesta je velice širokým pojmem, zahrnuje dálnici i tu nejmenší pěšinku v lese. Můžeme se po ní nechat vést, můžeme ji využívat, nebo také ne. Cesta vzniká z potřeby někam se dostat, ale pokud směřování jejím směrem ztrácí smysl, zaniká. Cesty mají své neodmyslitelné místo v krajině. Protínají ji, kříží a člení. Komunikace odlehlá místa spojují s civilizací, dělají přírodu prostupitelnou. Některé cesty jsou zpevňovány, jiné rozšiřovány, upravovány pro pohodlné užívání. K nemalému zkvalitnění pomáhají uměle vytvořené linie stromů podél cest tzv. aleje. Aleje přispívají nejen k estetickému zážitku, ale velký význam mají především pro vyznačení cesty, ta se stává viditelnou ve

³⁵ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 149.

³⁶ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 155- 164.

³⁷ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 184-186.

špatných povětrnostních podmínkách, nebo i z větších vzdáleností. Koruny stromů se postarají o příjemný stín.³⁸

Již od nepaměti v místech, kde docházelo ke křížení jednotlivých tras, byly podle důležitosti stavěny kaple, kříže, vysazovány stromy atd. Myslelo se i na odpočinek v podobě nej-různějších zastavení. Vznikaly různá posezení v blízkosti pramenů pitné vody atd.

Cesta, jako každá užitná stavba má svou životnost. Povrch se časem poškodí, vydrolí, popraská, je nutné ho napravit. Správné používání může tuto činnost oddálit. Cesty v krajině jsou svými vlastnostmi určené k užívání pro pěší, cyklisty, nebo smíšený provoz s motorovými vozidly. Svůj podíl na trvanlivosti má odvod dešťové vody. K tomu mohou sloužit i mělké příkopy podél krajů ces. Ty také vymezují užitnou plochu a zabraňují jejímu nechtěnému rozšiřování motorovými vozidly, či koly.³⁹

Velmi se cení rozhodnutí obcí obnovit původní obecní cesty v katastru. Vytvoří se tak měřítkotvorný prvek v krajině, sníží se riziko eroze a především se nabídne lidem možnost vydat se znovu poznávat své okolí. Každé oživení bývalé cesty by mělo být podloženo ověřením využitelnosti a to i výhledově pro budoucnost. Limitace šíře cesty by například mohla být překážkou pro techniku. To by mohlo vést ke kácení nově vysázených stromů, poškození povrchu cest atd. Vhodným vodítkem při obnově je pátrání v archívu a vzpomínky pamětníků. Staré fotografie nám odhalí nejen původní vzhled, ale také jak byla odváděna voda, co bylo používáno za materiál. Každý zásah měl svůj význam, nic nevznikalo pouze z estetických důvodů.⁴⁰

³⁸ Když se řekne cesta. 2012. In: *Zahrada-park-krajina*. Praha: Praha Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, s. 7-9.

³⁹ Když se řekne cesta. 2012. In: *Zahrada-park-krajina*. Praha: Praha Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, s. 7-9.

⁴⁰ Tamtéž

2.4.3.1 Povrch z hlediska přírody

Z ekologického hlediska je nejvhodnější povrch cesty s pevným podkladem a pružnou horní vrstvou, která dobře vsakuje vodu, kořeny rostlin ho udržují vlhký a pevný s ochranou stromů ze shora. Takový povrch lépe odolává erozi, způsobenou častým užíváním pěších, cyklistů, nebo třeba jezdci na koních. Při navrhování je třeba počítat i s proměnlivým počasím a měnícím se ročním podnebím.⁴¹

2.4.4 Aleje v současné krajině

Strom jako symbol nás provází od počátku, je spojením země a nebe. Pokud bychom se drželi literárních děl, pak by mohlo jít o spojení nebeské, pozemské a podsvětí. Strom nám připomíná naši historii v podobě rodokmenu. Listnaté stromy svým každoročním cyklem evokují průběh života: jaro~počátek, léto~ dospívání, podzim~dospělost, plodnost, zima~stárí, konec. Naproti tomu jehličnaté stromy vzbuzují pocity stálosti, trvanlivosti. Stromy nás obklopují v mnoha formách. Poskytovaly nám materiál přes tvorbu nástrojů, hraček, zbraní, shořely jako palivo a také byly a stále jsou důležitým stavebním materiálem.⁴²

Stromy můžeme vídat jako samostatně stojící mohutné solitéry, nebo mohou tvořit skupiny, lesy, remízky v polích a lukách, dále aleje a stromořadí. Právě linie alejí a stromořadí jsou jedním z nejpůsobivějších výsledků spolupráce člověka a přírody přetrvávající po celá staletí. Vznik alejí je spojen s touhou po idealizované, bezpečné přírodě, která člověka vede krajinou, chrání před nepříznivým počasím a kryje před ostrým sluncem. Rozdíl mezi alejí a stromořadím je především v tom, že stromořadí představuje řadu stromů, kdy u cest se jedná obvykle o jednoduchou linii. Naproti tomu alej je nejčastěji dvouřadý (může být i čtyřřadý/ víceřadý) vegetační doprovod cesty vymezuující její vnitřní prostor. Aleje jsou nejen přírodním, ale také kulturním dědictvím, které se vyplatí zachovat a opečovávat pro

⁴¹ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 69. ISBN 978-80-7375-200-2.

⁴² Aleje v současné krajině. 2012. In: *Zahrada-park-krajina*. Praha: Praha Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, s. 10-19.

budoucí generace. Nadčasového díla nesoucího nějaký odkaz dosáhneme pouze citlivým individuálním přístupem.⁴³

2.5 PODOBY ARCHITEKTURY V KRAJINĚ

2.5.1 Silniční odpočívadlo, PUSHAK architects, Místo: Reinoksevan, poloostrov Nordkynn, Finnmark 2007

Tento přístřešek se nachází u silnice vedoucí kolem jezera v pusté krajině severního Norska. Nepravidelní tvar stěn a výklenků poskytuje ochranu před větrem a zároveň výhled do třech směrů. Součástí stavby je otevřené ohniště a WC. Konstrukci tvoří dřevěné rámy z vnějšku obložené prkny bez povrchových úprav, stavba tedy přirozeně stárne, splyne s krajinou. Vnitřek je hladší. Střecha je z modřínových desek. Ohniště je z cortenové oceli, tento materiál nevyžaduje žádnou povrchovou úpravu proti povětrnosti, odpadá tak nutnost údržby.⁴⁴

Obr. 2. Silniční odpočívadlo, Reinoksevan

Objekt poskytuje všechno, co se od silničního odpočívadla očekává, navíc vhodně zapadá do okolní přírody. Byl zařazen jako inspirace proto, že poskytuje v otevřené krajině ochranu před větrem z několika směrů. Se stejným charakterem místa jsem se potýkala i v mém případě. Je třeba ocenit nápaditost tvaru, střídmost materiálů a také že podlaha kopíruje

⁴³ Tamtéž

⁴⁴ PUSHAK architects: Silniční odpočívadlo Reinoksevan. In: *Stavbaweb* [online]. 2011 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://stavbaweb.dumabyt.cz/pushak-architects-silnicni-odpocivadlo-reinoksevan-6966/clanek.html>

tvar terénu, který se ve větších úhlech projevuje i ve tvaru střechy. Stavba díky tomu komunikuje s prostředím, v případě pravoúhlých tvarů by se z ní zbytečně vyčleňoval, strhával by na sebe pozornost.

2.5.2 Silniční odpočívadlo, PUSHAK architects, Místo: Snefjord, Finnmark 2005

Toto odpočívadlo chrání turisty před větrem a sluncem, umožňuje užít si výhledy na fjordy, nebo na moře. Kryté lavičky nabízí užívání více lidem, přesto vytváří pocit soukromí. Základ konstrukce tvoří ocelové tyče, na těch jsou zavěšeny lavice a střecha. Vnitřní obložení je dubové, v exteriéru jsou stěny pokryté měděnými deskami.⁴⁵

Obr. 3. Silniční odpočívadlo, Snefjord

Vytvoření oboustranných vyhlídkových boxů považuji za dobrý nápad. Umístění na nožičkách a nepravidelné rozmístění působí svěže, hravě.

2.5.3 Projekty národních turistických tras, 70°N Architektur, Místo: Vestvågøy, Lofoty, Norsko 2005

Tyto projekty vznikly za podpory správy norských veřejných komunikací. Jejich cílem je vznik sítě takovýchto tras po celém Norsku. Díky nim má turista možnost obdivovat velkolepou místní krajinu. V Lofotech najdeme několik objektů- odpočívadlo, přístřešek pro cyklisty a dvě věže pro pozorování ptáků.

⁴⁵ UFFELEN, Chris van. *Krajinná architektura*. Praha: Nakladatelství Slovart, 2010, s. 292-293. ISBN 978-80-7391-219-2.

2.5.3.1 Ptačí observatoře

Dvě věže o výšce 650 cm, jsou postaveny v ptačí rezervaci. Vchody jsou zakryty vysokými zdmi, aby nedošlo k rušení ptáků pohybem lidí. Vstupní uzavřená část chrání proti nepřízní počasí, úzký otvor okna je zasklený. V horním patře je plocha pro pozorování otevřená, poskytuje tak dokonalý výhled. Hlavní prostor je tvořený robustní ocelovou konstrukcí a obložený dřevěnými latěmi a prkny, je důležité, aby stavba odolala silnými poryvům větru.⁴⁶

Obr. 4. Ptačí observatoře, Vestvågøy

Na pozorovatelnách oceňuji snahu vyjít maximálně vstříc pozorovatelům i objektům jejich zájmu. Ptáci nejsou nijak ohroženi, nebo rušeni. Vrchní část se dá jednoduše otevřít a uzavírat podle potřeby, interiér je tak chráněný proti nepřízní počasí. Dobrým nápadem je také informační pás seznamující s ptáky, kteří se tu vyskytují.

2.5.3.2 Úschovna kol/ meditační místnost

Úschovna kol se nachází v severních Lofotech a poskytuje 360° panoramatický výhled na okolní přírodu. Návštěvník tady najde úkryt před větrem, který může být velmi silný, a také

⁴⁶ Lofoten bird watching towers. In: *70°N arkitektur* [online]. 2005 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://70n.no/filter/building/Lofoten-bird-watching-towers-observation-posts-in-the-landscape>

zde můžeme prožít nádherný zážitek z přírody. Vstupní část je určena pro úschovu kola, bylo zde počítáno i s jednoduchým prostorem pro občerstvení. Nosná ocelová konstrukce je zakryta dřevěnými deskami z překližky/ OSB v interiéru, vnější fasáda je prkenná. Výhledy jsou celoprosklené.⁴⁷

Obr. 5. Úschovna kol/ meditační místnost

2.5.3.3 *Odpočívadlo Torvdalshalsen*

Odpočívadlo nedaleko vikinského muzea, je dostupné z hlavní silnice a má zajištěné parkování. Hlavní stěnu tvoří ocelová konstrukce pokrytá dřevěnými deskami a latěmi. Orientace 60 m stěny je východ- západ, poskytuje tak vhodné zázemí pro atraktivní severo- jižní výhled. Stěna kopíruje terén, vzniklé schody fungují jako posezení. To doplňují další lavice a stoly, místa pro sezení jsou chráněná tmavými deskami, které by mělo zahřívat slunce. Prostor se jeví jako velice vhodný pro odpočívající skupinky turistů.⁴⁸

⁴⁷ Grunnfjør bicycle shelter. In: *70°N arkitektur* [online]. 2005 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z:<http://70n.no/filter/building/Grunnfor-bicycle-shelter-encountering-the-environment>

⁴⁸ Torvdalshalsen rest area. In: *70°N arkitektur* [online]. 2005 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z:<http://70n.no/filter/building/Torvdalshalsen-rest-area-maximizing-the-enjoyment-minimizing-the>

Obr. 6. Odpočívadlo Torvdalshalsen

Na všech výše popsaných projektech realizovaných ve Fjordech se dá mnoho naučit. Příjemná zastavení v krajině přináší mnohá uspokojení. Zamlouvá se mi, že se objekty nijak nepovyšují nad krajinu, příroda tu má pořád hlavní slovo. Přesto působí jednoduchá místa zajímavě, přizpůsobují se svým uživatelům. A jsou plně funkční a mají přiměřenou kapacitu. Odpočívadlo u hlavní silnice blízko centra pravděpodobně navštíví mnohem víc lidí, než objekty přístupné po turistických trasách. Za zmínku jistě stojí upozornit na detaily, například systém zavírání dveří, oken, rytmizace a návaznosti.

Projekty mají mnoho společného s návrhy v Meditation resort. Studii těchto objektů považuji za jeden z hl. inspiračních přínosů pro mou práci.

2.5.4 Promenade Samuel-De Champlain 2008, Sainte-Foy, Kanada, autor Daoust Lestage

Hlavním úkolem tohoto projektu bylo potlačit dálniční tah, který místem prochází, dalším cílem potom vytvořit z tohoto těžce uchopitelného prostoru místo pro sport a relaxaci. Důraz byl kladen na původní vzrostlou zeleň a použití místních materiálů. Revitalizace nábřeží podél řeky St. Lawrence umožnila pohodlný přístup k řece cyklistům i pěším.⁴⁹

⁴⁹ Promenade Samuel-de Champlain. In: *ArchDaily* [online]. 2008 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.archdaily.com/10080/promenade-samuel-de-champlain-consortium-daoust-lestage-williams-asselin-ackaoui-option-amenagement/>

Podoba promenády se jeví harmonická jak v celku, tak i ve svých jednotlivostech. Části na sebe vhodně navazují, protínají se a vytvářejí jedinečnou atmosféru dotvořenou pomocí osvětlení, vodních prvků, páry. Místo působí moderně, kultivovaně. Promenáda je zakončena vyhlídkovou věží. Zaujal mě její industriální vzhled, který má návaznost na průmyslovou činnost, se kterou je oblast spojena. Tuto skutečnost jsem se rozhodla zachovat i v navrhovaném resortu jako připomínku toho, jaký má vznik jezer původ.

Obr. 7. Promenade Samuel-de Champlain

Moderní, jednoduchá, elegantní orientovaná promenáda na přírodu, volný čas a umění. Vzhled promenády odpovídá měřítku a důležitosti města.

2.6 PARKY

Níže uvedené parky jsou ukázkou řešení podobné problematiky, kterou se zabývám při vytváření konceptu pro území šterkovišť.

2.6.1 Specifika Parků studií a reflexe

*Parky studií a reflexe jsou místem pro všechny, kteří se chtějí v dnešní hektické době zastavit, zamýšlet se a hledat odpovědi na otázky o smyslu života, překonání bolesti a utrpení, o budoucnosti... Jsou to místa setkávání a kontaktu s tím nejlepším v nás a s tím nejlepším v ostatních. Jsou to místa určená k zamýšlení, ale také ke studiu a rozvoji člověka a nenásilné humanistické citlivosti a kultury.*⁵⁰

Tyto Parky studií jsou otevřené pro jednotlivce i organizace bez ohledu na náboženství, vyznání, nebo kulturu. Jde o místo setkávání směřující k vytvoření nenásilné citlivosti, určené k relaxaci, studiu a duchovnímu rozvoji. V prostorách Parků probíhají semináře, workshopy, kurzy, setkání, konference nebo kulturní události jako jsou festivaly a slavnosti. Zakládání Parků je mezinárodním projektem, obdobná místa vznikají po celém světě (v současné době existuje přes 40 Parků studií a reflexe).⁵¹

Všechny Parky mají několik společných symbolických prvků a budov:

1. Vstupní brána- symbolizuje hranici mezi každodenním životem a místem určeným ke studiu a reflexi. (oddělení vnějšího světa x vnitřnímu, hluk x tichu, všednost x poklid a meditace)
2. Monolit- znak spojení země a nebe. Vytváří se vždy z materiálů vypovídajících o době vzniku.
3. Sál- prostor ve tvaru polokoule bez rušivých vjemů, symbolů a znaků. Symbolizuje kontakt s něčím hlubokým, vnitřním a univerzálním, co se skrývá v každém člověku.
4. Fontána- symbolizuje tok energie plynoucí ze spojení ženského a mužského principu.
5. Centrum práce a centrum studií- prostor určený k seminářům, setkávání, studiu člověka a jeho historie.

⁵⁰ Parky studií a reflexe. In: *Parky studií a reflexe: Park Pravíkov* [online]. [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.parkpravikov.cz/parky-studii-a-reflexe/>

⁵¹ Tamtéž

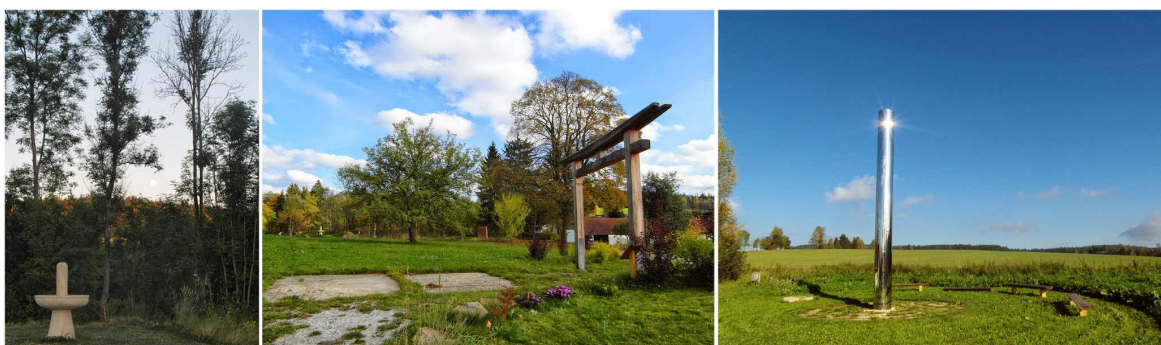
6. Stéla- jsou na ní vyryta jména všech, kteří se podíleli na vzniku parku⁵²

Mezinárodní projekt Parků studií a reflexe byl inspirován myšlenkami spisovatele a myslitele Sila. *Mario Luis Rodríguez Cobos, známý jako Silo (6. 1. 1938 - 16 . 9. 2010) byl argentinský spisovatel a zakladatel Humanistického hnutí.*⁵³ *Humanistické hnutí je mezinárodní dobrovolnická organizace, propagující nenásilí a vystupující proti diskriminaci. Nejedná se o instituci, spíše o sdružení organizací.*⁵⁴

Všechny Parky ve světě jsou financovány pouze z dobrovolných příspěvků jednotlivých lidí. Nepřijímají žádné granty, dotace, nemají sponzory.

2.6.2 Park reflexí a studie Pravíkov u Pelhřimova 2011

První Park studií a reflexe v České republice začal vznikat v červnu 2011 v malé vesnici Pravíkov na Vysočině několik kilometrů od Pelhřimova. Současný monolit v Parku je vyroben z nerezové oceli, aby odpovídal přítomnosti. Uprostřed je vyryto datum, kdy byl konkrétní Park otevřen.⁵⁵

⁵² Tamtéž

⁵³ Mario Rodríguez Cobos. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-11]. Dostupné

z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Mario_Rodr%C3%ADguez_Cobos

⁵⁴ Humanistické hnutí. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-11]. Dostupné

z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Humanistick%C3%A9_hnut%C3%AD

⁵⁵ Park Pravíkov. *Parky studií a reflexe* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z:

<http://www.parkpravikov.cz/parky-studii-a-reflexe/park-pravikov/>

Obr. 8. Park reflexí a studie Pravíkov

2.6.3 Lesní park Klimkovice

Cílem projektu Lesního parku Klimkovice je snížit emise vypouštěné do ovzduší z lokálních topenišť pomocí informačně výchovného působení na obyvatele. Park byl navržen ve spolupráci s architektkou Ivou Škrovovou. Lesní park Klimkovice zaujme svou komplexností. Projekt vhodně sdružuje hlavní myšlenky Občanského sdružení Čisté Klimkovice. Sdružení upozorňuje na fakt, že každý z nás může přispět ke kvalitnějšímu ovzduší, poukazuje také, že i v bezprostřední blízkosti Ostravy je možné najít vhodné místo pro relaxaci s čistým ovzduším. Symbolický je samotný lesní park (stromy mají schopnost zachycovat prachové částice). V parku nechybí herní prvky pro děti, lavičky, odpočívadla, informační panely, vytvořeny z ekologického materiálu- dřeva.⁵⁶

Tuto volbu považuji za vhodnou, použití různě pokroucených kmenů působí esteticky a do lesa jako by přirozeně patřilo (některé instalace jsou podle mého názoru po výtvarné stránce slabší, ale to už je věc osobního vkusu). Za pozitivum považuji obsah informačních panelů- nenásilně podporuje ekologické chování a kladný vztah k přírodě.

Součástí parku je expozice sochařských děl na téma „Člověk a příroda“, vytvořených na Klimkovickém sochařském sympoziu. Instalované prvky mají charakter relaxační a posilovací. V dětech mají podporovat tvořivost, obratnost odvahy a získávání zkušeností. Zaměřeno se jasné zaměření parku, kterému se vše přizpůsobuje. Zaměření parku je především na dětské návštěvníky, protože jde o generaci, která si vytváří ekologické uvědomění a bude mít podstatný vliv na životní prostředí.⁵⁷

Areál umožňuje postupné rozšiřování a doplňování aktivit. Cílem navazující etapy je nenásilně do přírody včleňovat sportovní a relaxační prvky v souvislosti se zasazením parku do

⁵⁶ *Lesní park KLIMKOVICE: Občanské sdružení Čisté Klimkovice* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.lesni-park.cz/>

⁵⁷ Tamtéž

lázeňského lesa poblíž Sanatorií Klimkovice. Prostor je přístupným pro nejrůznější aktivity návštěvníků s pohybovým postižením a kombinovanými vadami. Kromě pohybových cvičení nabízí areál trénink smyslových dovedností, najdeme zde nejrůznější akustické i hmatové prvky. Plánovaná podoba Lesního parku se skládá z několika částí. Bezbariérového ekologického a hracího centra, vybudovaného v letech 2011/2012. Podél zpevněné komunikace jsou umístěny dřevěné hrací prvky, altány a řezbářská díla. Po celé délce se nachází naučné tabule s lesní a ekologickou tematikou. Druhým okruhem je bezbariérový lesní okruh, jedná se o zpevněné lesní cesty a pěšiny doplněné o mobiliář a informační tabule. Třetím okruhem je lesní pohybový areál, ten je určen pro pohybové aktivity zdravím i handicapovaným návštěvníkům. Dřevěné cvičicí prvky jsou navrženy ve spolupráci s odbornými lékaři. Posledním úsekem je stezka do údolí Polančice, v plánu je vybudovat pohodlnou trasu do těžce dostupného údolí, v budoucnu se uvažuje o doplnění výtahem, nebo jiným dopravním zařízením, aby byla vhodná i pro vozíčkáře.⁵⁸

Obr. 9. Lesní park Klimkovice

2.6.4 Lesopark na říčním ostrově Santos v Sušici, FLOART 2013

Městský lesopark byl na ostrově Santos založen už před 1. Světovou válkou, jeho dnešní podoba je výsledkem podařené rekonstrukce, která vyšla z architektonické soutěže. Cílem projektu bylo místo obnovit a přizpůsobit současnosti. Revitalizací prošla i vegetace, zlepšilo se zázemí pro návštěvníky- „kiosek“, který tvoří podium, občerstvení s krytou terasou,

⁵⁸ *Lesní park KLIMKOVICE: Občanské sdružení Čisté Klimkovice* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.lesni-park.cz/>

skladovací a sociální zázemí. Vznikla hřiště pro děti, obnovena byla stavba kuželníku, zpřístupnila se řeka Otava, začal znovu fungovat zaniklý vodní kanál. Novým rysem parku jsou také objekty sochaře Františka Fialy: zvonice pátera Františka Ferdy, Dům na poslouchání ticha, Dům na pozorování oblohy a posezení u ohniště.⁵⁹

Obr. 10. Lesopark na říčním ostrově Santos

Lesopark Santos získal Cenu veřejnosti v rámci soutěže Stavba roku Plzeňského kraje 2013, ocenění odborné veřejnosti Park roku 2014, dostal se do užšího výběru poroty Grand Prix Architektů 2014.⁶⁰

Obr. 11. Lesopark na říčním ostrově Santos

Renovace lesoparku mě zaujala především svou citlivostí k původním prvorepublikovým stavbám a přírodě. Architekti se tu snažili obnovit to, co už tu dříve bylo. Místo se jim podařilo zatraktivnit, oživit, ale přesto si zachovalo svůj původní charakter. Je třeba ocenit

⁵⁹ Revitalizace lesoparku na říčním ostrově Santos v Sušici. In: *Nadace proměny* [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z:<http://ostrov-santos.nadace-promeny.cz/>

⁶⁰ Revitalizace lesoparku na říčním ostrově Santos v Sušici. In: *Nadace proměny* [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z:<http://ostrov-santos.nadace-promeny.cz/>

výběr a začlenění sochařských děl, která podle mého názoru do kultivované přírody patří a dotvářejí celkovou atmosféru.

2.7 Těžba a krajina

Základní charakteristika těžby by se dala shrnout do věty následující věty, Alois Mezera říká: *Vlivem těžby nerostných surovin se krajina mění výškově, klimaticky a hydrologicky a podmiňuje se tak vznik nových krajinných biotopů. Jako každá činnost má i tato svou rušivou ale i tvořivou stránku.*⁶¹

Těžební průmysl mění původní prostředí, protože každé ložisko je po vytěžení nenahraditelné. Každý takový zásah má za následek změnu charakteru místa, která ale nemusí být vždy na škodu. Úkolem odboru životního prostředí je hledat nejvhodnější formy rekultivačních procesů. Navrácení do původního stavu není mnohdy možné ani výhodné.⁶²

Při rekultivaci štěrkoven je nutné upravit břehy do přirozených svahů anebo kolem strmých svahů ponechat dostatečně široký nezastavitelný pruh. V případě použití štěrkoviště ke koupání, je potřeba sledovat stupeň eutrofizace.⁶³ *Eutrofizace je proces obohacování vod o živiny, zejména dusík a fosfor. Rozlišujeme přirozenou eutrofizaci a nepřirozenou- nadměrnou eutrofizaci způsobenou lidskou činností. Dusíkaté látky a fosfáty způsobující nepřirozenou eutrofizaci často pocházejí z hnojiv používaných v zemědělství a dešti splavovaných do vodních toků, existují však i jiné signifikantní zdroje-u fosforu třeba některé prací prostředky, přicházející do řek kanalizací. Důsledkem je nejprve přemnožení planktonu a také sinic a posléze, po masovém odumření se projeví nedostatek kyslíku ve vodě (zejména u dna, kde ho odebírá tlení hmoty) a následné vymírání ryb a dalších organismů.*⁶⁴

⁶¹ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 188.

⁶² MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 189.

⁶³ MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979, s. 204.

⁶⁴ Eutrofizace. In: *Wikipedie, otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Eutrofizace>

2.7.1 Rekultivace a podpora biodiverzity

Veškerá lidská činnost má vliv na přírodu kolem nás, nedotčených míst ve světě rychle ubývá. Někde se člověk naučil žít v souladu s přírodou, ale řadu oblastí přetváří takovým způsobem, že je navrácení do původního stavu nemožné. Existuje ale celá řada příkladů, kdy vhodná rekultivace místa přispěla ke vzniku hodnotných přírodních území. Tento případ se týká i mnohých lomů a štěrkoven.

Projekty rekultivace bývají zpracovávány v několika etapách. Jednotlivé části jsou konzultovány s příslušnými orgány státní správy, obcemi, ochránci přírody, rybáři a dalšími. Většina rekultivačních prací je zahájena už během těžby. Činnost probíhá podle přesně zpracovaného detailního plánu. Cílem je vytvořit v území vhodný terén s ohledem na zamýšlené využití (například rekreační, lesní, zemědělské, vodárenské, aj.). V současnosti se do popředí zájmu dostává význam samovolné přírodní obnovy (spontánní sukcese) a její využití ve vybraných částech lomů.⁶⁵ Na stránkách těžební společnosti CEMEX se mimo jiného dozvíme, že: *Z mnoha studií vyplývá, že se toto území po ukončení těžby může stát útočištěm pro některé vzácné a chráněné druhy rostlin a živočichů, kteří v dnešní intenzivně obhospodařované kulturní krajině nejsou schopni přežít.*⁶⁶

Rekultivační částí území prošla i řešená oblast Meditation resortu, která byla poměrně vysoce ohodnocena v soutěži Zelený most 2007 (každoroční soutěž revitalizačních projektů těžebních prostor ČR).⁶⁷

⁶⁵ Rekultivace a podpora biodiverzity. In: *CEMEX Česká republika* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.cemex.cz/rekultivace-a-biodiverzita.aspx>

⁶⁶ Tamtéž

⁶⁷ *Zelený most: Nejlepší revitalizační projekty České republiky 2007*. Brno: Těžební unie, 2007.

3 ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL

3.1 MEDITACE

Byly doby, kdy lidé meditaci odmítali, neboť se domnívali, že esoterické praktiky se jich netýkají. Ale v průběhu posledních 20-30 desetiletí její popularita značně vzrostla. Po tisících let se jí věnovali mystici a považovali jí za způsob, jak dosáhnout posílení duchovní senzitivity, vycházející z bezprostředních zážitků s Bohem, nebo z prapůvodní reality. S různými formami meditace se můžeme potkat ve všech náboženstvích, včetně křesťanství. Větší význam se mu ale přikládá spíše v náboženství východním, jako je hinduismus, nebo buddhismus. Přestože většina meditačních cvičení vznikla ve spojitosti s náboženstvím, nebo mystickou sférou, v současnosti se při meditacích neuplatňují žádná náboženská, nebo filozofická dogmata. Avšak v dnešní moderní době zájem o meditaci stále vzrůstá, je tomu tak především proto, že byl objeven její vliv na posílení duševního a tělesného zdraví při (pravidelném praktikování). Pozitivní působení na naše zdraví je prokázáno vědecky a různí odborníci ho doporučují praktikovat denně, pacientům trpícím neurózami a poruchami vyvolanými stresem.⁶⁸ O účincích meditace na lidské zdraví se Erica Smithová a Nicholas Wilks zmiňují v publikaci *Tajemství Meditace* takto: *Meditace byla úspěšně využívána v různých případech, počínaje depresemi a neurózami až po hypertenzi, migrény, poruchy spánku, užívání drog, a dokonce i u rakoviny. Terapeuti, kteří doporučují meditaci jako doplněk tradičních metod léčby, zaznamenávají lepší výsledky u těch pacientů, kteří se jí věnují.*⁶⁹

Většina západní populace se věnuje meditaci ze zdravotních důvodů. Meditačními praktikami se mohou věnovat lidé v každém věku, bez ohledu na jejich tělesné dispozice a původ. Meditace jako tělesné cvičení na nás nejdříve působí relaxačně, postupně, jak se zdokonalujeme v jejím provádění, projevují se stále víc její psychologické účinky. Původní myšlenky a názory ustupují do pozadí, začínáme vnímat sebe samého. Naše vnímání se

⁶⁸ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

⁶⁹ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000, s. 4. ISBN 80-88809-80-0.

stane intenzivnějším.⁷⁰ *Meditace napomáhá tříbit smysly a intelekt, zvyšuje schopnost koncentrace, mysl se stává jasnější a rozvíjí se tvořivost.*⁷¹

Z pohledu historie se meditace vykonávala kvůli duchovním účelům, dnes se jí mnozí lidé věnují z praktických příčin- upevnění zdraví, nebo proto, že díky cvičením získávají pocit, že dokážou lépe čelit problémům. U lidí, kteří se meditaci věnují, dochází ke zvýšení výkonnosti a pocitu jistoty v každodenním životě, prohlubuje se jejich schopnost mít rád sebe samého i druhé. I přes značnou popularitu, kterou se meditace v posledních letech pyšní, přetrvává mnoho nejasností o tom, jak jí máme rozumět a jak ji vykonávat. Z širšího pohledu by se dala brát jako jakákoliv aktivita od modlitby až po složité rituály, od opakování slova/ slabiky po praktiky hatha jógy, tchai-t'i nebo tance Sufi. Pro lidskou mysl je přirozené být neustále aktivní, přebíhat od jedné myšlenky ke druhé. Podle významných duchovních a náboženských učitelů právě to, že mysl nezná odpočinek je počátkem všech nemocí a starostí. Erica Smithová a Nicholas Wilks k tomu dodávají: *Jen tehdy, když je naše mysl nehybná a neruší ji žádné myšlenky, pocity ani emoce, dokážeme najít skutečný klid a upokojení. Jen když je mysl pokojná, jsme schopní jasně vidět a skutečně poslouchat.*⁷² Přestože je tento stav mysli spojený převážně s meditací, jde o přirozený jev, který čas od času zažíváme každý. K meditaci mysli dochází například ve sportu a to hlavně u takových disciplín, kdy je nutná naprostá koncentrace, jako je třeba horolezectví, nebo sjezdy na lyžích.⁷³

I když známé nepřeberné množství meditačních technik, všechny jsou v podstatě určené na trénování mysli. Existují rozsáhlé poznatky o pozitivních přínosech meditace na naše těles-

⁷⁰ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

⁷¹ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000, s. 4. ISBN 80-88809-80-0.

⁷² SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000, s. 8. ISBN 80-88809-80-0.

⁷³ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

né i duševní zdraví. Tento fakt, je pravděpodobně hlavním důvodem, proč v dnešní době tolik stoupá popularita meditace v západních zemích. Naopak východní kultura usiluje o dosažení tradičního cíle a tím je mystická zkušenost.⁷⁴

3.1.1 Mystická zkušenost

Meditace se vykonávala po tisíce let jako prostředek duchovního vývoje. Během cvičení se postupně tříbí a rozvíjí naše uvědomování a prohlubuje se porozumění. *Nejvyšším cílem meditace je zažít bezprostřední zážitek pravé podstaty reality.*⁷⁵ Meditační cvičení řadíme mezi alternativní přístup ke zdraví. Alternativní medicína dává do souvislosti stav naší mysli těla a duše. V protikladu k ortodoxnímu léčení chorob, které praktikují lékaři, holistický přístup požaduje, aby pacient převzal osobní zodpovědnost za léčbu a prevenci tím, že si osvojí zdravý životní styl- zdravou stravu, tělesný pohyb, relaxaci a meditaci.⁷⁶

3.1.2 Psychofyzické přínosy meditace na zmírňování stresu

Termín „stres“ se původně využíval ve fyzice při popisování síly, která působí na objekt, který buď zničí, nebo se ho snaží deformovat. Rozsah, v jakém může síla objekt porušit, závisí na schopnosti zvládat zátěžové situace, na přizpůsobivosti a toleranci. V případě živých organismů chápeme stres jako stav psychofyziologického napětí, který vzniká při reakci na sociální, fyzikální a emocionální podněty, především pak na ty, které působí jako hrozba a vyžadují změnu, nebo adaptaci. Stres se všeobecně považuje za zátěž pro náš organismus, ale ve skutečnosti má také prospěšný význam při našem osobním růstu. Bez něho bychom nebyli schopni se rozvíjet, být kreativní, lidé by nebyli schopni vypořádat se se zadanými úkoly. Pokud je přítomnost stresu nadměrná, nebo dlouhotrvající a nedojde k uvolnění energie, která vzniká při stresové situaci, stává se stres pro naše zdraví nebez-

⁷⁴ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

⁷⁵ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000, s. 16. ISBN 80-88809-80-0.

⁷⁶ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

pečným a je významným faktorem pro vznik nemocí. Stres běžně způsobují především krizové životní události, dalšími spouštěči jsou znečištěné prostředí, nadměrný hluk, přelidnění, nepříznivé životní a pracovní podmínky. Problémy v práci jsou nejčastější a nejzávažnější příčinou stresu. Reakce na stres se u každého z nás projevuje jinak, pokaždé to ale odnáší náš „nejslabší článek“. Lidé s problémy se srdcem mívají srdeční onemocnění, citliví jedinci s narušenou psychikou se nervově hroučí. Pokud se tělo po prodělaném stresu neuvolní a nevyužije se nahromaděná energie, nebo pokud přetrvává pocit ohrožení, nebo se naše reakce opakovaně spouští, tehdy pravděpodobně propukne nemoc. Stres je výrazným spouštěčem řady nemocí postihující naše tělo ale i psychiku. Narušení jedinci často propadají drogové závislosti, nebo páchají kriminální činy. Je tedy zřejmé, že vzniklou situací trpí následně celá společnost.⁷⁷

Období nemoci, nebo krize mohou být zároveň časem osobního růstu, který může vést k pozitivním změnám v životě a životní filozofii. Někomu stačí uvolnit energii při vydatné tělesné aktivitě, ale většina z nás se potřebuje naučit relaxovat a vypnout fyziologickou reakci na stres. Tato obranná reakce je náročná na energii a vyčerpává rezervy našeho organismu. Krátkodobě může být prospěšná, vyžaduje ale následný odpočinek pro regeneraci a doplnění energetických zásob. Díky meditaci můžeme tuto reakci vypnout. Pozitivní přínosy cvičení se projevují nejen při samotném provádění, ale přetrvávají po celý zbytek dne. Pravidelnost nám pomůže vyrovnat se s každodenními problémy. Docílujeme tak procesu hledání sebe samého, duševního, tělesného a citového očištění, které je důležité k rozvoji osobnosti. Začínáme jasněji vnímat svět a získáváme k němu pozitivnější přístup.⁷⁸ Autoři citované knihy dodávají: *Meditace by měla přerůst do vnitřní svobody, ne do větší závislosti.*⁷⁹

⁷⁷ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

⁷⁸ Tamtéž

⁷⁹ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000, s. 42. ISBN 80-88809-80-0.

Podle mnoha škol a tradic je nejlepším časem pro meditaci východ a západ slunce. Nejvhodnější je meditovat v poloze, ve které vydržíme sedět půl hodiny se vzpřímenou páteří. Ideální je poloha lotosového květu (často v ní bývá znázorňován Buddha), dalšími vhodnými polohami je např. turecký sed, sed na patách ale i třeba i na židli nebo „poloha mrtvolý“ leh. Přestože má meditace sama o sobě relaxační účinky, je dobré ho kombinovat i s dalšími relaxačními technikami, jako je například lehká forma fyzického cvičení. Dojde tak k úplnému psychickému i fyzickému uvolnění.⁸⁰

3.1.3 Meditační techniky

Vybrat si správnou meditační techniku nebývá snadné. Důležité je uvědomit si, že samotný cvičení zvoleného stylu není cílem ale podstatný je stav, kterého díky němu docílíme. Vhodné je začít s technikou, ve které se cítíme uvolnění a je pro nás co nejpřirozenější. Různým lidem vyhovují různé metody. Pro někoho je přirozená aktivita a nevydrží delší dobu nehybně sedět, proto pro něj bude vhodnější metoda, při které se bude pohybovat, jako třeba tanec Sufi, tchai-ťi, nebo hatha jóga. Těmto technikám nás však většinou naučí jen zkušený učitel.⁸¹

3.1.4 Meditace v zahraničí

Meditační kurzy vám možnost ustoupit do tichého rozjímání, prozkoumat své vnitřní já. Tento druh duchovních cvičení se zabývá naším vědomím, možnostmi jak zkrotit mysl a najít klid v rychle se měnícím světě.

V zahraničí nalezneme útočiště zaměřující se na meditace, jógu, wellness a nejrůznější očištné kúry. Některá centra mají konkrétní zaměření, ale většinou nabízejí více služeb. Důvodem je snaha uspokojit zákazníka po všech stránkách a je to také ekonomicky výhodnější. Vznikají tak luxusní resorty, s prvotřídními kuchaři a vyškoleným personálem, který vám je nepřetržitě k dispozici. Samozřejmostí je honosné ubytování. Je o vás tedy 100%

⁸⁰ SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

⁸¹ Tamtéž

postaráno a vy se můžete oddat meditaci, józe, nebo libovolným procedurám. Opravdu hledáme právě taková místa?

Jako příklad uvádím dva resorty z Asie, kde má meditace hlubokou tradici.

3.1.4.1 *Meditace v luxusu- Four Seasons Resort Bali v Sayan, Indonésie*

5- ti hvězdičkový resort Four Seasons Resort Bali v Sayan je obklopen lesy a rýžovými poli. Areálem meandruje posvátná řeka Ayung. Množství apartmánů a soukromých vil s bazénem je zasazené do tropické přírody. Harmonie se zde dosahuje pomocí autentických, odvěkých balijských tradic. Lázeňské procedury se zaměřují na čakry a masáže. Meditace a cvičení jógy mají na starosti špičkový lidé. Místo je určeno pro ty, kteří se nechtějí vzdát luxusu, a přesto touží po klidu.⁸²

⁸² *Four Seasons Resort Bali at Sayan: Bali Luxury Resort* [online]. ©1997- 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z:<http://www.fourseasons.com/sayan/>

Obr. 12. Four Seasons Resort Bali v Sayan

Co se týče atmosféry tohoto místa, je z ní cítit snaha docílit dokonalosti. Pokus o propojení nádherné místní přírody s luxusem. Je však otázkou, jestli právě tyto dva rozdílné světy dokážou společně vytvořit přirozené a harmonické místo vhodné k meditaci. Po vizuální stránce jde o nádherný resort a bohatí zákazníci to jistě ocení (zaplatí), ale zdá se, že se někde vytratila pokora a střídmost. Je pěkné, že si tu lidé mohou zkusit práci na rýžových polích, ale nestávají se potom místní lidé pouhou atrakcí, žijícím skanzenem? Místo je reakcí na poptávku bohaté (zahraniční) klientely, o návštěvníky se tu jistě skvěle postarají, ale působí dojmem hotelového komplexu se snahou zprostředkovat autentické zážitky z přirozeného prostředí v prostředí vytvořeném „jen na oko“. Bohužel zaměstnanci pochází často z chudých poměrů a jsou tedy přímo závislí na cestovním ruchu.

3.1.4.2 Klid a přirozenost- *Papae International Retreat v Chiang Mai, Thajsko*

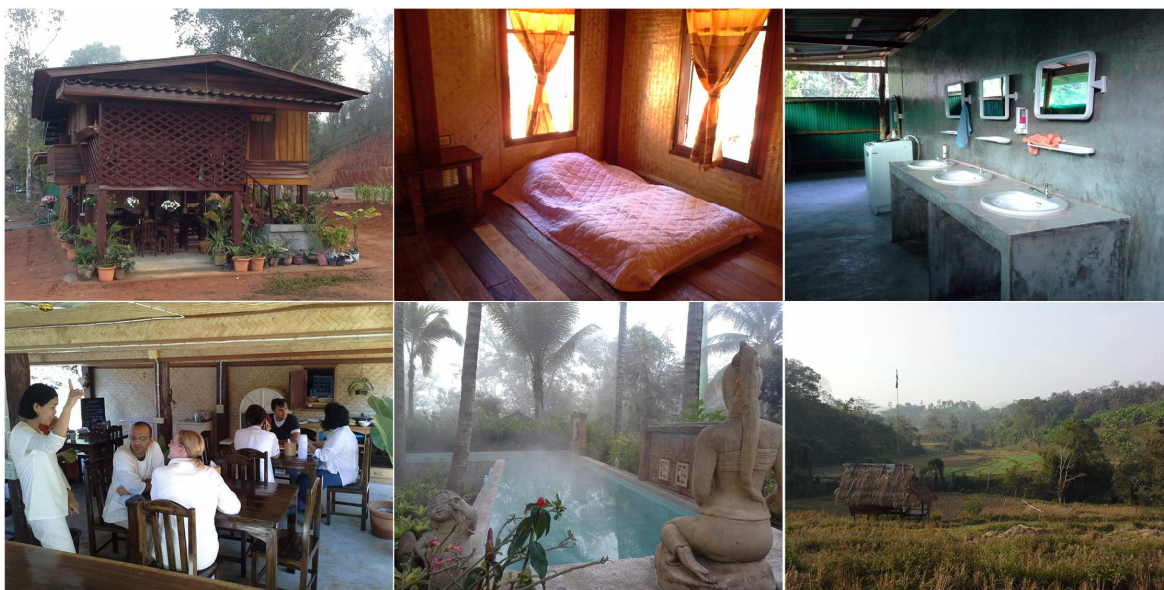
V posledních letech se mnoho lidí, kteří navštíví Thajsko, učí orientální moudrosti o meditaaci a buddhismu. Někdo chce získat zkušenosti z meditace a vytvořit si tak dobrý základ proto, aby byl schopný později meditovat sám. Mnozí hledají útočiště, kde mohou trávit čas meditací v klidné přírodě.

Obr. 13. *Pa Pae Meditation Retreat*

Pa Pae Meditation Retreat je klidné meditativní místo nacházející se v horském prostředí, obklopeném rýžovými poli, čajovými plantážemi a lesy. Pa Pae Meditation Retreat je organizována tak, aby se stala místo pro všechny, kteří mají zájem objevovat přínosy, potenciál a sílu meditace, která se považuje za nejlepší způsob, jak najít životní rovnováhu. Návštěvníci mohou přijít na návštěvu, nebo meditovat na celý rok.⁸³

⁸³ *Pa Pae Meditation Retreat: A new peaceful place to meditate in Chiang Mai, THAILAND* [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.papaemeditation.org/en/>

Obr. 14. Pa Pae Meditation Retreat

Tento resort působí proti předešlému příkladu mnohem střídmějším dojmem, přesto z něj nevychází pocit, že by tu návštěvníkům něco chybělo. Pro potřebu budování vnitřní harmonie jde pravděpodobně o ideální případ. I tady mohou lidé pracovat, ale díky této dobrovolné činnosti přispějí k zútulnění areálu.

Je zřejmé, že oba resorty jsou vytvořené tak, aby uspokojily jiný typ zákazníků a jejich specifické potřeby. Pravděpodobně se nestane, že by návštěvníka luxusního resortu v Bali lákalo místo jako je Pa Pae Meditation Retreat a naopak. Poučení pro moji práci vidím kromě jiného v tom, že je důležité uvědomit si, kdo a proč bude místo navštěvovat a tomu ho přizpůsobit.

Ať už navštívíme jakýkoliv resort, měli bychom mít pocit, že jsme na výjimečném místě, cítit se svobodně a uvolněně.

3.2 SAUNOVÁNÍ

Mikolášek Antonín ve své knize Saunováním ke zdraví vysvětluje: *Sauna je z finštiny převzatý a mezinárodně užívaný slovní pojem pro stavebně-technické zařízení, které umožňuje*

*vytvořit tepelně intenzivní prostředí se střídavě kontrastním působením tepelné energie na obnaženou osobu, která v něm pobývá.*⁸⁴

Saunování slouží k účelné regeneraci k momentálnímu posílení a udržení dobré kondice (po běžném ale i značném tělesném a psychickém zatížení). Slouží také jako prevence celkového zdraví, ale i některých zdravotních potíží, využívá se jako pomocný fyzikální prostředek při léčbě a rehabilitaci (tomu je potřeba upravit podmínky a způsob saunování). U zdravých dospělých i dětí je používání saunové lázně neomezené. Kontraindikace~nevhodnost saunování platí především pro akutní zhoršení chronických onemocnění. Pro některé nemoci pak platí absolutní omezení (nemoci srdce, zhoubné nádory, epilepsie,...). V literatuře se také obvykle uvádí jako horní mez pro zahájení saunování 60 let, ale jsou známé i výjimky, samozřejmostí je dobré zdraví a konzultace s lékařem. Nutností je v průběhu saunování nekouřit a nepít alkohol. Saunová lázeň je až na pár výjimek hodnocena jako příjemný zážitek. Svou roli při tom hrají endorfiny a další hormony, které byly podpořeny i vlivem horka. Pokud jde o to kdy se saunovat, počasí nehraje svou roli, většinou se doporučuje začít s koncem letní sezony, ale i v létě jsou u nás chladné a deštivé dny a studené večery, které přímo lákají k prohřátí těla, uvolnění a odbourání se únavy.⁸⁵

3.2.1 Prostor sauny

Vhodným materiálem v interiéru je měkké dřevo, má omezenou vodivost tepla, takže i přes vysokou teplotu vzduchu nehoří. Příznivý je i koeficient záření, díky schopnosti vysoké absorpce dokážou některých druhů dřeva přijímat vodní páru a tím vhodně ovlivňovat klima kabiny. Cení se také příjemný omak. S osvětlením saunové kabiny, není třeba příliš experimentovat s barevností světla, ta je v tomto prostředí nepodstatná, někdy až rušivá. Svůj psychologický význam má světlo bílé, které (především ve skandinávských zemích) pomáhá odstranit pocit z tísnivé dlouhotrvající tmy zimních dnů.⁸⁶

⁸⁴ MIKOLÁŠEK, Antonín. *Saunováním ke zdraví*. Brno: Era, 2006, s. 6. ISBN 80-7366-065-2.

⁸⁵ MIKOLÁŠEK, Antonín. *Saunováním ke zdraví*. Brno: Era, 2006. ISBN 80-7366-065-2.

⁸⁶ Tamtéž

3.2.1 Provoz

Smyslem a podmínkou všech příprav k saunování (v rodinné i veřejné sauně) je zajistit hygienicky nezávadné prostředí, bezpečnost provozu a optimální fyzikální podmínky ve všech jejích prostorech. Úklid prohřívány a ochlazovny je nutné provést po skončení každého saunování. Není vhodné uklízet před začátkem provozu, především kvůli nepříjemnému zápachu a působení dezinfekčních prostředků na kůži a dýchací cesty. Příprava čisté sauny tedy spočívá v mechanickém očištění vodou, kartáčem, aditivními prostředky a dezinfekcí. Chemické dezinfekční prostředky se kombinují se saponáty a s koncentrovaným hydroxidem, který napomáhá lepšímu účinku, především při odstraňování plísní na dřevě. Co se týče vytápění, řídíme se pokyny výrobce, víc práce s ohřevem zabere kabina vytápěná dřevem.⁸⁷

3.2.1 Princip saunování a jeho typy

Po každém opuštění prohřívány jdeme vždy pod sprchu, kde krátce opláchneme pot a drobné šupinky pokožky uvolněné horkem. Tyto nečistoty nezanášíme do čisté vody bazénku, pokud jím disponujeme. Sprcha nebo déšť představují nejmírnější způsob ochlazení vodou. Celková koupel v chladné vodě přispívá k velmi rychlému návratu do normálu, je velice intenzivní a osvěžující. Podle místních možností využíváme malého bazénku, sudu, vany, kádě, případně přírodních zdrojů vody (potok, řeka, rybník, jezero,...) pro děti je vhodné přenosné brouzdaliště s mělkou vodou. Seniorům se kompaktní ochlazování nedoporučuje. Postačujícím způsobem ochlazení je také prostý pobyt na vzduchu. Ochlazování ukončíme opět sprchou. Počet jednotlivých prohřívání a ochlazování se různí podle zvoleného typu saunování. Závěr prohřívání lze ukončit aktivně nebo pasivně. K odpočinku stačí nedlouhé relaxování na lavici, křesle, židli. Po iritační a tonizující sauně je nejlepší vynechat odpočinek a využít nabitě energie k přiměřené aktivitě, například k chůzi na čerstvém vzduchu, pomalejšímu běhu, v zimě běhu na lyžích. Do volné přírody často vybíhají Finové. Volíme si přiměřenou aktivitu podle počtu opakování. Za nejúčinnější se pak považuje

⁸⁷ MIKOLÁŠEK, Antonín. *Saunováním ke zdraví*. Brno: Era, 2006. ISBN 80-7366-065-2.

pěší cesta domů. Co se týče osvitů přímým sluncem, platí, že by jeho doba měla být kratší než obvykle, protože kůže je citlivá, zbavená své „ochranné“ vrstvy.⁸⁸

V publikaci *Saunování ke zdraví* je uvedeno několik typů prohřívání:

Typy saunování (podle počtu opakování se určuje výsledný efekt):

1x = iritační (dráždivé),

2x = tonizující (povzbudivé),

3x = relaxační (uvolňující),

4x = inhibiční (útlumové),

5x = exhaustivní (únavové).

Za pravidelné užití sauny se považuje návštěva 1x- 2x týdně (ještě 1x za 2 týdny).⁸⁹

3.2.2 Vybrané sauny v ČR

Sauny a altány Kijukiju.

Návrhem a montáží saun se v České republice zabývá Kijukiju. Lehce smontovatelné konstrukce se zakládají na zemních vrstech, takže není potřeba žádná těžká technika. V jejich nabídce najdeme tři základní typy saun, které je možné podle potřeby přizpůsobit požadavkům zákazníka. Sauny jsou dřevěné (biondesky, smrková/ modřínová prkna). Konstrukce jsou navrženy tak, aby unesly případné ozelenění střechy.⁹⁰

Tvorba Kijukiju zaujme svým čistým provedením, díky kterému vyniknou precizní detaily, stejně tak použití kvalitních přírodních materiálů hodnotím kladně. Portfolio doplňují altány. Všechny stavby komunikují s přírodou, jsou příjemným místem relaxace.

⁸⁸ Tamtéž

⁸⁹ MIKOLÁŠEK, Antonín. *Saunování ke zdraví*. Brno: Era, 2006, s. 77. ISBN 80-7366-065-2.

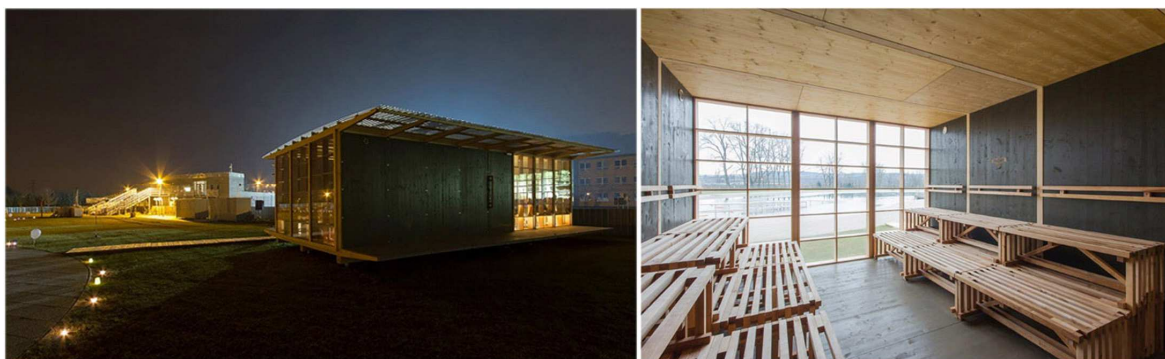
⁹⁰ *Altány, sauny, zahradní altány, domácí sauny, kijukij* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://kijukiju.cz/sauny/>

3.2.2.1 Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín

Sauna je vyrobená z vysoce kvalitních ekologických materiálů na bázi dřeva. Na stěny, strop a podlahu byly použity smrkové třívrstvé biodesky NOVATOP, které společně s dřevovláknitou izolací výrazně podporují akumulaci tepla a přispívají k jeho rovnoměrné distribuci v místnosti.⁹¹

Velká prosklená stěna poskytuje dostatek denního světla a zároveň zprostředkovává výhled do okolí. Součástí stavby je odpočívárna s lehátky. Vzhled objektu je proměnlivý- oddělením dřevěných desek vznikne vzdušný a prosvětlený letní altán.⁹²

Z této realizace cítíme příjemnou lehkost, která se v saunových zařízeních příliš neobjevuje, návštěvník tu nemá pocit stísněného prostoru. Zaujme svou variabilitou (stěn i lehátek) a promyšlenými detaily, například kamny, která propojují obě místnosti. Sauna v Radotíně dobře zapadá do konceptu biotopu.

Obr. 15. Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín

⁹¹ Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín. In: *Novatop systém* [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.novatop-system.cz/finska-sauna-kijukiju-biotop-radotin/>

⁹² Přírodní finská sauna Kijukiju v radotínském Biotopu. In: *DřevoStavby: Dřevostavby, časopis o bydlení* [online]. 2015 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.drevostavby.cz/cs/drevostavby-archiv/zajimavosti/3051-prirodni-finska-sauna-kijukiju-v-radotinskem-biotopu>

Obr. 16. Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín

3.2.2.2 Zahradní altán Kijukiju Vítr, Černošice 2014

Nosnou konstrukci podlahy, stěn a stropu tvoří modřínová prkna, která zároveň slouží jako slunolam. Díky rastru prken vzniklo množství úložných polic. Stavba je ze všech stran opláštěná tvrzeným sklem. Vždy dvě pole po bočních stranách jsou posuvná, aby bylo zajištěno příjemné klima i v horkých letních dnech a celou čelní stěnu altánu lze otevřít pomocí skládacích trojdílných dveří. V chladných měsících je prostor vytopený pomocí otevřeného ohniště, které a zároveň slouží ke grilování.⁹³

Opět ukázka jednoduchosti a hravosti.

Obr. 17. Zahradní altán Kijukiju Vítr

⁹³ Altán Kijukiju VÍTR. In: *Archiweb.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=4473>

3.2.2.3 Saunadomek, Liberecko 2014, architektonický ateliér Hilpert

Příklad soukromé sauny, nacházející se v rozlehlé zahradě rodinného domu. Zahrada plynule přechází do volné krajiny. Architekti se snažili o splynutí domku s jedinečnou atmosférou místa. Stavba je situovaná ke břehu přírodního jezírka, k tomu vede rozlehlá terasa. Sauna je tvořena přírodními materiály, kostru tvoří dřevěná rámová konstrukce two by four se založením na základovém pasu pod obvodovými stěnami. Rozměrné okno relaxační místnosti poskytuje výhled a vytváří vhodné podmínky pro cvičení jógy a odpočinek.⁹⁴

Obr. 18. Saunadomek

Přesto že jde o privátní saunu, považuji ji za dobrou ukázkou a zároveň inspiraci pro mou práci. Jednoduchost, přírodní materiály, splynutí s okolím a propojení funkce aktivní relaxace (cvičení jógy) a sauny má blízko k mému pojetí navrhovaného resortu. Přesto že je

⁹⁴ Saunadomek. In: *Martin Hilpert - Architektonický ateliér Liberec* [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.hilpertovi.cz/projekty/saunadomek>

saunadomek tvarově jednoduchý, nepůsobí nudně, atraktivitu mu propůjčuje rozehraná terasa a stromy, které se staly její součástí.

3.2.2.4 *Sauna na Harcovské přehradě, Liberec 2010, atelier Mjölkk*

Sauna byla vytvořena při příležitosti prezentace atelieru Mjölkk na Pecha Kucha. V utajení bez potřebného povolení ji přes noc vybudovali na nevyužívané chátrající betonové platformě Liberecké přehrady. Architekti chtěli tímto počinem upozornit na neomezené možnosti oživení veřejných míst a veřejného života vůbec, mnohdy k tomu stačí jen dobrý nápad a minimální náklady.⁹⁵

Po třech měsících musela být podle úředního nařízení odstraněna. Dnes stojí na koupališti v Kateřinkách.⁹⁶

Podporuji myšlenku, se kterou šli architekti do realizace. Betonová platforma je sama o sobě zajímavým objektem a její využití pro saunu je nápadité. Elegantně působící bílá kostka jako by místo kultivovala. Oproti tomu nově určené místo pro stavbu a její začlenění do prostoru nepovažuji za šťastné. Objekt působí nepatřičně, na druhou stranu to přesně vystihuje jeho příběh, že byl odstraněn z prostoru určení a umístěn na nepatřičné místo. Doplnění českou vlajkou jako by umocňovalo dojem nespokojenosti s děním v zemi.

⁹⁵ Sauna na Harcovské přehradě. In: *Archiweb.cz* [online]. 2010 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?type=5&action=show&id=2714>

⁹⁶ Sauna. In: *Mjölkk architekti* [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.mjolk.cz/sauna>

Obr. 19. Sauna na Harcovské přehradě a v Kateřinkách

3.2.3 Sauny v zahraničí

3.2.3.1 *Obecní sauna v Dúbravici, Slovensko 2013, H3T Architekti*

Sauna vznikla z iniciativy občanského sdružení Periferná Centrá, provozujícího v Dúbravici laboratoř současné kultury na venkově – Kunstdorf (*Kunstorf ~ kulturní vesnice*)⁹⁷

Objekt je koncipován s ohledem na jednoduchost a ekonomičnost stavby. Tvarem, konstrukčně i použitým materiálem vychází z tradičních místních salaší. Venkovní opláštění je z opálených prken. K vytápění slouží zděná pec. Stavba je založena na poskládaných kamenech.⁹⁸

Obr. 20. *Obecní sauna v Dúbravici*

Obr. 21. *Obecní sauna v Dúbravici*

H3T architekti jsou známí svými zásahy do veřejného prostoru a především pak realizacemi saun. Co se týče samotné architektury, zajímá je především proces, kontext a příběh a

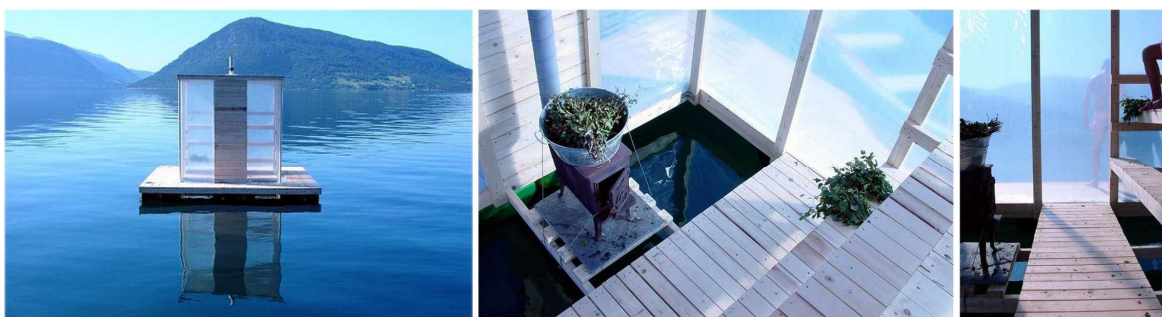
⁹⁷ Kunstdorf. 2014. *PERIFÉRNE CENTRÁ* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://perifernecentra.com/kunstdorf-mapa/>

⁹⁸ Obecní sauna v Dúbravici od H3T Architekti. 2013. *Archiweb.cz* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/news.php?action=show&type=1&id=14114>

tato skutečnost je patrná i na Obecní sauně. Zamlouvá se mi, že ctili místo, kam saunu usadili. Tak trochu „rozervaný“ vzhled vypovídá o náročném životě na vesnicích.

3.2.3.2 *Floating sauna, Rosendal Norsko 2002, Casagrande & Rintala Architects ve spolupráci se studenty*

Tato prohřívárna byla vytvořena v rámci studentského workshopu bergenskou Akademií výtvarných umění v Rosendalu. Plovoucí sauna nese tradiční finské prvky, které byly přeneseny do prostředí norských fjordů. Život je tu spjat s mořem a díky teplému Golskému proudu, tu na rozdíl od Finska moře nikdy nezamrzá. Objekt je přístupný pouze na lodi, vstupuje se otvorem v podlaze. Voda má oproti venkovním mrazům příjemnou teplotu. Dovnitř proniká skrz průsvitnou plastovou fólii denní světlo a v noci naopak sauna svítí díky lucerně. Na stavbu bylo použito minimum materiálu, konstrukce je z borovicového dřeva, nesou ji plechové barely.⁹⁹

Obr. 22. *Floating sauna*

Originální sauna se jedinečnou myšlenkou využití místních podmínek. Netradiční opláštění vytváří zajímavou atmosféru. Umístění vchodu nemusí vyhovovat každému, ale rozhodně je kreativní. Dá se očekávat, že pro skandinávský národ nejspíš nebude noření se do potmělého moře problém. Koncept plovoucí sauny je nápaditý, samotné dopravení se na místo je zážitkem, člověk jako by nechával všední problémy daleko na břehu.

⁹⁹ FLOATING SAUNA. In: *RINTALA EGGERTSSON ARCHITECTS* [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.ri-eg.com/projects/2002/floating-sauna/>

3.3 JÓGA

Vojtěch Steiner do své knihy Dějiny jógy zařadil i základní vysvětlení pojmu jóga, o kterém píše: *Jóga v obecném smyslu je technika, směr činnosti, názor, nebo duchovní hodnota, která vychází z tradic staré Indie a vede člověka k transcendenci sebe sama a k osvobození od utrpení a koloběhu života a smrti.*¹⁰⁰

Rovněž se v publikaci dočteme, že: *Jógou je vše, co praktikující člověk používá na cestě ke zdokonalení a přesahu sama sebe a spojení s Absolutnem.*¹⁰¹

Jóga nás učí, že harmonie a spokojenosti můžeme dosáhnout jedině vyrovnaností celé naší bytosti na všech úrovních existence. Jednotlivé metody a techniky nám ukazují cestu, jak tohoto cíle dosáhnout. Pomocí systematického provádění *ásan~ tělesných pozic a pranájámy~dechových cvičení*, relaxací, rozjímáním a pozitivním způsobem myšlení se propracujeme k fyzickému zdraví, klidu a poznání sebe sama. Jóga je především praktickou cestou, pouze vlastním úsilím dosáhneme cílů.¹⁰²

3.3.1 Tradiční dělení jógy

Věda, životní styl, pohled na svět, proniká do všech oblastí života. Rozmanitost cest jógy odpovídá osobnostnímu zaměření člověka. Některé cesty využívají převážně fyzické cvičení, jiné meditaci, mantry a další techniky. Základními přístupy jsou tzv. *čtyři cesty jógy*: karma jóga - nezištná činnost, bhakti jóga - cesta srdce, rádža jóga - královská cesta, ovládnutí těla a mysli, džňána jóga - cesta intelektuálního poznání a také meditace. Vedle těchto cest existuje celá řada dalších, které z nich vychází: Hathajóga, Kundaliníjóga, Mantrajóga, Swarajóga, Tantrajóga.¹⁰³

¹⁰⁰ STEINER. *Dějiny jógy*. Praha: Mladá fronta, 2011, s. 101. ISBN 978-80-204-2392-4.

¹⁰¹ STEINER. *Dějiny jógy*. Praha: Mladá fronta, 2011, s. 94. ISBN 978-80-204-2392-4.

¹⁰² Filozofie jógy: Jóga v denním životě. In: *Systém Jóga v denním životě* [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.joga.cz/joga-univerzalni/univerzalni-princip/>

¹⁰³ Cesty jógy. In: *Jóga-Online* [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.joga-online.cz/cesty-jogy/cesty-jogy>

3.3.2 Fyzická cvičení vycházející z jógy

Jóga se stává nejenom v západním světě, ale i u nás, čím dál tím víc populární. Kromě klasických stylů vznikají i nejrůznější odnože. Mezi fyzická cvičení, která z jógy vycházejí, patří například Aštangajóga, Bikramjóga, Gravidjóga, Powerjóga, Vinyasa flow jóga atd.¹⁰⁴

3.3.2.1 SUP jóga

Cvičí ji “surfaři” na svých “StandUp Paddle-boards” neboli SUP. Šířka a stabilita prken na surfování z nich dělá životaschopné plovoucí podložky na cvičení jógy. Jde o poměrně obtížnou disciplínu, protože prkno je na vodě neustále v pohybu a lidské tělo tak musí k udržení rovnováhy zapojovat mnoho drobných svalů. Na plováku je navíc méně prostoru pro chyby. Nestabilita platformy nutí k zapojení vnitřního svalstva pro větší rovnováhu, díky tomu dochází ke zlepšování techniky, více se soustředíme na dech, který je v józe velmi důležitý.¹⁰⁵

Obr. 23. SUP jóga

Paddle board jóga vyžaduje neustálou pozornost, trénink se tak stává adrenalinovým zážitkem, který nás mimo jiného učí jak se vyrovnat se stresem v každodenním životě. Pády nás nutí dostat se zpět nahoru a zkusit cvik znovu, to už je samo o sobě životní lekcí. Čím rychleji odbouráme strach z pádu do vody, tím lépe se budeme cítit. Obecně by se dalo říct, že SUP jóga je výzvou pro ty, kteří chtějí oživit rutinní cvičení jógy a chtějí se zlepšovat a těšit se z přírodních krás z úrovně vodní plochy. Samotný zvuk vody působí uklidňujícím

¹⁰⁴ Tamtéž

¹⁰⁵ Jóga hybridní. *Office yoga: SUP jóga* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.officeyoga.cz/joga-hybridni/>

dojmem, uvolňuje psychické napětí. Při outdoorovém cvičení jógy dýcháme čerstvý vzduch, vstřebáváme vitamin D, užíváme si okolí. Dochází k hmatatelnějšímu spojení přírody, člověka a vesmíru, než v tělocvičně.¹⁰⁶

3.3.2.2 Aqua jóga

Dalším netradičním stylem je takzvaná vodní neboli aqua jóga. Tento styl je jednodušší než cvičení na suchu, ale zase nemá takový efekt, protože voda nadnáší. Oblíbené bývá mezi těhotnými ženami a lidmi s omezenou mobilitou těla.¹⁰⁷

3.4 STAND UP PADDLING

Stand up paddling (zkr. suping, SUP) neboli pádlování na prkně ve stoje je jednou z nejrychleji globálně se rozšiřujících sportovních aktivit. Obliba sportu je způsobena především jeho všestranností a variabilitou. Nabízí adrenalinovou jízdu na vlnách nebo v přejích, ale své využití má i na stojatých vodách jak forma fitness a aktivního odpočinku. Stand up paddle je populární jednoduše proto, že vás dostane ven na vodu novým a neobvyklým způsobem. Zlepšuje motoriku a rovnováhu.¹⁰⁸

Pro zvládnutí SUP paddlingu, stačí umět plavat, a vše další už je jen otázkou cviku. Provozování není závislé na počasí, ani na typu vody.

¹⁰⁶ 10 Reasons You Should Try Yoga On A Stand Up Paddleboard. 2013. *HuffPost Healthy Living* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/2013/09/24/stand-up-paddleboard-yoga_n_3973574.html

¹⁰⁷ Jóga hybridí. *Office yoga: Aqua jóga* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.officeyoga.cz/joga-hybridi/>

¹⁰⁸ Stand Up Paddling - informace. In: *Stand Up Paddling.CZ* [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.suping.cz/paddleboarding-informace/>

Obr. 24. Stand up paddling

K jízdě se používají plováky, obdobné windsurfiingovým s neklouzavým povrchem, v různých délkách od 10 do 13 stop. Na hladkou vodu jsou určena delší a širší prkna, vhodná jsou také pro statnější jezdce. Menší štíhlejší prkna se používají do vln a peřejí. Plováky mají jednu, nebo více ostruh, mají možnost uvázání tzv. leashe - pouto k noze jezdce. Některé plováky umožňují uchycení windsurfiingového kloubu, některé mají i středovou ploutev-"kačenu", základním pohonem je ale pádlo. Velmi žádané jsou nafukovací SUP plováky a skládací pádla, protože toto vybavení lze velmi snadno transportovat kamkoliv a odpadá nutnost dopravy automobilem.¹⁰⁹

3.4.1 Historie a původ

Hlavní kořeny se dají najít v Polynézii a na Havaji. Používání pádla se masivněji rozšířilo na začátku 60. let při focení turistů učících se surfovat. Už tehdy legendární surfaři se svými dlouhými prkny vyráželi chytat vlny za pomoci pádel. Surfová prkna se postupně zmenšovala a zdokalovala, používání pádel tak téměř vymizelo, bylo však "znovuobjeveno" instruktory nejrůznějších, nejenom boardových, sportů.¹¹⁰

3.4.2 Disciplíny

- *SUP surfing* - jedná se o formu klasického surfingu. Pomocí pádla je možné v krátkém čase vyvinout potřebnou rychlost pro chycení vlny, slouží ale i k manévrování, nebo udržení se na místě během čekání na vhodný okamžik. Pádla používaná pro stand up paddle surfing mívají menší plochu listu, to umožňuje na kratší čas vyvinout vyšší frekvenci pádlování a rychlost. Prkna mají kratší rozměry a užší tvar, díky tomu se více ponoří do vlny.

¹⁰⁹ Tamtéž

¹¹⁰ Tamtéž

- *Flatwater SUP* - jízda na prkně pomocí pádla na stojaté vodě jezer, přehrad nebo horních toků řek. Vyvinul se ze sup surfingu. Prkna bývají delší, širší a také stabilnější. Při pádlování se posilují všechny hlavní svaly, bylo prokázáno příznivé působení sportu na kardiovaskulární a imunitní systém. Z flatwater sup a jeho fitness povahy vychází i další typ, cvičení SUP Yoga.

- *Race SUP*- V SUP probíhá závody, které se jezdí jak na otevřeném moři, tak i na stojaté vodě. Závodní disciplíny v poslední době získaly na popularitě, ale své kouzlo má i individuální vytrvalostní touring. Rychlostní paddleboardy jsou kvůli požadované rychlosti užší a delší a mají menší stabilitu.

- *River SUP* - sjíždění řek na paddleboardu. Jízda v peřejích bývá označovaná whitewater. Prkna jsou kratší a stabilnější. Disciplína vyžaduje schopnosti a zkušenosti jezdce.¹¹¹

3.5 TCHAJ-ČCHI

Tchaj-čchi je čínská pohybová meditace, která je vhodná pro každého bez ohledu na věk a zdravotní stav. Průběh pohybů je pomalý a vyrovnaný. Stres každodenního života působí na tělo jako celek, proto je cílem cvičení dosáhnout harmonie těla, duše i mysli. Technika tchaj-čchi~ „čínské stínové boxování“ vychází z bojového umění. Při jednotlivých pohybech se klade důraz na preciznost provedení. V současnosti má charakter především relaxačního cvičení s prokázanými pozitivními zdravotními účinky. Veškeré pohyby se provádějí bez tělesného přetěžování. Cvičení se v mnoha případech osvědčilo pro udržení kondice starších osob, ale atraktivní je i pro mladší generace. Současná společnost klade zvýšené nároky už na předškolní děti a v produktivním věku se tento nápor ještě zintenzivňuje. Při-

¹¹¹ Stand Up Paddling - informace. In: *Stand Up Paddling.CZ* [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z:<http://www.suping.cz/paddleboarding-informace/>

rozeně by pak zvýšená duševní zátěž měla být vykompenzována aktivitou fyzickou, ideálně sportem.¹¹²

O harmonii těla a duše Svojtka a kolektiv v publikaci Tchaj-čchi: zdravý pohyb - relaxační meditace píše: *Člověk, který začne hledat ztracenou rovnováhu mezi tělem, myslí a duší, který se snaží o mírnější a klidnější přístup k sobě samému i k ostatním lidem, dokáže dát svou vlastní proměnou impuls k přemýšlení také lidem ve svém okolí. Kdo dokáže své tělo vnímat pečlivěji, bude také pozornější v životě. Kdo najde uvolnění a mír v sobě samém, těžko bude přispívat k devastaci přírody.*¹¹³

Termín tchaj-čchi v doslovném překladu znamená „velký trám, který nese konstrukci střechy domu“, v přeneseném smyslu tak můžeme říct, že jde o spojení mezi nebem a zemí. Celkem existuje kolem 20 stylů tchaj-čchi. I přes různé rozdíly mají společný rys- princip provádění měkkých harmonických pohybů. V západních zemích se sport intenzivněji rozvíjí v posledních 20 letech. Jeho základní charakteristika pozvolných pohybů jde zcela proti současnému trendu orientace na maximální výkon (konkurence, každodenní stres, konzum). Pravidelným cvičením dochází k harmonizaci. Při cvičení zapojujeme svaly, šlachy a klouby. Pozitivně je ovlivněno držení těla, napětí a syndromy nemocí, které jsme během života získali.¹¹⁴

3.6 SLACKLINE

*Název slackline vznikl ze slova slack, což v překladu znamená prověšený nebo volný a slova line, což je šňůrka, přímka nebo také linie.*¹¹⁵

¹¹² Tchaj-čchi: zdravý pohyb - relaxační meditace. Praha: Svojtka & Co., 2008. ISBN 978-80-7352-817-1.

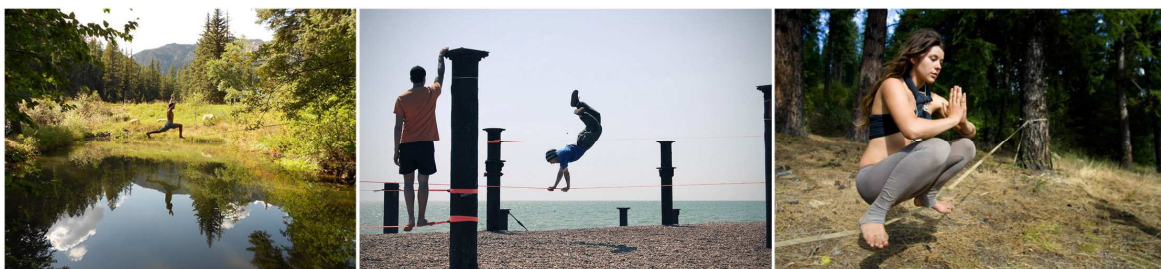
¹¹³ Tchaj-čchi: zdravý pohyb - relaxační meditace. Praha: Svojtka & Co., 2008, s. 8-9. ISBN 978-80-7352-817-1.

¹¹⁴ Tchaj-čchi: zdravý pohyb - relaxační meditace. Praha: Svojtka & Co., 2008 ISBN 978-80-7352-817-1.

¹¹⁵ Co je slackline. In: *Vše o Slackline* [online]. 2010 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://lajny.cz/co-je-slackline>

3.6.1 Co je slackline

Je to poměrně mladý sport, který se pro někoho může stát i životním stylem. Jeho základem je rovnováha. Někdy se mu říká moderní provazochodectví, ale to se od slackline liší v užití materiálu a zejména tyče, kterou provazochodci používají pro držení rovnováhy. V podstatě jde o chůzi po textilním popruhu bez dalších pomůcek. Kromě vlastní chůze se na popruhu provádějí různé statické nebo dynamické triky. V počátcích jde o udržení stability, vybalancování rovnovážné polohy. Pro plnohodnotné provozování slackline je nutné najít rovnováhu nejen v těle, ale především v hlavě.¹¹⁶ *Z pohledu zážitkového vzdělávání je každá jednotlivá slackline výzvou, stanovením cíle, postupným tréninkem, plněním cíle a následnou sebereflexí s poučením.*¹¹⁷

Obr. 25. Waterline

Obr. 26. Maverick Slackline

Obr. 27. Trickline

3.6.2 Historie slackline

Lidstvo se zajímá o rovnováhu těla od nepaměti. Hlavní předlohou pro vznik slackline bylo provazochodectví, známé zhruba od počátku našeho letopočtu. V 18. Století se stalo provazochodectví disciplínou pro cirkusy a kaskadéry. V roce 1859 Jean-Francois Gravelet přešel nad Niagarskými vodopády po ocelovém laně. Další z událostí, které se ke slackline vážou, byl ilegální přechod Phillipa Petita mezi věžemi World Trade Center v New Yorku

¹¹⁶ Metodická příručka slackline 1. 2013., Ing. Ondřej Kváš. *Česká asociace slackline* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://lajny.cz/dokumenty/MEP1.pdf>

¹¹⁷ Tamtéž

v roce 1974. V roce 1985 přešel Scott Balcom jednu z prvních a pravděpodobně nejslavnější highline na světě. Jde o 17 metrů dlouhý přechod z masivu na skalní věž Lost Arrow Spire ve výšce 880 metrů nad zemí. Objevení slackline se datuje někdy na konec 70. let 20. století. V Yosemiteském údolí si lezci Jeff Ellington a Adam Grosowski krátili deštivé dny balancováním na řetězech. Koncem 70. let se z řetězů dostali na horolezecký dutý popruh.¹¹⁸

3.6.2.1 *Slackline* v ČR

V Čechách jde o poměrně mladou záležitost. Za prvního slacklinera u nás je považován Jiří Janoušek. I on začínal v 90. letech na ocelovém řetězu. Slackline zkusil v roce 2005. Paralelně se od roku 2006 začínají přidávat Tomáš Kovalčík, Radim Eliáš a Vojtěch Eliáš. V roce 2007 proběhl první slackline festival, na kterém se sešlo okolo 50 slacklinerů z Čech a Německa. Od roku 2008 se každoročně pořádá slackline festival v Hejnicích a od roku 2009 také v Sobotce. V roce 2011 založili Ondřej Kváš, Jiří Janoušek a Olga Pavlíková první oficiální sdružení příznivců slackline - Českou asociaci slackline, o. s.¹¹⁹

Slackline zažívá v posledních pár letech velký boom a začíná být velice populární sportovní disciplínou, která se dostává do povědomí obyčejných lidí. Pořádají se srazy, festivaly i soutěže, které nabírají velice rychle i na kvalitě zúčastněných.

3.6.3 **Druhy**

Slackline je v současnosti velice populární a vzhledem k otevřenosti, kterou nabízí, se začíná rychle diverzifikovat. V začátcích byla slackline spíše doplňkovou zábavou lezců, dnes je plnohodnotným sportem, pro někoho také životním stylem.

Uvedené dělení vychází z Metodické příručky slackline 1 České asociace slackline, o. s.

¹¹⁸ Metodická příručka slackline 1. 2013., Ing. Ondřej Kváš. *Česká asociace slackline* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://lajny.cz/dokumenty/MEP1.pdf>

¹¹⁹ Tamtéž

- *Lowline* je základní druh slackline, ze které se vyvinuly ostatní druhy. Už podle názvu můžeme vytušit, že jde o slackline v malé výšce. Pro lowline se nejčastěji používá polyesterový popruh šíře 25 mm, případně dutý polyamidový popruh šíře 19 nebo 25 mm v délce do 30 metrů.

- Na *Trickline* (~ volný/ povolený pruh) se provádějí různé triky od statických poloh, jako jsou sedy, kleky, lehy a jiné až po triky dynamické, jako skoky, salta a podobně. Jde o populární disciplínu zejména pro mladou městskou generaci. Nejčastějším popruhem pro trickline je 50 mm široký PES popruh s vysokými dynamickými vlastnostmi. Vzhledem k velkým silám v systému trickline, nejde o pravou slackline v původním slova smyslu.

- *Longline* je slackline natahovaná na vzdálenosti delší než 30 metrů, ale ani 500 m dnes není problém. Chůze už vyžaduje větší obratnost a trénink. Na longline se používají nejčastěji popruhy šíře 25 mm z polyesteru nebo z jiných pevnostních materiálů (Dyneema, Vectran a další vlákna). Pro natažení longline je třeba použít speciální napínací systém a už samotná realizace je poměrně náročná a vyžaduje zkušenosti.

- *Waterline* je lajna různých délek natažená nad vodní hladinou. Atraktivní je především v létě. Při větších délkách je přecházení nad vodou dost náročné, protože odlesky hladiny velmi narušují koncentraci slacklinera.

- *Highline* se považuje za královskou disciplínou. Jde o lajnu nataženou mezi skalními vrcholy, stromy a podobně. Aby mohla být slackline klasifikována jako highline, musí být natažena ve výšce alespoň 10 metrů ve svém nejvyšším bodě. Pro tyto lajny se používá záložní jištění, nejčastěji v podobě lana pod popruhem. Jde o velice těžkou disciplína, obzvláště po psychické stránce., ztížená je také orientace těla a vnímání prostoru.

- *NinjaLine* někdy také nazývaná *IndustrialLine* je napínaná ilegálně, tím se z této disciplíny stává adrenalinová zábava. Realizaci často předcházejí fáze příprav a po samotném přechodu následuje únik z místa.

- *Midline* je mezičlánek mezi lowline a highline. Řadí se k nejnebezpečnějším disciplínám, protože bývá složité zajistit slacklinera, aby se při pádu nezranil. Ve výšce okolo 5 metrů nad zemí hrozí velké riziko zranění, kterému s ohledem na průvės popruhu při pádu do jisticího lana nelze efektivně zabránit.

- *Urbanline* je slackline natahovaná ve městě. Jako kotvící body slouží sloupy, lampy, budovy atd.
- *Rodeoline* je povolená pružná slackline zejména pro různé houpání a podobně.
- *Slackwire* je něco mezi slackline a provazochodectvím. Místo popruhu je použito textilní lano.¹²⁰

3.6.4 Nebezpečí

Jednotlivá odvětví slackline s sebou nesou řadu nebezpečí. Zranění je možné rozdělit na úrazy v důsledku pádu a zranění v důsledku selhání vybavení nebo lidského faktoru. Při pohybu na slackline stačí malá chyba, nebo nepozornost a dochází k pádu. Běžnými úrazy při pádu na rovnou zem jsou pohmožděniny, výrony, zlomeniny, otřesy mozku atd. Nebezpečné jsou překážky předměty jako kameny, zábradlí, pařezy, je proto nutné pečlivě vybrat místo. Mezi zranění v důsledku selhání vybavení nebo lidského faktoru řadíme úrazy, ke kterým by v ideálním případě nemělo docházet. Prioritou je používat kvalitní a nepoškozené vybavení, nezapomínat na to, že i to má omezenou životnost. Daleko častější chybou pak bývá nevhodné použití vybavení, nebo jeho použití pro nesprávný účel.¹²¹

3.6.5 Natažení lajny

Slackline se natahuje mezi dva pevné body. Nejjednodušší je umístit lajnu mezi stromy, ty by měly být dostatečně silné, aby nedošlo k vyvrácení, je nezbytné používat ochranné prvky, aby nedošlo k poškození stromu. Vedle stromů se využívají i jiná kotvící stanoviště. Sloupy hluboko zabetonované do země, pevná zábradlí, kotvení do zdi a podobně, ale je nutné se ujistit, jestli jsou pro daný typ slackline dostatečně pevné (tah lajny na kotvící bod se dá snadno vypočítat podle vzorce) a jestli nemají ostré hrany, abychom co nejvíce eliminovali opotřebení vybavení. Ideálním místem je travnatá plocha, do které jsou dopady po-

¹²⁰ Metodická příručka slackline 1. 2013., Ing. Ondřej Kváš. *Česká asociace slackline* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://lajny.cz/dokumenty/MEP1.pdf>

¹²¹ Tamtéž

měrně měkké. Místo by mělo být co nejrovnější, bez ostrých předmětů, jako jsou kameny, střepy, vhodné nejsou ani kořeny.¹²²

3.6.6 Příklad slackline parku ze zahraničí

Obr. 28. Slackline Park Bad Gastein

Obr. 29. Slackline Park Gröden

Obr. 30. Slackline Park Hochkönig

Slackline Park v tradičním alpském středisku Bad Gastein v národním parku Vysoké Taury v Rakousku. V parku je několik typů slackline, jako je lowline, trickline, ale také highline ve výšce 8 metrů.¹²³

Kladem tohoto parku je jeho variabilnost, zabaví se tu začátečník, i zkušenější chodec. Děti tu najdou různé úchyty, i výška lajny je přiměřená. Otázkou je vhodnost použití „mulčovací“ kůry jako podkladu.

Slackline Park v lyžařské oblasti Gröden – Wolkenstein v Jižním Tyrolsku. V parku je rozmístěných několik dřevěných kůlů, na které je možné dočasně upevnit slackline.¹²⁴ Tato varianta, kdy se lajny věší jen v případě potřeby, se zdá šetrnou pro vybavení, které jinak

¹²² Metodická příručka slackline 1. 2013. , Ing. Ondřej Kváš. *Česká asociace slackline* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://lajny.cz/dokumenty/MEP1.pdf>

¹²³ Slackline Park und Highline. *Ski, Berge & Thermen Gastein* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.skigastein.com/de/sommer/am-berg/erlebnisse-am-berg/slackline-park>

¹²⁴ Slackline Park in Gröden. *Wolkenstein in Gröden* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.bergfex.it/sommer/groeden-wolkenstein/highlights/10025-slackline-park-in-groeden/>

podléhá vlivům počasí. Zároveň je celá situace v areálu pod kontrolou. Dá se předpokládat, že vlastní vybavení bude mít pravděpodobně zkušenější chodec. Odděláním popruhu předcházíme vandalismu (pokud je areál veřejný) a také nebezpečí zranění, které by eventuelně mohlo hrozit nezkušeným lezcům v nepřítomnosti odborníků.

3.7 DĚTSKÉ HŘIŠTĚ

Vést děti k pohybu a hře a podněcovat jejich vztah k přírodě vytváří vhodné podmínky pro nenásilný návyk na zdravý životní styl.

Dětské hřiště je vymezená plocha, kde je dětem umožněn volný pohyb a využívání všech statických nemovitých prvků podle jejich momentální nálady a nápaditosti hřiště.¹²⁵

3.7.1 Dětské hřiště v přírodním stylu

Hřiště v přírodním stylu jsou místa, která plně uspokojují dětské potřeby, navíc rozvíjí jejich fantazii a tvůrčí činnost. Hřiště tvoří nejrůznější herní prvky převážně z přírodních materiálů, plochy pro volnou hru, pískové plochy, vodní prvky, stromy, keře a nejrůznější rostlinné záhony. Tento druh hřiště ponechává dětem velkou volnost, hry se tak stávají nápaditějšími, začíná se tu rozvíjet lidská inteligence. Děti se nenásilnou formou učí o zákonech přírody, zkouší své možnosti v nejrůznějších pohybových úkonech, při kterých rozvíjejí koordinaci. Co se týče nebezpečí (například při lezení po stromech) děti se na svou hru koncentrují, získávají zkušenosti a většinou dokážou odhadnout své schopnosti.¹²⁶

¹²⁵ Dětské hřiště. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-09]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Btsk%C3%A9_h%C5%99i%C5%A1t%C4%9B

¹²⁶ GRÜNDLER, Elisabeth a Norbert SCHÄFER. *Dětská hřiště a zahrady v přírodním stylu: význam - plánování - realizace*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-523-4.

Obr. 31. Dětské hřiště v přírodním stylu

3.8 VODNÍ REKREACE A VODNÍ TURISTIKA

Vodní prvky jsou významnou rekreační součástí krajiny, bez ohledu na to, jestli je k rekreaci využíváme aktivně (plavání), nebo pasivně. Samotná přítomnost vodní plochy má uklidňující účinek.

Základní dělení rekreačních aktivit využívajících vodní prvky:

- vodní rekreace (pobyt u vody, koupání, opalování),
- vodní turistika (plavba na malých vodních plavidlech),
- rybaření,
- ostatní činnosti (pozorování přírody, výtvarná činnost, čerpání inspirace).¹²⁷

3.8.1 Veřejné přírodní koupací biotopy v ČR

V této teoretické části je zařazeno několik ukázek přírodních typů koupališť a to i přes to, že jezero v řešené oblasti určené ke koupání nevyužívá samočisticího principu charakteristického pro tento druh vodní plochy. Důvodem výběru je symbióza člověka a přírody, která v nich panuje a která se v menší či větší míře odráží i na vybavení areálů a právě vzhled podobných zařízení nabízí mnoho inspirativních podnětů.

Přírodní koupací biotop je alternativou ke klasickému koupání v bazénech. Základem je přírodní systém, využívající vhodně zvolené rostliny s čistící schopností bez použití chemických a dezinfekčních prostředků. Vodní plocha má daný poměr regenerační zóny tzv. čisté vodní plochy, a mělké vody, která je osázena bahenními, vlhkomilnými a vodními rostlinami (vhodných je přibližně 20 druhů) jako jsou orobince, vodní kosatce a okrasné

¹²⁷ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 82. ISBN 978-80-7375-200-2.

trávy. V ČR se jedná z větší části o rákosy či orobince. Princip čištění je v podstatě stejný jako u kořenových čističek odpadních vod.¹²⁸ Koupaliště s přírodním čištěním vody je možné využít k osobní potřebě ale i u veřejných plováren. Tyto biotopy (objevují se v zahraničí přibližně 25 let) si postupně získávají naši pozornost, je to především dané jejich výhodnými vlastnostmi. Nejpodstatnějším rozdílem oproti běžně ošetřeným bazénům je, že nejsou použity žádné chemické látky, koupání je tedy mnohem přirozenějším a vhodným i pro alergiky. Dalším kladem je, že investiční a udržovací náklady jsou nižší.¹²⁹

*Podle realizátorů těchto koupališť firmy Bioaqua jsou investice až o 80 % nižší a udržovací náklady pak nižší až o 90 % než u chemicky ošetřovaných bazénů.*¹³⁰

3.8.1.1 Přírodní koupací biotop Kovalovice

Tento přírodní vodní biotop v obci Kovalovice (blízko Brna) je v ČR vůbec prvním koupalištěm tohoto druhu určeným pro veřejnost. Otevřen byl v červnu 2007. Biotop je součástí sportovně relaxačního areálu umožňující sportovní vyžití, najdeme tu také občerstvení s posezením. Vodní dílo je citlivě začleněné do okolní krajiny.¹³¹

¹²⁸ Přírodních koupacích biotopů v Česku přibývá. Čím jsou zajímavé?. In: Ekolist.cz: zprávy o přírodě, životním prostředí a ekologii [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné

¹²⁹ Biotopy - koupací jezírka vhodná pro každého Zdroj: <http://www.tzb-info.cz/2549-biotopy-koupaci-jezirka-vhodna-pro-kazdeho>. 2005. *TZB-info* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.tzb-info.cz/2549-biotopy-koupaci-jezirka-vhodna-pro-kazdeho>

¹³⁰ Přírodních koupacích biotopů v Česku přibývá. Čím jsou zajímavé?. In: Ekolist.cz: zprávy o přírodě, životním prostředí a ekologii [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/prirodnich-koupacich-biotopu-v-cesku-pribyva-cim-jsou-zajimava>

¹³¹ Veřejné přírodní koupací biotopy v ČR. In: *Jezírkářství: zahradní okrasná i koupací jezírka, biotopy a rybníčky* [online]. 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.jezirkarstvi.cz/verejne-prirodni-koupaci-biotopy-cr/>

Obr. 32. Přírodní koupací biotop v obci Kovalovice

Na webových stránkách zabývajících se problematikou jezírkářství je biotop v Kovalovicích popsán takto: *Veřejné přírodní koupaliště tvoří hlavní koupací část o rozloze cca 1000 m² spojenou potokem se čtyřmi čistícími lagunami o rozloze cca 500 m². Koupací jezero nepravidelného elipsovitého tvaru o rozměrech 55 × 36 m tvoří mělkou část pro neplavce s hloubkou 0-1 m vyloženou oblázky přecházející v plaveckou část s hloubkou 3-4,2 m. Plavecká část je záměrně hluboká, pro udržení lepší stability vody. Nově přistavený dětský bazén s hloubkou vody 0,3-0,9 m s vlastní čistící lagunou je v provozu od roku 2010.*¹³²

Realizace vypadá velice kultivovaně, čistící jezírka se podařilo začlenit do řešeného území, vhodná kompozice rostlin a kamenů vytváří atraktivní prostor. Stejně tak použití oblázků vymezující úsek pro neplavce je citlivým detailem, který dotváří měkkou linii břehu a je nepochybně velice příjemný na dotek. Kladné hodnocení si zaslouží střídmost doplňujících prvků.

3.8.1.2 Přírodní koupací biotop Kotynka ve městě Dobruška

Veřejné přírodní koupaliště s názvem BIOTOP KOTYNKA se nachází asi 10 km jižně od Plzně. V provozu je od září roku 2010. Svým rozsahem a zázemím je největším přírodním veřejným koupacím biotopem v České republice, který slouží k odpočinku a relaxaci, ale také k rekreačnímu a sportovnímu vyžití v letních měsících. Celková koupací plocha přes 2500 m² zahrnuje brouzdaliště, úsek pro neplavce, plochu pro plavce se skokanským můstkem a mola pro opalování. Nad koupalištěm jsou tři laguny s rostlinami čistícími vo-

¹³² Veřejné přírodní koupací biotopy v ČR. In: *Jezírkářství: zahradní okrasná i koupací jezírka, biotopy a rybníčky* [online]. 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.jezirkarstvi.cz/verejne-prirodni-koupaci-biotopy-cr/>

du. Čerpadlem vytlačena voda do nejvýše položeného rybníčku protéká postupně do nižších částí a potom zpět do koupaliště.¹³³

Obr. 33. Přírodní koupací biotop v obci Kotynka

Hravý prostor, který umožňuje využití vodní plochy pro handicapované. Charakter místa a použité materiály jsou proti předešlému příkladu bližší městskému prostoru a klasickému koupališti. Tato skutečnost má nejspíš důvod ve snaze uspokojit potřeby lidí z většího města.

3.8.1.3 Přírodní koupací biotop Šiklův mlýn

Biotop Šiklův mlýn je postaven jako dvoukomorový s oddělenou koupací nádrží a biologickou lagunou osázenou rostlinami. Celková plocha má velikost 2924 m², plocha koupací části je přibližně 1786 m².¹³⁴ Biotop je napájen vodou z vlastní vrtané studny. Užitečnou část koupaliště tvoří koupací nádrž a brouzdaliště pro děti. Součástí biotopu je vodní atrakce - divoká řeka~tobogán. Koupací biotop se nachází v areálu westernového městečka Šiklův mlýn u Zvole nad Pernštejnem s dostatečnou kapacitou parkovacích ploch, občerstvení, ubytování a dalšího vyžití.¹³⁵

¹³³ Tamtéž

¹³⁴ Veřejné přírodní koupací biotopy v ČR. In: *Jezírkářství: zahradní okrasná i koupací jezírka, biotopy a rybníčky* [online]. 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.jezirkarstvi.cz/verejne-prirodni-koupaci-biotopy-cr/>

¹³⁵ Koupací biotop Šiklův Mlýn. *Krajská hygienická stanice kraje Vysočina* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.khsjih.cz/koupaci-plochy/sikluv-mlyn.php>

Obr. 34. Přírodní koupací biotop Šiklův mlýn

Pojetí atrakce je ukázkou zábavného řešení, jak vyprojektovat tobogán pomocí modelace terénu.

3.8.1.4 Přírodní koupací biotop Radotín

Slavnostní otevření koupaliště proběhlo v červnu 2014. Biotop je postaven na místě nefunkční čističky odpadních vod. Venkovní část biotopu zahrnuje biologickou část, koupací jezero, převlékárny, venkovní sprchy a dětské hřiště. Celý areál je zatravněn s umělou závlahou, areál je oplocený. Nádrž má půdorysně tvar nepravidelného oválu s rozměry přibližně 62,0 x 75,0 m. Koupací část biotopu má proměnlivou hloubkou 0,40 m – 1,20 m u neplavecké části a maximálně 3,25 m v plavecké části. Do všech prostor je umožněn bezbariérový přístup. Součástí areálu je i finská sauna Kijukiju, k ochlazení slouží voda biotopu.¹³⁶

Obr. 35. Přírodní koupací biotop Radotín

Koupaliště Radotín zaujme již svým příběhem vybudování přírodního biotopu na problematickém místě nefunkční čističky odpadních vod. Fungování radotínského areálu je dotažené po všech stránkách včetně jednotného vizuálního stylu.

3.8.2 Příklad ze zahraničí Naturbad Reiehen, přírodní koupaliště ve Švýcarsku

Přírodní bazény získávají v Evropě na popularitě, ale zatím se jejich návrhem nezabíhali známí architekti, jedním z prvních koupališť je Naturbad Reiehen a na jeho podobě je to znát.

Obr. 36. Naturbad Reiehen

Biologicky filtrované koupaliště navrhlo studio Herzog & de Meuron. Švýcarští architekti vyhráli soutěž na vytvoření bazénu v Reiehen už v roce 1979. Realizace se ale nikdy neuskutečnila, přesto podle architektů zůstala v místních obyvatelích touha po koupališti. Stavba přírodního biotopu byla zahájena v roce 2013 s plnou podporou obyvatel města.

Výsledkem je venkovní bazén, který nabízí koupání v přírodě, bez použití techniky a chemikálií. Vymodelování koupaliště v duchu přírodního biotopu vedlo k vytvoření živoucí atmosféry a nadčasovému vzhledu.¹³⁷

Nový bazén se nachází na severním břehu řeky Wiese. Kapacita je až 2000 koupajících se za den, prostor je vybaven vnitřními šatnami a kavárnou. Budovy z modřínového dřeva probíhající podél východní stran areálu slouží jako hlavní vhod. Ze severní a západní strany navazuje plot ze stejného materiálu, kterým je prostor ohraničen a který nabízí posezení a sprchy. Jižní hranice podél břehu řeky je tvořena pouze rostlinami, tím je umožněn výhled na řeku a okolní krajinu. Návrhářský tým se snažil o to, aby ústředním motivem komplexu zůstala vodní plocha. Biologické čištění vody pomocí rostlin je od objektu odděleno, nachází se na opačné straně sinice, začleněné do parku. Lidé si koupání v bazénu bez chlóru velice oblíbili. Okolní sady, lesy a vodní systémy se používají výhradně k čištění vody, které umocňují pocit koupání v čisté vodě rybníku spíš než v bazénu.¹³⁸

Areál Naturbad Riehen má k dispozici zapuštěný bazén, potápěčské centrum, rekreační plavecký areál, bazén pro děti, travnatou plochu využívanou k lenošení a piknikům, nezbytné zázemí, šatny a koupelny, využívaná je také střešní terasa.¹³⁹

Přírodní koupaliště je šetrné k životnímu prostředí, využívá pokročilých technologií a je přidanou hodnotou pro region. Toto místo hodnotím velice pozitivně, místo potvrzuje charakter švýcarské tvorby- precizní zvládnutí detailu a cit pro estetično, které zvyšuje výsledný dojem. Vydařená spolupráce přírody a architektů.

¹³⁷ This Gorgeous Natural Swiss Pool Proves We Don't Need to Swim in Chlorin. In: *Inhabitat: Sustainable Design Innovation, Eco Architecture, Green Building* [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://inhabitat.com/herzog-de-meurons-naturbad-riehen-is-now-open-for-chlorine-free-swimming/>

¹³⁸ Herzog & de Meuron creates natural swimming pool in Switzerland. In: *Dezeen magazine* [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.dezeen.com/2014/07/17/naturbad-riehen-natural-swimming-pool-herzog-de-meuron-switzerland/>

¹³⁹ *Naturbad Riehen* [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.naturbadriehen.ch/>

3.9 ZPŘÍSTUPNĚNÍ KRAJINY PRO HANDICAPOVANÉ

Lidé s handicapem touží po relaxaci a odpočinku jako ostatní. Pobyt v přírodě je pro ně ale často nemožný. Do skupiny handicapovaných řadíme osoby na invalidním vozíku, zrakově postižené, mentálně retardované a osoby se sníženou pohyblivostí. Při navrhování veřejných prostranství by se na tyto osoby měl brát ohled. Místo by mělo mít vhodně navržená a umístěná parkovací místa pro invalidy. Orientační prvky, jako jsou směrové tabule, by měly být čitelné z pozice sedící i stojící postavy, text by měl být navrhován s ohledem na čitelnost.¹⁴⁰

3.9.1 Ohleduplné projektování cest

Pěšiny v přírodě musí umožnit pohyb vozíčkářů i lidí s holemi. Povrch se volí s příčným sklonem 1 % kvůli odtoku dešťové vody. Za optimální šířku cesty se považuje 1,6- 1,8 metru. Elektrický vozík potřebuje pro otáčení cestu širokou 2 metry. Pro otáčení jsou také vhodné křižovatky cest. Povrch cesty by měl být celistvý, bez výstupků, neklouzavý. Vhodný je jemně drcený kámen s velikostí zrn od 1- 4 mm, položený ve vrstvě tlusté 5cm. Trvanlivý podklad může být například tvořen základní vrstvou písku pokrytého drceným kamenem a nakonec posypaného štěrkem.¹⁴¹

¹⁴⁰ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 84- 85. ISBN 978-80-7375-200-2.

¹⁴¹ SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 85- 87. ISBN 978-80-7375-200-2.

4 ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Ttéto části diplomové práce je věnovaná analýze území, na kterém se navrhovaný Meditation resort nachází. Uvedené informace měly na výslednou podobu a charakter resortu nemalý vliv. Řešenou oblast nalezneme v Napajedlech.

4.1 NAPAJEDLA

Napajedla se nachází na území střední Moravy v okrese Zlín 13 km jihozápadně od tohoto krajského města.¹⁴² Katastr obce leží na hranici dvou důležitých geomorfologických jednotek- Hornomoravského a Dolnomoravského úvalu. Oblast označovaná také jako Napajedelská brána byla v historii velmi důležitým hospodářským a strategickým bodem. Příznivé životní podmínky v údolí a významná obchodní stezka, která tudy procházela, vytvářely ideální podmínky pro trvalejší osídlení.¹⁴³ Na oficiálních stránkách města Napajedla se mimo jiného ve stručnosti dozvíme, že: *Z osady se ve 14. století stalo městečko, v 19. století město. První písemná zpráva pochází z roku 1355.*¹⁴⁴ Aktuální počet obyvatel je 7 263 (k 1.1 2015).¹⁴⁵

Na území Napajedel se nachází mnoho polí, lesů, luk a pastvin s pasoucími koňmi z místního hřebčína. Výrazným přírodním prvkem je okolí řeky Moravy s rozmanitými lesními porosty a zachovalými slepými rameny řeky (Pahrbek, Hejný, Německá, Pod Svezeným).¹⁴⁶

¹⁴² Napajedla. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Napajedla>

¹⁴³ CEKOTA, Vojtěch. *Napajedla: příroda dějiny kultura*. Napajedla: Město Napajedla, 1998.

¹⁴⁴ Historie. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cz/historie>

¹⁴⁵ Základní informace o Napajedlích. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cs/mesto-napajedla>

¹⁴⁶ Příroda Napajedelska. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cz/priroda-napajedelska>

4.1.1 Ekologická stopa

*Napajedla jsou jedním z 20 pilotních měst a obcí ČR, která si stanovila svou ekologickou stopu podle aktualizované metodiky iniciativy TIMUR.*¹⁴⁷

Tuto stopu je možné snížit například omezením nové výstavby na orné půdě a trvalých travnatých porostech, výrazným plusem by bylo snížení spotřeby energií a naopak zvýšení energetické efektivity, nebo využívání alternativních zdrojů. Kladný dopad na ekologii má také správné zacházení s odpady a šetrný způsob dopravy.¹⁴⁸

4.1.2 Rozvoj cestovního ruchu

Níže uvedený text vychází z veřejného dokumentu *PROGRAM PRO ROZVOJ MĚSTA NAPAJEDLA NA OBDOBÍ 2013- 2020*, který vznikl na základě spolupráce se Zlínským krajem a Ministerstvem pro místní rozvoj.¹⁴⁹

Město Napajedla nabízí díky své historii, kulturním a folklorním tradicím, kvalitní sportovní infrastrukturu a dostatečné síti turistických stezek a cyklostezek velký potenciál v oblasti cestovního ruchu a je ideální pro tzv. „pomalý turismus“.¹⁵⁰

Pomalé cestování ~ slow travel, jádrem slow turismu je maximální požitek z cestování. Cestovatel využívá místní produkty, seznamuje se se zajímavostmi regionu, okolí objevuje pěšky, na kole, vlakem, nebo autem po místních komunikacích. Upřednostňují se kvalitní zážitky před kvantitou.¹⁵¹

¹⁴⁷ Ekologická stopa města. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cz/ekologicka-stopa-mesta>

¹⁴⁸ Tamtéž

¹⁴⁹ Program rozvoje města Napajedla na období 2013 - 2020. 2013. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/uploads/pdf/program-rozvoje-mesta-napajedla.pdf>

¹⁵⁰ Tamtéž

¹⁵¹ Slow Travel ("pomalé cestování"). *Home Exchange Czech* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.homeexchange.cz/article/slow-travel-pomale-cestovani-jak-si-pri-dovolene-odpocinout>

Díky svému okolí je obec turisticky atraktivní oblastí. Nejvyhledávanějšími cíli cestovního ruchu jsou cyklostezka podél Bařova kanálu, vodní turistika na Bařově kanálu, Hřebčín Napajedla, Zámek Napajedla a Muzeum. Délka Bařova kanálu je asi 53 km, začíná v Otrokovicích a ukončen je ve Skalici. Plavby lodí po kanále jsou čím dál víc oblíbené. U sídliště Nábřeží se nachází přístaviště Emila Spiro, v jeho blízkosti je situované Návštěvnické centrum. Další přístaviště je u rekreačního střediska Pahrбек, v blízkosti obou vede cyklostezka. Tuto cyklostezku navštíví ročně cca 150 000 cyklistů a bruslařů.¹⁵²

Jednou z možností rozvoje cestovního ruchu ve městě je podle strategického dokumentu vytvoření „relax regionu“ mezi Napajedly a obcí Spytihněv, další aktivitou ve které vidí město potenciál je hippoturistika ve spolupráci s Hřebčínem Napajedla a vybudování přírodního koupaliště. Za významný se považuje také projekt lagunového přístaviště na Pahrбku, díky kterému by došlo k propojení vodní nádrže Pahrбек s řekou Moravou. Realizace největšího lagunového přístavu v ČR by vedla ke zvýšení návštěvnosti, která by se neobešla bez rozvoje turistických služeb.¹⁵³

Co se týče relaxačních a léčivých procedur, navazuje Meditation resort na lázeňskou tradici Napajedel. Za železniční tratí mezi nádražím a továrnou Fatra můžeme najít pozůstatky významných sirtých lázní, kde je možné se i dnes osvěžit léčivou minerálkou. Provoz lázní fungoval v omezené míře do konce 20. Století.¹⁵⁴

Pavel Strojар, který se výskytem léčivých pramenů na Zlínsku zabýval, dále uvádí: *Sirté neboli sulfanové prameny jsou moravským unikátem. Mají vysoký obsah sirovodíku, který má charakteristický zápach připomínající zkažené vejce. Pás sirtých pramenů se táhne od Pálavy na jihu Moravy až po Beskydy. Dříve byly desítky z nich využívány*

¹⁵² Program rozvoje města Napajedla na období 2013 - 2020. 2013. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/uploads/pdf/program-rozvoje-mesta-napajedla.pdf>

¹⁵³ Tamtéž

¹⁵⁴ STROJAR, Pavel. Na léčivé účinky mnoha pramenů na Zlínsku se zapomnělo. *Náš Zlín* [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.naszlin.cz/zpravy-25/na-lecive-ucinky-mnoha-pramenu-na-zlinsku-se-za>

v lázeňství, zvláště k léčivým koupelím při revmatu nebo kožních potížích. Dnes jsou v provozu jen lázně v Kostelci u Zlína a v Ostrožské Nové Vsi.¹⁵⁵

Město se proslavilo především chovem anglických plnokrevníků, který trvá bez přerušení téměř 120 let. Pasoucí se stáda koní jsou příjemným zpestřením výletů do okolí.

V blízkosti pastvin na Pěnném leží u slepého ramene Moravy rekreační středisko Pahrbek. Tato oblast prošla v roce 2011 rozsáhlou modernizací. Areál nabízí řadu aktivit k relaxaci a sportovnímu vyžití. V souvislosti s vybudováním cyklostezky byla ve středisku zavedena služba cykoservisu (půjčovna a úschovna kol, servis, info pro cyklisty), Pahrbek je držitelem certifikace Cyklisté vítáni. K dispozici je celoroční ubytování v bungalovech, restaurace, autocamping a přírodní koupaliště.¹⁵⁶

Obr. 37. Rekreační středisko Pahrbek

Další možnost koupání je na blízkých jezerech, která vznikla těžbou štěrkopísků. V této lokalitě je těžba provozována od 70. let. Plocha sloužila dříve výhradně pro zemědělské

¹⁵⁵ STROJAR, Pavel. Na léčivé účinky mnoha pramenů na Zlínsku se zapomnělo. *Náš Zlín* [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.naszlin.cz/zpravy-25/na-lecive-ucinky-mnoha-pramenu-na-zlinsku-se-za>

¹⁵⁶ *Rekreační areál Pahrbek* [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.pahrbek.cz/>

účely. Vlivem těžby se krajina zásadně změnila. Postupně bylo vyhloubeno několik jezer. Tyto cenné vodní plochy vzniklé těžbou šterkopísku budou v budoucnu ještě rozšířeny.

4.1.3 CEMEX

Zmíněnou těžbou se zabývá globální společnost CEMEX, která je především dodavatelem hotových betonových směsí, cementu a kameniva. Maloprodej vytěženého materiálu se provádí ve šterkovně Spytihněv, která na těžební území navazuje v jižní části.¹⁵⁷

Sopečnost CEMEX si uvědomuje své zásahy do přírody, ale také svou úlohu dodavatele a výrobce surovin a souvisejících výrobků pro stavební průmysl. *Snaží se co nejšetrněji využívat přírodní zdroje a chránit tak přírodu, usiluje o hospodárné využití zásob surovin včetně funkčního zapojení vytěžených ploch do krajiny tak, aby byly využity pro přírodu, rekreaci a jiné účely.*¹⁵⁸ Cílem rekultivace je přispět k obnovení charakteru původní krajiny a přitom podpořit území z hlediska přírodního (podpora biodiverzity) i společenského (rekreace atd.). Při rekultivaci jsou dodrženy veškeré právní požadavky a nad rámec legislativy se snaží uplatnit požadavky z hlediska ochrany přírody.¹⁵⁹

Společnost CEMEX se zapojila do celosvětového projektu podpory biodiverzity na vybraných lomech a šterkovištích. V této oblasti podpory spolupracuje se společností Birdlife International. V ČR probíhá tato spolupráce s Českou společností ornitologickou, která zastupuje BirdLife International.¹⁶⁰

¹⁵⁷ Šterkovna Spytihněv. In: *CEMEX Česká Republika* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://cemex.cz/sterkovna-spytihnev.aspx>

¹⁵⁸ Rekultivace a podpora biodiverzity. In: *CEMEX Česka republika* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.cemex.cz/rekultivace-a-biodiverzita.aspx>

¹⁵⁹ Tamtéž

¹⁶⁰ Tamtéž

Na stránkách České společnosti ornitologické (ČSO) je tato společnost popsána jako: *dobrovolné zájmové sdružení profesionálních pracovníků i amatérů zabývajících se výzkumem a ochranou ptáků, zájemců o pozorování ptáků a milovníků přírody.*¹⁶¹

¹⁶¹ Česká společnost ornitologická: *Partner BirdLife International v Česku* [online]. 2002-2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.cso.cz/>

II. PRAKTICKÁ ČÁST

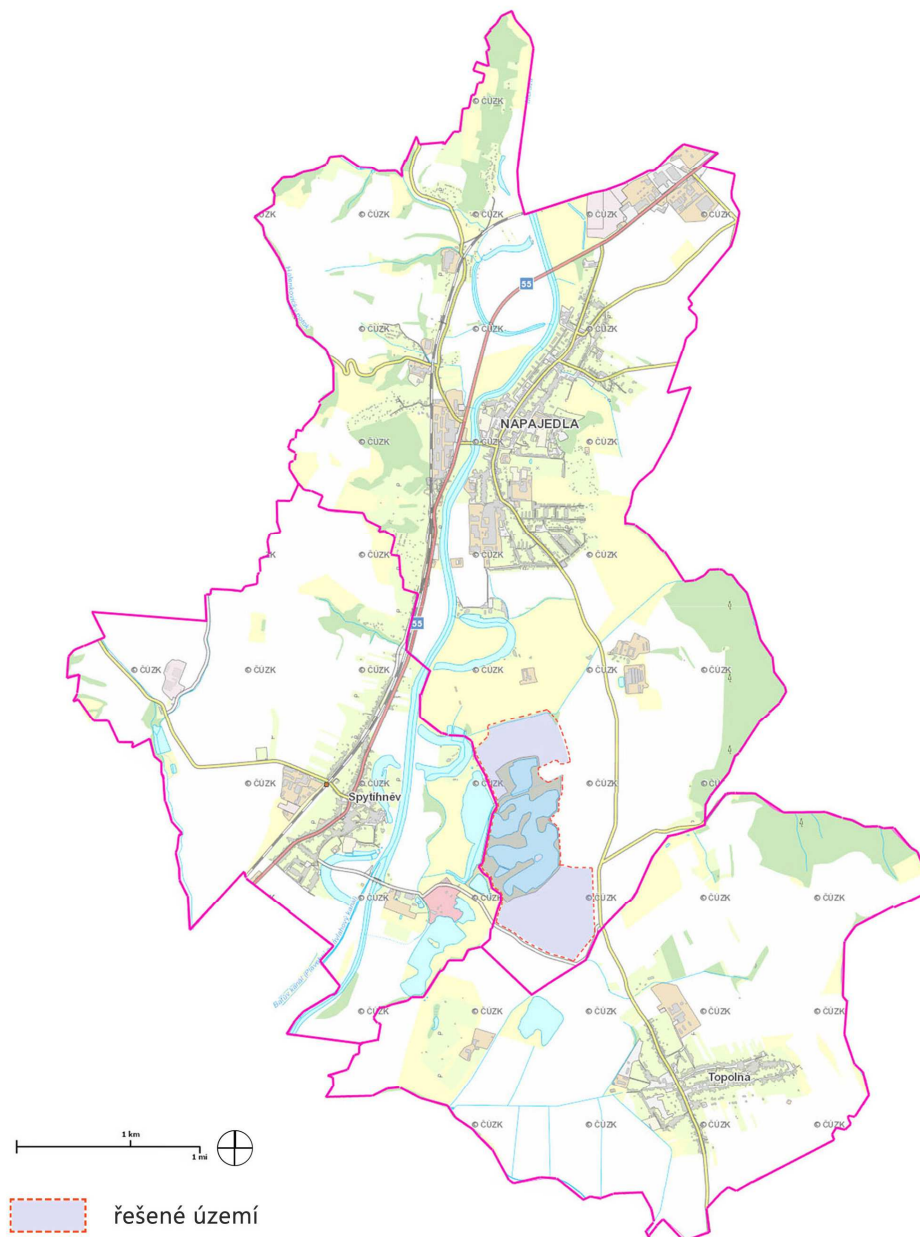
5 MEDITATION RESORT

Meditation resort je areál s pestrou nabídkou využití k aktivnímu i pasivnímu odpočinku. Síť cestiček je ideální pro provozování pěší turistiky, ale i cyklisté a jezdci na koních si tu přijdou na své. Poměrně velká rozloha nabízí nejrozličnější místa pro početnější skupiny lidí, ale poskytuje i dostatečné soukromí, pokud nechceme být při relaxaci rušeni. Jedinečná atmosféra je dána především okolní přírodou, která působí velice klidným dojmem a nutí člověka zpomalit a vnímat ji.

Relaxace, uvolnění a znovu načerpání sil nemusí být nutně podmíněno meditačními technikami, nebo cvičením jógy, na každého platí něco jiného. Nepochybně už samotné trávení volného času v přírodě má ozdravné účinky. Návštěva Meditation resortu nese odkaz i pro přírodu, jelikož pobytem v něm si znovu uvědomíme její důležitost a křehkost. Nápomocná může být i osvěta v podobě naučné stezky, nebo informačního centra, jejichž realizace se tu nabízí.

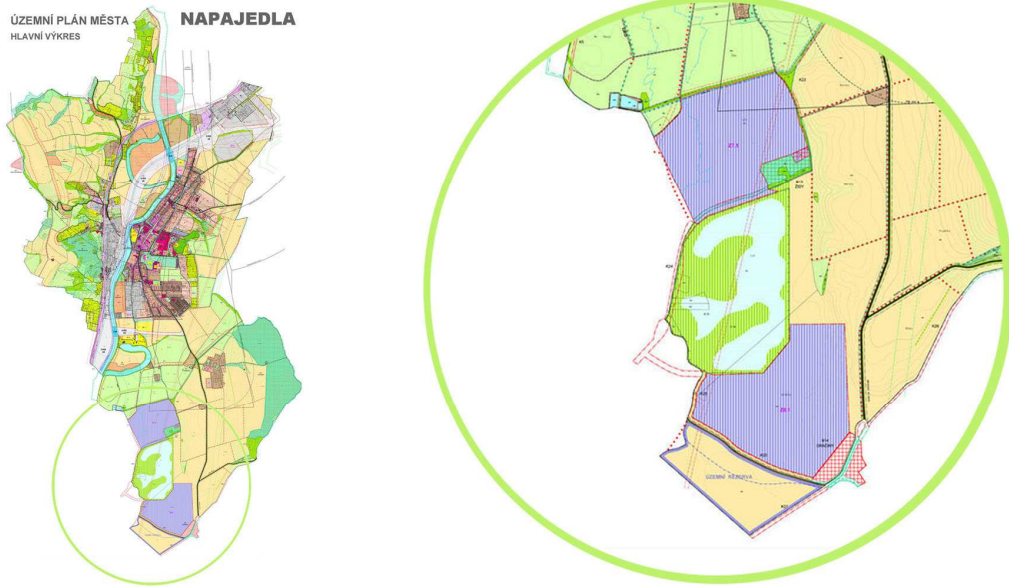
Najdeme tu místa vhodná k pasivnímu odpočinku, můžeme se pohodlně usadit, nebo ulehnout v trávě, či využít nabídku hammack a užít si klid a ticho po rušném dni v práci.

Navrhovaný prostor se nachází v jižní části katastru města Napajedla (Obr. 38.).

Obr. 38. Řešená oblast

Vymezení resortu vychází z územního plánu města.

Obr. 39. Vymezení prostoru

5.1 STÁVAJÍCÍ STAV ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

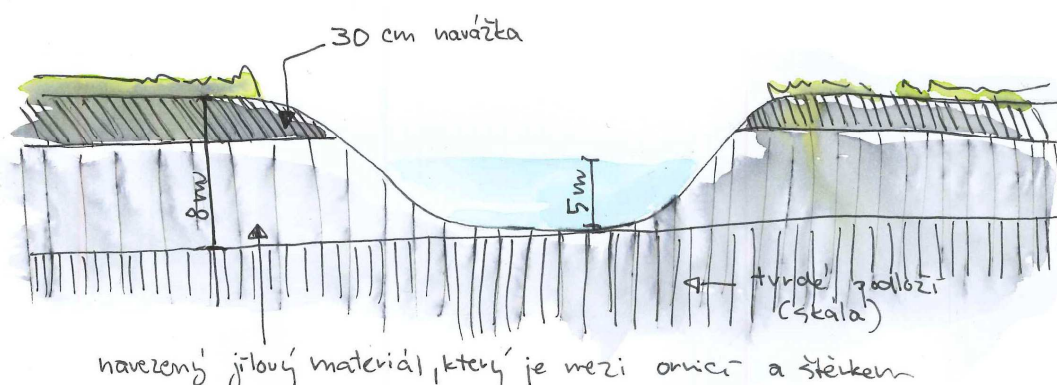

Obr. 40. Stávající stav

V současné době je území resortu pro veřejnost z větší části uzavřené z důvodu probíhající těžby štěrkopísku. Prostřední jezero je vytěžené a zrekultivované (postupná rekultivace začala roku 1995). Vzniklý segment krajiny vytváří zajímavou linii břehů s rozdílnou svažitostí. Prostor je v soukromém vlastnictví společnosti CEMEX. Jezero je součástí vodní revíru *Rybářského spolku Napajedla- Spytihněv*. Je zde řízená rybí obsádka. V zájmovém území najdeme segmenty lužního lesa, skupiny stromů i rozptýlenou zeleň. Významně jsou zastoupeny keřové vrby, bylinné porosty, vlhké i suché trávníky.¹⁶²

Severní jezero se nyní těží, předpokládané ukončení prací bude v roce 2017. Souběžně s těžbou probíhá rekultivace.

Poté se pozornost s největší pravděpodobností přesune do jižní části, momentálně využívané pro zemědělské účely a bude vyhloubeno jezero spodní.

Obr. 41. Schéma podloží v oblasti jezer

5.1.1 Dopravní řešení- stávající stav

Nemotoristická doprava:

- Doprava pěší
 - Pěší turistická doprava

¹⁶² Zelený most. 2007. Brno: Těžební unie.

- dálková turistická trasa- (červené turistické značení) Z Napajedel od turistického rozcestníku (autobusové nádraží) přes vrch Maková → Chříby
- krátká turistická trasa- (žluté turistické značení) Vede z Napajedel autobusového nádraží přes Katalpovou alej do Malenovic.

- Cyklodoprava

- cyklotrasa- značená cyklotrasa „cyklostezka centrum“
- cyklotrasa č.47 Moravská stezka(Olomouc- Kroměříž- Uh. Hradiště- Hodonín).
Jde o jednu z hlavních cyklotras v ČR- Protíná Moravu od severu k jihu
- cyklostezka podél Bařova kanálu (úsek dlouhý km- Uherský ostroh- Kroměříž)
je součástí cyklotrasy č. 47.
- cykloturistická trasa

Osobní doprava:

- Silnice 1.třídy I/55- západní část
- Silnice 3. Třídy III/ 49724- propojuje řešené území s I/55. Spojovací silnice využívaná pro transport štěrkopísku.

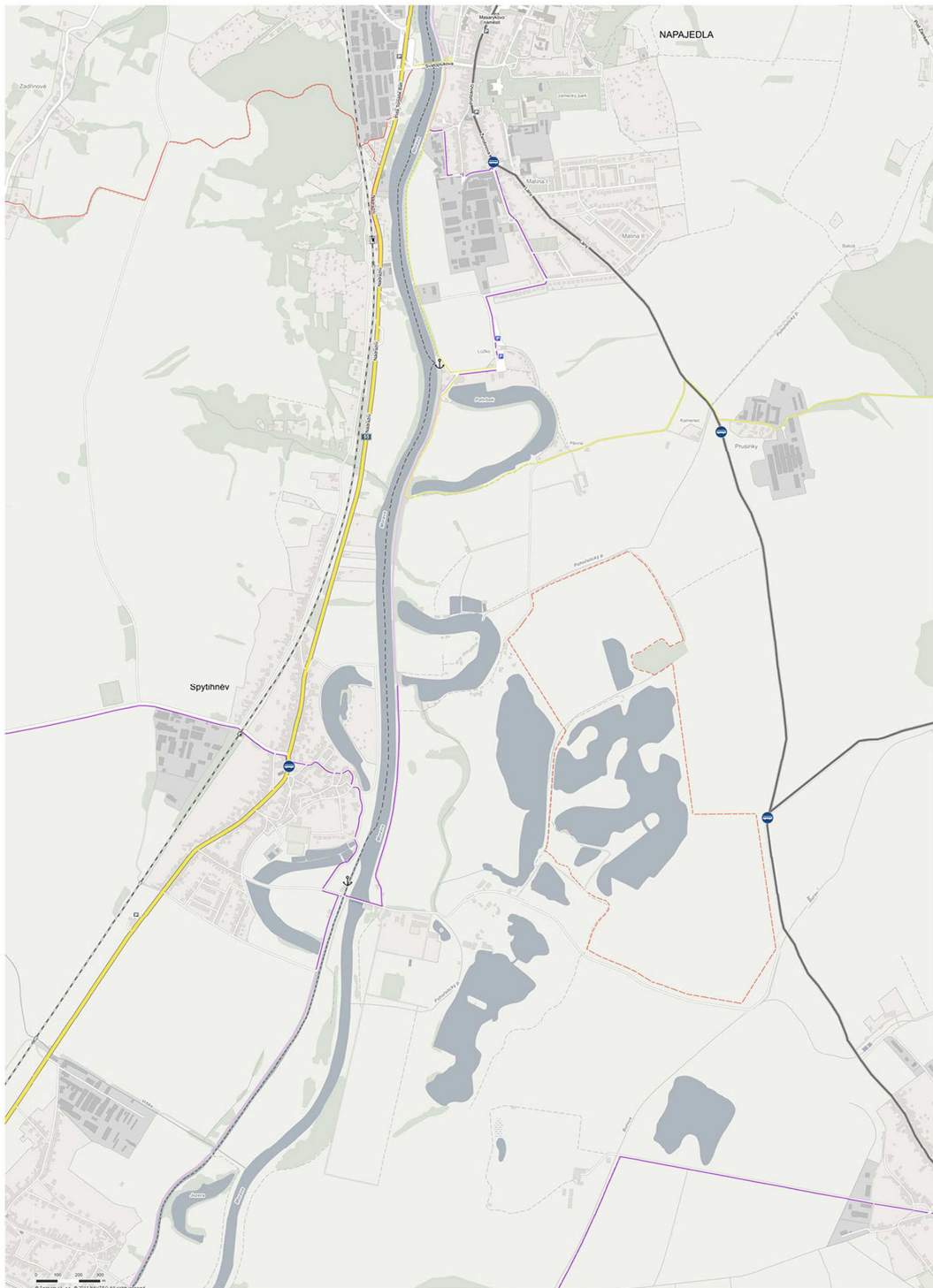
Doprava v klidu ~ parkoviště. – severní část řešené oblasti- areál Pahrbek

Lodní doprava

- severní část- rekreační přístav Pahrbek
- jižní část- rekreační přístav Spytihněv

Veřejná doprava

- železniční- železniční trať č. 330 Břeclav- Přerov
 - stanice Napajedla- 4,6 Km
 - stanice Spytihněv- 2,2 Km
- autobusová- zastávky nacházející se v blízkosti řešené oblasti
 - Zastávka Spytihněv- na náměstí 1,9Km
 - Zastávka Prusinky- 2Km
 - Zastávka Napajedla záv. Slavia 3,5 Km
 - - II - Komárov 2,2 Km

	- dálková turistická trasa		- pěšina
	- krátká turistická trasa;
spojovací turistická cest, zkratka		- zpevněná cesta; polní cesta
	- značená cyklotrasa		- železnice
	- cyklostezka		- stanice; zastávka
	- silnice I. třídy		- trasa lodní dopravy
	- silnice III. třídy		- přístaviště
	- ostatní silnice; parkoviště		- zastávka autobusu

Obr. 42. Doprava

6 KONCEPČNÍ NÁVRH AREÁLU MEDITATION RESORT

Řešení resortu je především ideovým návrhem, který může posloužit jako inspirace pro budoucí využití zmiňované oblasti. Tato skutečnost se odráží v první řadě na podobě jezer (sever a jih), která vychází z tvarosloví střední rekultivované části. Avšak ráda bych podotkla, že jejich vzhled není založen na mapových podkladech strategického plánu těžby. Jednotlivá zastavení berou tento fakt, (že finální podoba jezer se může změnit) v potaz a jsou navržena nezávisle na konkrétním umístění. Zvolená pozice je podmíněna především provozními nároky na docházkovou vzdálenost a orientací staveb vůči světovým stranám.

V představené podobě resortu pracuji s předpokladem, že budou všechna jezera vytěžená, nicméně areál by měl být schopný fungovat i v případě probíhající těžby jižního jezera (s nezbytným bezpečnostním opatřením a prostorovými úpravami). Po rekultivaci by mohl být podle potřeby rozšířen o zmíněnou spodní část. Toto řešení postupné realizace je reakcí na skutečnost, že k finální rekultivaci dojde v poměrně dlouhém časovém horizontu a přitom by některé části mohly fungovat již po rekultivaci oblasti severní. Například projekt základní trasy naučné stezky, která by mimo jiného seznamovala s původem jezer a probíhající těžbou.

6.1 Navržený stav

Vymezení prostoru sice vychází z územního plánu, ale mým záměrem je vytvořit místo, kde se budou návštěvníci cítit svobodně a nebudou omezení placením vstupného, nebo vysokým plotem. I proto se počítá se dvěma hlavními přístupovými cestami (sever- ze směru od Napajedel a Prusinek, jih- od Spytihněvi, Topolné, Komárova), které zajistí pohodlnou návštěvu obyvatelům nejbližších obcí. Důvodem duality vstupů je také snaha o vytvoření tzv. průjezdného místa s předpokladem, že ho budou navštěvovat turisté hojně využívající stávající síť cyklostezek.

Otevření areálu nejen pro místní občany (formou příměstské rekreace), povede ke značnému navýšení počtu rekreatantů. Přestože velká koncentrace lidí na jednom místě není pro přírodu příliš vhodná, síť stezek vytvořená v resortu by měla umožnit jejich rozptýl po areálu a tím zmírnit ekologický stres. Další pozitivní důsledek je, že vznikem nové trasy v blízkosti řeky Moravy ke stávající cyklostezce dojde k uvolnění náporu na tuto cestu. Rozdělení cyklistů (a pěších) do dvou možných tras zlepší průjezdnost obou míst.

Vstup na severu počítá s obnovením původní cesty, která by plynule navázala na ulici 2. *Května*. Ulicí už nyní prochází značená cyklotrasa. Mohla by se tak stát spojnicí resortu s centrem města. Pozice stezky umožňuje napojení dalšího důležitého místa a to rekreačního střediska Pahrбек s parkovištěm. K navázání na cyklostezku podél řeky, by došlo pomocí turistické trasy vedoucí podél slepého ramene řeky, přes katalpovou alej. Tato pěšina je velice příjemným úsekem turistické stezky. Při studii okolí resortu jsem se dokonce setkala s tím, že mnohdy ani místní nevědí, že tu takové stromořadí mají. Vzrostlé katalpy by si určitě zasloužily větší pozornost a i tomu by mohlo vytvoření přístupové cesty napomoci.

Užívání navrhované cesty je myšlená pouze pro pěší a cyklisty (případně hippoturistiku). Dovedu si představit, že tuto komunikaci lemují dlouhé aleje stromů (vedoucí od ul. 2. *Května* po areál). Samotný příchod doprovázený vhodně zvolenými dřevinami by vedl ke zklidnění a navození atmosféry. Trasa samozřejmě vyžaduje vyřešení majetkových práv vlastníků.

Situováním vstupu do vyznačené části bude umožněn vjezd technických služeb a jiných obslužných automobilů nezbytných pro správný provoz areálu. Toto zpřístupnění bude vedené po stávající obslužné komunikaci. Prostor severního vstupu zahrnuje také nezbytný počet parkovacích stání pro handicapované.

Vstup z jihu je zamýšlený po místní komunikaci (v současnosti využívané především při těžbě), která je napojená na silnici 3. třídy (III/49724). Ve směru na *Spytihněv* navazuje u *Přístaviště Spytihněv* na cyklostezku. Silnice disponuje prostorovými možnostmi pro vybudování obslužného parkoviště pro provoz, a parkovací stání pro handicapované. V blízkosti areálu společnosti CEMEX se v případě konání větších akcí (Den Země) nabízí vytvořit dočasné parkování. Bližším řešením dopravní situace se v návrhu nezabývám.

Pozice řešené oblasti je z hlediska dopravní dostupnosti průměrná. Místo leží z pohledu *Napajedel* v odlehlejší části města. Nicméně napojením cesty na centru obce se dostupnost pro pěší a cyklisty velice zjednoduší. Navíc přímá návaznost na areál Pahrбек je velmi výhodná. V rekreačním středisku je možné nejen zaparkovat, ale také si půjčit jízdní kola a do *Meditatin* resortu na nich dojet. Tato možnost bude jistě atraktivní pro turisty plavící se po *Baťově* kanálu. Komu by se docházková vzdálenost (1,3 km od parkoviště na Pahrbku k severnímu vstupu) přeci jen zdála příliš dlouhá, může využít MHD a podstatně se místu přiblížit.

6.2 Řešené území- funkce, lokace, provoz

Obr. 43. Navržený stav

6.2.1 Popis jednotlivých úseků

6.2.1.1 *Vstup*

Důvod vzniku dvou vstupů už byl částečně nastíněn. Oba se shodují v základní skladbě, ale mají i své odlišnosti. V prostoru, kde dojde k prvnímu kontaktu návštěvníka s areálem je vytvořen vstupní objekt. Tato stavba skrývá zázemí pro personál (včetně sociálního zařízení), lehké občerstvení pro návštěvníky formou výdejního okýnka a informační centrum.

Místnost „infocentra“ by měla nabízet tiskoviny a další upomínkové předměty týkající se tematiky samotného resortu, ale i ekologické problematiky, nebo dalších turistických zajímavostí. Měl by tu vzniknout komunikační prostor, kde bude v určené době pověřená osoba poskytovat zákazníkům služby resortu. Šlo by především o zapůjčení sportovních potřeb a houpacích sítí.

Pro tyto věci je určený samostatně stojící sklad. Využití skladu by bylo různé. Severní vstup - sklad se zaměřením především na vodní rekreaci (plovací vesty, prkna a pádla pro stand up paddling a SUP jógu, ale i zmíněné hamaky, nebo třeba karimatky na cvičení). Naproti tomu sklad v jižní části areálu je určený především pro umístění potřebného vybavení slackline parku.

Specifickým zaměřením vstupního objektu jižní části je nabídka pronajmutí sauny. K tomu zde bude určená odpovědná osoba starající se o provoz.

V obou místech se počítá s prostorem pro sezení, dětským hřištěm a WC (ženy, muži, handicapovaní+ technická místnost). V části jezera určeného ke koupání je doplňují jednoduché převlékárny s uzamykatelnými skříňkami a sprchy.

Nabídka služeb severního vstupu je sezónní, důvodem je jeho návaznost na vodní plochu určenou ke koupání.

Provoz jižní budovy je celoroční, umožňuje využívat veřejné sauny i v zimním období.

6.2.1.1 *Kryté odpočívadlo*

Přístřešek je reakcí na povětrnostní podmínky, které jsou v této otevřené rovinaté krajině dost znatelné. Orientace objektu vůči světovým stranám poskytuje ochranu z inkriminovaných směrů, ze kterých fouká nejčastěji. Otevřená část je potom nasměrovaná na vodní plochu.

Odpočívadla jsou v areálu umístěny dvě. Poskytují ochranu příchozím návštěvníkům. Jeden z objektů je situován do blízkosti zamýšleného ohniště.

6.2.1.2 *Ohniště*

Ohniště najdeme u prostředního jezera. Jeho podoba by měla být velice prostá, pouze s nezbytnými bezpečnostními úpravami terénu (zamezení rozšiřování ohně). Sezení bych volila formou dřevěných špalků, nalezených kamenných bloků, nebo jiných přírodních materiálů.

6.2.1.3 *Vyhlídko- ptačí observatoř*

Vyhlička představuje pomyslný střed zájmového území. Měla by se stát orientačním bodem v krajině a zároveň sama poskytovat výhled. Umožňuje to rovinatý charakter krajiny téměř bez vzrostlých stromů. I při poměrně nízké výšce stavby půjde velkou část areálu zahlédnout. Pomoci lépe se seznámit s prostorem by mohl i vhodně umístěný orientační systém. Jelikož se v areálu nachází uměle vytvořený ptačí ostrov, je vyhlídka umístěna v blízkosti tohoto segmentu a plní také funkci pozorování ptactva. Návštěvníkovi to umožňuje zahlédnout vzácné druhy opeřenců, kteří na ostrově našli útočiště.

Obr. 44. Letecký pohled na ptačí ostrov, Fotografie současného stavu ptačího ostrova

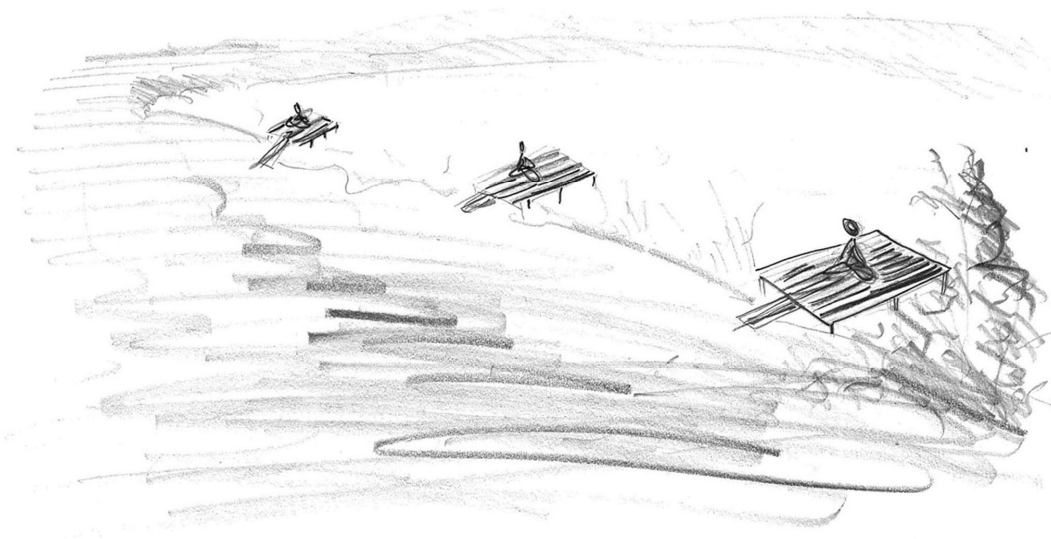
6.2.1.4 *Meditace*

Meditační aktivity jsou situovány do odlehlejší samostatné části tak, aby poskytovaly dostatek soukromí, pokud ho někdo vyžaduje. V tomto výběžku se nachází také mola, která se rovněž mohou stát příjemným místem pro rozjímání.

Obr. 45. Meditace, molo- současný stav, rybaření

Mola jsou jedním z obrazů, který se mi při prohlídce areálu vryl do paměti. Přestože jde o obyčejné rybářské platformy, působily na mě, jakoby sem odjakživa patřily. Geometrickým tvar a rozmístění vytváří hravý rastr v protikladu k táhlým liniím břehů. Rozhodla jsem se mola zachovat a rozmístění jednotlivých dílů podél břehů pouze přizpůsobit podle potřeby. Rybáři je mohou dál využívat, přeci jen i tichá čekání na úlovek se dají považovat za formu relaxace.

Obr. 46. Mola- koncepční návrh

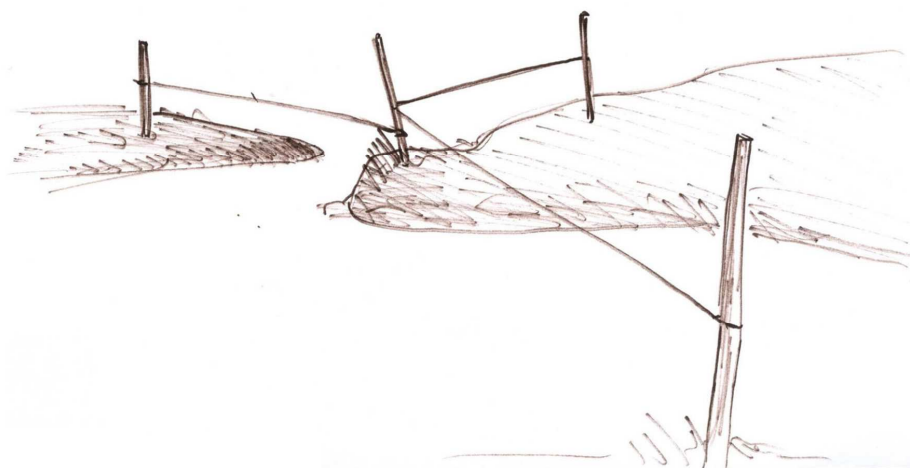
6.2.1.5 Sauny

V areálu jsou dvě finské sauny s kamny. Menší sauna má kapacitu 4 míst, větší je pro sedm lidí. Vytvoření dvou saun namísto jedné velké je ekonomicky výhodnější, můžeme lépe reagovat na poptávku. Součástí saun jsou předsíně s převlékárnou a venkovní sprchy. Sauny jsou z praktických důvodů situované blízko u vstupu a tím i snáze dostupné pro návštěvníky, kteří by přijeli autem. Docházková vzdálenost od jižní vstupní části je kolem sta

metrů. Počítá se s celoročním provozem, především v zimě je odlehlost místa problematická a hrozilo by snížení počtu zájemců, které by mohla odradit horší dostupnost místa.

6.2.1.6 *Slackline park*

Slackline, fenomén současné doby, se svým charakterem skvěle zapadá do celého konceptu. Podoba slackline parku je velice jednoduchá- tvoří ji dobře zajištěné dřevěné kůly různé rozestavené po prostoru. Na tyto vztyčné body je možné umístit pomocí speciálního kotvení popruh. Kůly by měly umožňovat víceúrovňové umístění popruhu v závislosti na obtížnosti a typu slackline. Atraktivitu zvyšuje překonávání vodní plochy (obr. 44). Lajny se nejčastěji natahují mezi stromy, ani této skutečnosti bych se nebránila, pouze je nutné použít patřičnou ochranu stromu proti oděru dřeviny.

Obr. 47. *Waterline*

6.2.1.7 *Amfiteátr*

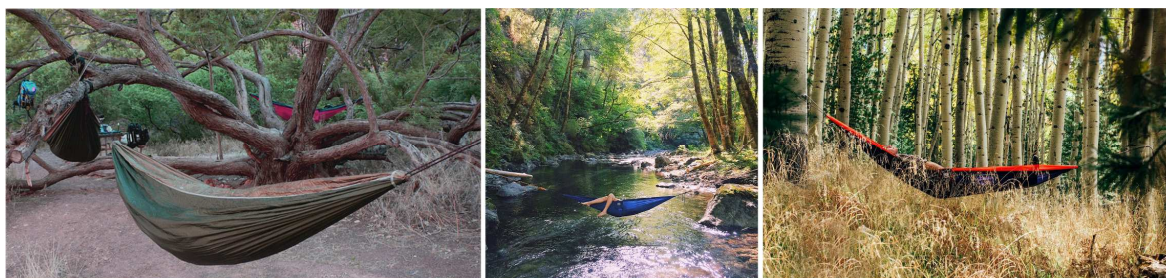
Přírodní amfiteátr je v jižní části, umístěný blízko vstupu. Tento shromažďovací prostor představuje vhodné místo pro nejrůznější představení, hudební produkce, divadelní performance, tanec, přednášky, autorská čtení,... prostor by se také mohl stát vhodným dějištěm pro tradiční akci Den Země, která se v blízkosti rekultivovaného jezera již několikrát konala.

6.2.1.8 *Pozorovatelný*

Drobné objekty, které jsou alternativou k běžným lavičkám. Tyto kukaně poskytují ochranu před nepříznivým počasím a zároveň v nich máte pocit soukromí. (ilustrační foto str.31, obr.3)

6.2.1.1 *Hamaka*

Hamaka (hammock) ~ houpací síť

Obr. 48. Hammock

Hamaka rozšiřuje nabídku posezení, je alternativou ke klasickým lavičkám, se kterými se v areálu nepočítá. Houpací síť je pro pasivní odpočinek ideálním prostorem. Rozmístěním kůlů na různá místa budeme moci v celém areálu hamaky (zapůjčené/ vlastní) libovolně zavěsit. Nabízí se dostatek úseků pro vytvoření různých skupinek sítí. Ale i příjemné přitnutí pod korunami stromů.

Obr. 49. Hammock- koncepční návrh

6.2.1.2 *Rostlinná zákoutí*

Práce s vegetací je velmi hezká činnost, která by si zasloužila mnohem větší prostor zájmu, možná i samostatný projekt. Bohužel rozsah diplomové práce nedovoluje věnovat se jí podrobněji. Uvádím alespoň ideovou představu o tom, jak by se rostliny daly využít. Například hrou s posekanou a volně rostoucí trávou vytvoříme nejrůznější zákoutí a paloučky

na sednutí, nebo určené k aktivitám. Pestrou skladebností docílíme, že bude okolí atraktivní ve všech ročních obdobích.

Obr. 50. Rostlinná zákoutí

Vhodnou volbou můžeme také ovlivnit, jestli budou byliny přitahovat, nebo naopak odpuzovat hmyz, či stimulovat čichové receptory.

Obr. 51. Rostlinná zákoutí

Větší plocha zeleně je soustředěná v jihozápadní části, která zasahuje poměrně blízko k silnici. Pomocí rostlin definujeme hranici resortu, vznikne tzv. rostlinná bariéra, ta by ale neměla bránit výhledu na horizont.

Obr. 52. Rostlinná zákoutí

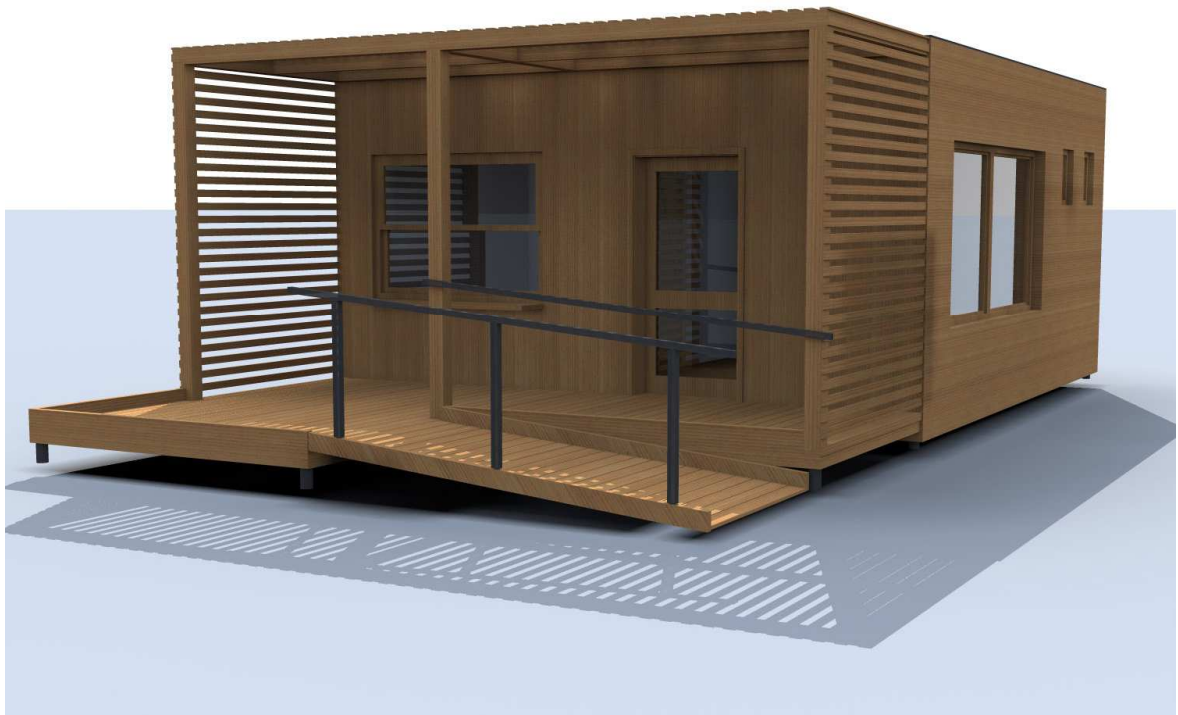
6.2.1.3 Plocha pro sport

Do meditation resortu se hodí nejrůznější sportovní aktivity. Pro aktivní odpočinek je vymezená plocha krátce střiženého trávníku. Ideální se jeví nenáročné sestavy cviků uvolňující klouby, svalstvo a čistící naši mysl, která byla po dlouhou dobu soustředěná na zaměstnání.

6.3 Architektonické řešení vybraných objektů

6.4 Vstupní část

6.4.1 Vstupní stavba

Obr. 53. Vstupní budova

6.4.2 Technické a materiálové řešení

6.4.2.1 Fasáda

Dřevo na veškeré fasády volím s certifikací FSC, tedy se zárukou, že bylo vytěženo legálně a v souladu se zásadami šetrného, ekologicky odpovědného lesního hospodářství.¹⁶³

Vnější fasáda staveb je ze sibiřského modřínu a to z důvodu jeho vynikajících vlastností i přes vyšší pořizovací cenu. Sibiřský modřín je mnohem odolnější než modřín český. Z měkkých dřevin patří mezi nejtěžší. Jeho výhodou je, že není tolik nasákový jako jiná měkká dřeva, má vysokou životnost a je velmi odolný proti působení hub a hnilobě. Materiál vykazuje vysokou mechanickou odolnost a pevnost v tahu. Jeho vhodnost pro exteriérové použití je především proto, že obsahuje velké množství pryskyřice taninu. Dalším mínusem je kromě jeho ceny fakt, že se může kroutit (ale podstatně méně než český modřín) a při kontaktu dřeva s kovem se na něm tvoří modročerné skvrny. Tomu se dá předejít použitím nerezového spojovacího materiálu.¹⁶⁴

*Cena fasádních palubek ze sibiřského modřínu se pohybuje v rozmezí 600-800 Kč/m².*¹⁶⁵

Z praktických a vizuálních důvodů jsem se rozhodla pro bezúdržbovou fasádu. Typickým rysem těchto dřevěných fasád je, že přirozeně stárnou- díky slunečnímu záření fotodegradují ~oxidují. Proces je postupný a nerovnoměrný v závislosti na světových stranách a přesahu střechy. Jedná se pouze o změnu vizuální, která nijak nesnižuje kvalitu materiálu, ani jeho trvanlivost.¹⁶⁶ Tento rys bezúdržbových fasád nepovažuji za problém, naopak mě baví, že stavby lépe zapadnou do okolní přírody, navíc budou díky barevným nesourodostem

¹⁶³ FSC certifikace. 2009. *Lesní certifikace FSC* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.czechfsc.cz/fsc-certifikace.html>

¹⁶⁴ Fasádní palubky: Modřín, smrk nebo tropické dřevo? 2015. *Dřevostavitel.cz* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.drevostavitel.cz/clanek/fasadni-palubky-modrin-smrk-nebo-tropicke-drevo>

¹⁶⁵ Dřevěná fasáda je lepší natřená nebo zešedlá? 2015. *Dřevostavitel.cz* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.drevostavitel.cz/clanek/drevena-fasada-je-lepsi-natrena-nebo-zesedla>

¹⁶⁶ Jakou zvolit fasádu, aby nevyžadovala údržbu. 2015. *Dřevostavitel.cz* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.drevostavitel.cz/clanek/jakou-zvolit-fasadu-aby-nevyzadovala-udrzbu>

působit živěji, přirozeněji a ušetříme čas i peníze za údržbu. V případě, že by tento vzhled přeci jen přestal být žádoucí, je možné dřevo přebrousit a proces přirozeného stárnutí začne nanovo.

Fasádní palubky volím hladké, hoblované.

Pouze v krajních případech, kde by si to podmínky žádaly, je možné zvolit ochranu dřeva pomocí přírodních olejů. Tyto oleje jsou ekologickou variantou ošetření, povrch zcela nezavřou, dřevo tedy může dýchat. Napuštěním dřeva vyzdvihneme jeho kresbu, ale dojde k posunu barevného odstínu. Na trhu je k dostání řada těchto produktů, například dřevní tér, tungový olej, světlíkový olej, lněný olej, kameliový olej, každý z nich má své specifické vlastnosti a užití (interiér, exteriér, podlahy, konstrukce,...).¹⁶⁷

6.4.1 Založení stavby

Řešené stavby jsou založené na zemních vrutech. Výhodou této technologie je rychlost. Nejsou nutné terénní práce.

Jednotlivými vruty je možné srovnat drobné terénní nerovnosti. Největší výhodou z ekologického hlediska je snadná demontáž. Zemní vrut zajišťuje bodové ukotvení stavby k terénu. Samotná délka vrutu je realizovaná vždy do nezámrzné hloubky. Druh patky vrutu a počet se určuje podle typu konstrukce a zatížení. Nutné je také provést test únosnosti terénu.¹⁶⁸

Návrh založení stavby vyžaduje odbornou znalost a výpočet statika.

6.4.2 Konstrukce

Základní problematiku konstrukce i dalších specifik navrhovaných staveb jsem řešila s odborníkem na dřevostavby Josefem Novotným. Po konzultaci a demonstraci principu

¹⁶⁷ *Cesta dřeva* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://cestadreva.cz/page/obchod/prirodni-oleje-na-drevo>

¹⁶⁸ Dřevostavby. 2011. *Zemní vruty KRINNER* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.zemnivruty.cz/drevostavby>

odvětrávané fasády na konkrétním případě dřevostavby, jsem zvolila difúzně otevřenou konstrukci. Tato Skladba konstrukce je na rozdíl od difúzně uzavřené bez parozábrany, pára se tak přirozeně dostává ven skrz konstrukci a další části stěny. Na vnitřní straně stěny se nachází parobrzdá, nebo parotěsná folie.¹⁶⁹

Nosná konstrukce je tvořena dřevěným rámovým systémem. Rozteč rastru stojek (KVK profily) ve stěně je 625 mm. Nosné prvky spolu s horním a spodním pásem tvoří rám. Horizontální statický plášť zajišťují velkoplošné desky (OSB/ sádrovláknité desky). Prostory mezi stojkami jsou vyplněny minerální izolací. Rozvody elektřiny, vody jsou vedené přímo ve stěně dřevostaveb.

6.4.1 Střecha

Jako střešní krytina je zvolena hydroizolační střešní PVC folie- *FATRAFOL 810/V* jejímž výrobcem je společnost FATRA, a.s. Skladba střechy vychází z *konstrukčního a technologického předpisu pro aplikaci hydroizolačních folií ve střešních pláštích budov. Předpis je závazný pro montáž folií FATRAFOL.*¹⁷⁰

Podklad pod střešní folii tvoří OSB desky a separační vrstva netkané textilie (gramáž 300 g.m-2) ze syntetických vláken sloužící k plynulému odvodu srážkové vody ke střešním vpustím. Ukončení a kotvení fólie po odvodu střechy je řešeno pomocí poplastovaného plechového prvku *FATRANYL*. Krytinu zalištuje zatěžovací vrstva kameniva zrnitosti 16 - 32 mm v minimální tloušťce vrstvy 50 mm (dodává společnost CEMEX). Foliový povlak je nutné shora celoplošně chránit proti mechanickému poškození technickou textilií ze syntetických vláken (300 g.m-2). Pro zajištění a ukončení stabilizačních vrstev zatěžovaných střešních plášťů sypkými materiály se používá kačírková lišta. Odvod srážkové vody z povrchu střechy je řešený vnitřními odvodňovacími prvky. Vtoky jsou zajištěny proti zanášení nečistot.¹⁷¹

¹⁶⁹ Dřevostavby. *TZB-info* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://stavba.tzb-info.cz/drevostavby>

¹⁷⁰ *FATRAFOL-S*. 2009. Fatra, a.s. Dostupné také z: <http://www.fatrafol.cz/uploads/pdf/konstrukni-predpis-fatrafol-s-cz-1248425201-1248855144.pdf>

¹⁷¹ Tamtéž

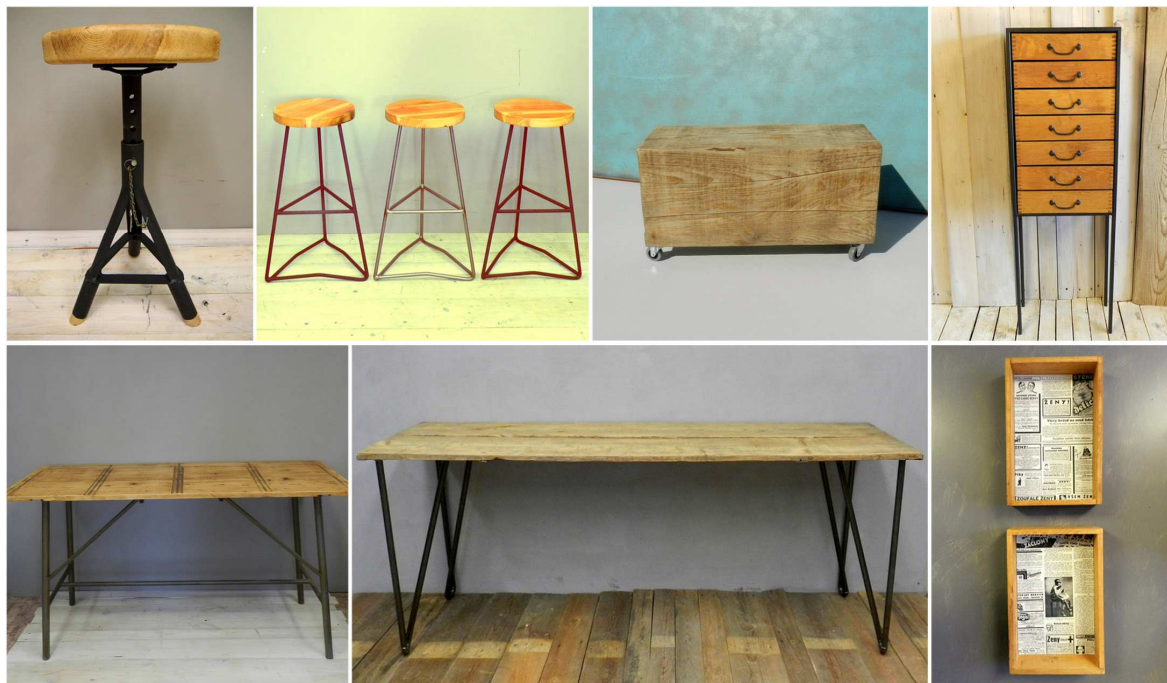
Obr. 54. Vstupní budova

Veřejnosti přístupné části vstupní budovy (terasa a info centrum) jsou řešené s ohledem na prostorové nároky pro handicapované. Součástí stavby je zastíněná terasa. Podlaha je tvořená modřínovými prkny (vlhkost 16 +/- 2 %). Šířka prken je 120 mm a spára mezi nimi 7mm, výška 26mm. Okraje terasy jsou zakončeny soklem s výškou 100 mm. Jedná se o opatření proti sjetí vozíků a zároveň vodící linii. Vstup do budovy je bezbariérový po rampě opatřené sokly a zábradlím po obou stranách. Vnější fasádu tvoří dřevěný obklad (sibiřský modřín). Prkna jsou kladena horizontálně a plynule přechází v rastr slunolamu zvýrazňující vstupní část. Obslužné okénko je dvojitě výsuvné a doplněné o výdejní plochu. Vstupní dveře by měly být prosklené od výšky 400 mm a opatřené madlem. V info centru se nachází dlouhý stůl doplněný o stoličky, uzavíratelná vitrina (možnost vystavení knih, případně turistických suvenýrů). Obr. 55. Je ukázkou příjemného místa, které vzniklo nápaditým použitím přírodních materiálů. Podobné atmosféry bych ráda docílila i ve zmiňovaném prostoru informačního centra.

Obr. 55. Ukázka podobného charakteru místa- obchod s čajem Tea Mountain

Osobitý recyklovaný nábytek nabízí například *MilaAn Interiér*.

Obr. 56. Originální recyklovaný nábytek - *MilaAn Interiér*

Dělící příčku mezi info centrem a výdejní místností tvoří stěna horizontálně uspořádaných latí doplněná o posuvné dveře. Toto řešení má své praktické i estetické důvody. Díky perforované stěně je možné mít přehled o obou místnostech. V případě že musíme odejít, jednoduše výdejní místnost s kasou uzavřeme. Lat'ování poslouží jako výstavní systém pro různé propagační materiály, letáky atd. Místnost určená pro prodej občerstvení je propojená s vyčleněnou částí pro personál, která je opatřena vlastním vstupem. U dveří je vymezený prostor na šaty a obuv a prakticky umístěné sociální zázemí.

6.4.2 Sklad

Samostatně stojící sklad tvoří jednoduchá dřevostavba. Vnitřní prostor je tvořen systémem polic a věšáků pro uskladnění sportovního a jiného vybavení. Rozměr skladu je navržený s ohledem na uložení paddleboardu (max. délka boardu je 3,5 metru).

6.4.3 Dětské hřiště v přírodním stylu

Ve vstupních částech řešeného areálu je vhodné vytvořit dětská hřiště. Vzhledem k filosofii resortu se nabízí použít herní prvky z přírodních materiálů. Příhodné jsou například objekty z vrbového proutí. Ořezané vrbové větve končí často na kompostu. Přitom podél silnic se ořezávají pravidelně od konce října do začátku března. Vrbové stavby se budují na jaře od února do dubna a na podzim od října do prosince. Proutí je možné sehnat u institucí a organizací, které jsou zodpovědné za péči o vrby ve volné krajině (u správy silnic, povodí řek, městských úřadů a ochránců přírody). Podle typu použití se liší délka a tloušťka proutí. Po zasazení je potřeba nechat pruty asi 8 týdnů v klidu, aby zapustily kořínky. Vrbové konstrukce je potřeba v prvních týdnech po zasazení pravidelně zalévat. Dorůstající proutí vyžaduje neustálé zaplétání, aby nedocházelo k poranění od vyčnívajících větviček. Vrbovým stavbám se nejlépe daří, pokud mají dostatek slunce a vláhy.

Proutky jsou velice tvárné, lze je různě proplétat. Při použití živých výhonků docílíme toho, že nám vrbové stavby začnou obrážet listy.

Realizacemi živých herních prvků se zabývá například česká společnost *NAPLOT.CZ*.¹⁷² tato malá rodinná firma pěstuje speciálně vyšlechtěné vrby, které následně používá pro nejrůznější stavby. V jejich nabídce produktů mě například zaujala indiánská teepee z vrbového proutí. Podobné služby nabízí firma *Vrbové stavby*. Rostlinné prvky by mohly vhodně doplnit objekty Občanského sdružení *Baobaby*. Jejich hlavním stavebním materiálem je sláma, hlína a dřevo. Velice oblíbenou zábavou dětí jsou vodní hrátky. Používat pro hraní jako vodní zdroj pitnou vodu je nejen neekologické, ale také příliš drahé, bohatě postačí voda s kvalitou koupališť. Je možné svádět do vhodného úložiště dešťovou vodu. Bezpečnou možností se jeví zabudování podzemní cisterny.

¹⁷² *Živé stavby z vrby* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.naplot.cz/>

Obr. 57. Vrbové stavby

Obr. 58. Vrbové stavby

Obr. 59. Průlezká SNV

Při navrhování je samozřejmostí spolupráce s odborníkem, ten by nám měl poradit například i s tím, jestli je nutná soustavná údržba a jakého druhu.

6.4.4 WC

Budova WC obsahuje 2 záchody pro ženy, 2 pisoáry a jeden záchod pro muže a záchod pro handicapované. Stavbu doplňuje technická místnost s výlevkou. Samozřejmostí je přístupová rampa.

6.4.1 převlékárny

Dřevěný objekt převlékáren obsahuje převlékací kabiny a uzamykatelné skříňky.

6.5 Sauna

Obr. 60. Sauna

Obr. 61. Sauna

Založení stavby, typ konstrukce, střechy i terasy je stejný jako u vstupní budovy.

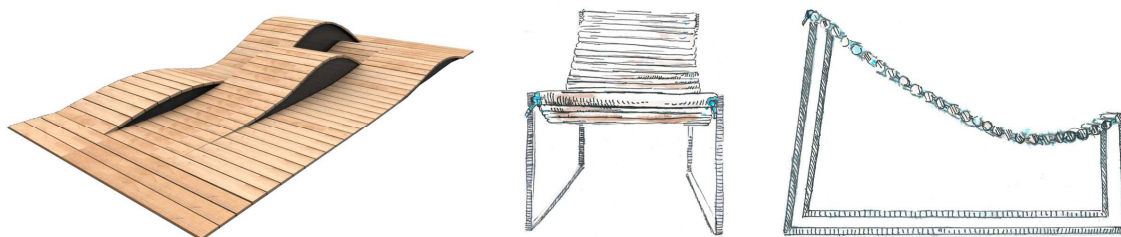
Skladba stěny byla vytvořená ve spolupráci s Josefem Novotným.

- Vnější modřínový obklad, horizontlní řazení
- Vertikální laťování dřevěnými profily 30 x 50 mm.
- Dřevovláknitá deska Hobra Hofatex Sytem tl.60mm
- Nosná konstrukce- dřevěné profily 40 x 160 mm, 625 mm, s vloženou minerální vatou ROCKMIN (2X 80 mm) mezi nosnou konstrukci
- OSB3 deska tl15mm
- Parotěsná vrstva- parotěsná folie
- Provětrávaná mezera tl 30 mm, vertikální laťování dřevěnými profily 30 x 50 mm
- Obklad z olšových palubek tl. 15 mm, profil tartan.

Sauna je zařízená jednoduše a účelně. Objekt je rozdělen na několik částí. Vstupní předsíňka slouží zároveň jako šatna. Osobní věci je možné uschovat v nedalekém informačním

centru. Vlastní část prohřívány tvoří lavice opatřená opěradly. Rošty lavic je možné sundat pro snadnější údržbu a úklid. Prožitek ze saunování je umocněn výhledem na vodní plochu. Na okno i celoprosklené dveře je nutné použít speciálního bezpečnostního skla. Saunová kamna jsou z důvodu dodržení intimity vsazená do stěny. Toto řešení umožňuje obsluhovat kamna z venku. Pro tyto účely je navržený malý dřevník, který pojme dostatek dřeva. Přístřešek je opatřený posuvnými dveřmi, těmi lze prostor bezpečně uzavřít. Zamezíme tak nechtěné manipulaci s kamny. Vytápění zajistí originální finská saunová kamna Harvia. Vybraná topidla jsou určeny pro vytápění z venku. Vybrané modely doplňuje komínový set Harvia 1500 vč. příslušenství. Vyprodukované teplo lze dále využít napojením bojleru na kouřovod. Ten je schopný hořivat vodu do zásoby, což může být nejen v zimě velice praktické. Zásobník na vodu a další nezbytné doplňky jsou uskladněné v technické místnosti opatřené výlevkou. K vnější stěně je přimontovaná sprcha. Z tohoto důvodu je na terasu v okolí dopadu vody použito termodřevo.

Větší sauna je řešená obdobně, pouze kapacita je navýšená pro 7 lidí. Prostor terasy je v tomto případě doplněn o zvlněný komponent *Melnic- zvlněná terasa-odpočívadlo/solárium*., který je atraktivní alternativou lehátek. Výrobou se zabývá firma *VenDesign s.r.o.* Terasový blok je možné dodat v modřínovém provedení. Firma je schopná tvar i rozměry přizpůsobit.¹⁷³

Obr. 62. *Melnic- zvlněná terasa-odpočívadlo/solárium*

Obr. 63. *Lehátka- vlastní návrh*

¹⁷³ *VenDesign* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.vendesign.cz/index.php>

Pro správný chod veřejné sauny je potřeba vytvořit hygienicky nezávadné prostředí, které zajistí bezpečný provoz a optimální klima. Neobejdeme se tedy bez dodávky vody, která je nutná pro sprchování, úklid. WC je k dispozici u vstupu.

6.6 Vyhlídka

Obr. 64. Vyhlídka- ptačí observatoř

Vyhlídka je tvořená trámovou konstrukcí opláštěnou žebrovím z neohoblovaných horizontálně řazených prken (sibiřský modřín). Na plášť vyhlídky volím neohoblovaná prkna, jde totiž o stavbu, která není chráněná střechem a dřevo je tu vystavené povětrnostním podmínkám. Dalším z důvodů volby nehoblovaných prken je fakt, že návštěvník není v přímém

kontaktu s fasádou, hrubost materiálu tu tedy nepředstavuje problém. Nehoblovaná prkna mají vyšší životnost, přirozenější vzhled. Hoblováním se porušují dřevní vlákna, díky kterým se životnost snižuje. Pokud se ale dodržují zásady konstrukční ochrany dřeva, je životnost prken prakticky neomezená i u hoblovaných prken.¹⁷⁴

Mezery mezi prkny mají vedle estetického důvodu také praktický význam- prostor je dostatečně prosvětlený denním světlem a eliminuje se nápor větru. Jednoduchá hmota stavby má architektonicky zvýrazněný vstup. Inspirace pro tvarosloví vstupu vychází z podoby kotců pro králíky.

Vnitřním prostorem je vedené schodiště, jeho dispozice umožnila pohrát si s podestami. Nabízelo se více variant řešení konstrukce, ale nakonec jsem zůstala u celodřevěné hmoty doplněné o subtilní kovovou konstrukci zábradlí.

Předsunutí vrchní vyhlídkové části umožňuje výhled do 360°. Vzhled celého objektu je velice střídmy, důvod, proč tomu tak je byl už zmíněný (viz. Inspirační stavby, atd.). Návrh se stal určitou syntézou dispozičních požadavků, studia problematiky, praktických poznámek a názorů s odborníky. Přestože jsem se vyhlídkou zabývala ze všech částí resortu nejdéle, neustále vzbuzuje další otázky a možnosti řešení. Je to dané především problematikou spojenou s tímto typem stavby a jejími nároky na konstrukci.

Hlavní nosnou kostru tvoří čtyři mohutné trámy, které jsou v nezbytných částech spojeny rámem nesoucím další podlaží. Zajištění stavby proti pohybu do strany není řešené. Konstrukční část, požadavky na nosnost stavby a základ jsou řešeny pouze okrajově a nepochybně vyžadují odbornou znalost a propočty statika.

6.7 Přístřešek

Po konzultacích jsem ustoupila z původního záměru vytvořit protáhlý objekt s prkennou podlahou. Hmotu přístřešku jsem zmenšila na konstrukčně vhodnější tvar krychle tvořící

¹⁷⁴ Jakou zvolit fasádu, aby nevyžadovala údržbu. 2015. *Dřevostavitel.cz* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.drevostavitel.cz/clanek/jakou-zvolit-fasadu-aby-nevyzadovala-udrzbu>

pouze plášť. Odstranění podlahy umožnilo snadnější bezbariérový přístup. Stěny jsou prkenné (sibiřský modřín), vertikálně členěné. Poskytují ochranu před větrem.

6.8 Zdroj pitné vody

Pro zamýšlené funkce Meditation resortu se neobejdeme bez zdroje pitné vody.

Jednou z možností je připojení k vodovodu. Projektovou dokumentací vodovodní přípojky musí odsouhlasit provozovatel, je nutné získat územní rozhodnutí a stavební povolení (odvíjející se od délky přípojky). Další možností je vlastní studna určená ke komerčnímu využití. Majiteli, resp. provozovateli, ukládá zákon o ochraně veřejného zdraví určité povinnosti, včetně pravidelných kontrol kvality vody, které musí splnit.¹⁷⁵

Obecně platí, že pitná voda se musí používat všude tam, kde s ní přicházíme osobně do styku (pití, umívání nádobí, tělesná hygiena), ale pro nepřímé použití (splachování, zalévání, úklid,...) je možné používat vodu dešťovou. Dešťovou vodu lze svádět do jímky a odtud ji můžeme čerpacím systémem a potrubím rozvést tam, kde je potřeba.

6.8.1 Odpadní voda

Co se týče nakládání s odpady, volila bych určitě vytvoření septiku, nebo žumpy, které nevyžadují napojení na kanalizaci. Oba uvedené typy mají svá specifika. Žumpa je vlastně *bezodtoková jímka, která slouží k dočasnému uskladnění odpadní vody a fekálií a musí se nechat pravidelně vyvážet.*¹⁷⁶ Naproti tomu septik je nádrž na částečné čištění odpadní vody. *Odpadní voda je jímána v septiku, odkud odtéká přepadem do kanalizace, případně přes čistírnu odpadních vod nebo za pomoci trativodu do země.*¹⁷⁷ Aby odpadní voda ze

¹⁷⁵ Septik. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Septik>

¹⁷⁶ Septik. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Septik>

¹⁷⁷ Septik. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Septik>

septiku neznečistila pitnou vodu, je zapotřebí umístit ji dostatečně daleko od studny. Vzdálenost závisí na propustnosti podloží. Pokud by odpadní vody prosakovaly do půdy, jde o nepřímé vypouštění splašků do podzemních vod. Tento způsob by mohl představovat problém, protože šterková jezera jsou zásobena vodou z podzemního zdroje.

Pokud však spojíme přečištěnou šedou vodu s jímkou na vyčištěnou vodu, je možné její další využití. Přečištění umožňují například kořenové čističky. *Základním principem kořenové čističky je průtok předčištěné odpadní vody kořenovým filtrem. Ten je naplněn jemnými kamínky, na jejichž povrchu sídlí bakterie, které zajišťují čisticí proces. Rostliny vysázené na kořenovém filtru částečně odsávají živiny, dodávají kyslík, na jejich kořenech sídlí bakterie a v zimě působí jako tepelná izolace.*¹⁷⁸

Obr. 65. Kořenová čistička

Kořenovka je použitelná pro veškerou splaškovou vodu z domácnosti, obce, či průmyslu, je ekologická, vhodným začleněním zvelebují prostředí, zkvalitňuje mikroklima okolí a vytváří nové biotopy. Voda je v kořenové čističce pod vrstvou rostlin, šterku/ kačírku, nehrozí tedy, že se tu budou zdržovat komáři, protože se larvy nemají kde líhnout. Účinnost čištění v létě i v zimě je téměř vyrovnaná. Ve většině případů se voda z kořenové čističky zasakuje pomocí „trativodu“. Je to běžný, legislativou povolený způsob. Pokud není zasakování možné, navrhuje se bezodtokový systém, který kombinuje zpětné využití vody, od-

¹⁷⁸ *Kořenové čističky odpadních vod* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.korenova-cisticka.cz/>

par a akumulaci vody v mimovegetační době, nebo zálivku. Proti nechtěnému úniku vody do podloží je důležité mít vyřešenou dostatečnou izolaci.¹⁷⁹

Produkcí *černé vody* je možné instalací *kompostovací toalety*, která vodu na splachování nepoužívá zcela odstranit. Toto z ekologického hlediska ideální řešení považuji za vhodné spíš do soukromých objektů, pro komerční využití se mi nezdá zcela optimální.

Pro určení ideální varianty je potřeba problematiku týkající se kanalizací a zdroje pitné vody řešené oblasti konzultovat s územně příslušným vodoprávním úřadem a specializovanými odborníky.

6.9 Elektrická přípojka a rozvod elektřiny

Oběma uvažovanými vstupními částmi prochází stožárý elektrického napětí, je tedy možné vytvořit elektrickou přípojku. Pokud však půjdeme alternativní cestou, nabízí se solární elektrárna (umístění fotovoltaické elektrárny na střechy vstupních staveb).

6.9.1 Osvětlení

V odlehlých místech, jako je prostor sauny je ideální užít osvětlení bez nutnosti napojení na elektronickou přípojku. Použít můžeme například solární osvětlení. V případě potřeby je možné na střechu sauny umístit solární panel. Venkovní prostor může být příležitostně osvětlený loučemi, nebo petrolejovými lampami. Vyhneme se tak nevzhlednému a složitému řešení rozvodu elektřiny. Použitím individuálního zdroje světla podpoříme atmosféru místa.

¹⁷⁹ *Kořenové čističky odpadních vod* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.korenovacistica.cz/>

ZÁVĚR

Meditation resort je navržený tak, aby byl k přírodě šetrný. V tomto duchu byla vytvořena skladba jednotlivých částí i použití materiálu pro jejich realizaci. Při projektování jsem se nespolehala jen na vlastní úsudek. Mojí snahou bylo přiblížit se představě, kterou o místě mají obyvatelé Napajedel a která vyplývá i ze zmiňovaného strategického plánu města. Další ovlivnění přišlo díky konzultacím v atelieru a schůzkám s externími odborníky, kteří se díky svým zkušenostem dívali na řešenou problematiku z profesionálního úhlu. Shoda s jejich názorem, ale především pak kritické poznámky mi pomohly prvotní a často naivní nápady správně uchopit a vtisknout jim reálnější obrysy. Samotný vzhled jednotlivých úseků je výsledkem podrobné studie podobných řešení realizovaných v České republice, nebo v zahraničí. Ústředním motivem celého komplexu je příroda, tudíž navržené objekty jsou střídmejší, aby zbytečně strhávaly pozornost. Dalším podnětem pro jednoduché tvarosloví byl záměr vytvořit místo, které by zapadlo do tohoto kraje. Pojítka jsem našla v drobných objektech lidové tvořivosti. Inspirací mi byly nejrůznější dřevníky, kůlny, králíkárnny, kur-níky, holubníky, včelíny, které plní především praktickou funkci a vnímáme je jako přirozenou součást našich zahrad. Stavby jsou funkční, tvarově i konstrukční jednoduché. Těch-to základních pilířů jsem se snažila držet. Výsledkem je prostor bez zbytečných složitostí, vytvořený s ohledem na únosnost místa a měřítko města Napajedla.

Záměrem je docílit dojmu, že Meditation resort do okolí zapadne a jeho využívání se stane součástí nejen každodenního života pro místní obyvatele, ale i turistickou ochutnávkou krás tohoto kraje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografie:

CEKOTA, Vojtěch. *Napajedla: příroda dějiny kultura*. Napajedla: Město Napajedla, 1998.

GRÜNDLER, Elisabeth a Norbert SCHÄFER. *Dětská hřiště a zahrady v přírodním stylu: význam - plánování - realizace*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-523-4.

MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. Praha: SZN, 1979.

MIKOLÁŠEK, Antonín. *Saunováním ke zdraví*. Brno: Era, 2006, ISBN 80-7366-065-2

SCHNEIDER, Jiří. *Krajinná rekreologie*. Brno: Mendelova univerzita, 2008, s. 60. ISBN 978-80-7375-200-2.

SMITHOVÁ, Erica a Nicholas WILKS. *Tajemství meditace*. Bratislava: Eko-konzult, 2000. ISBN 80-88809-80-0.

STEINER. *Dějiny jógy*. Praha: Mladá fronta, 2011. ISBN 978-80-204-2392-4.

Tchaj-čchi: zdravý pohyb - relaxační meditace. Praha: Svojtka & Co., 2008. ISBN 978-80-7352-817-1.

UFFELEN, Chris van. *Krajinná architektura*. Praha: Nakladatelství Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-219-2.

Zelený most: Nejlepší revitalizační projekty České republiky 2007. Brno: Těžební unie, 2007.

Internetové zdroje:

Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

Příměstská rekreace. *UTOK* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/143>

Růženin lom - rekultivace. *UTOK* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/184>

Vzájemné vlivy rekreace a prostředí a jejich řešení. *UTOK* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/144>

Krajina. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Krajina>

PUSHAK architects: Silniční odpočívadlo Reinoksevan. In: *Stavbaweb* [online]. 2011 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://stavbaweb.dumabyt.cz/pushak-architects-silnicni-odpocivadlo-reinoksevan-6966/clanek.html>

Lofoten bird watching towers. In: *70°N arkitektur* [online]. 2005 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://70n.no/filter/building/Lofoten-bird-watching-towers-observation-posts-in-the-landscape>

Grunnfør bicycle shelter. In: *70°N arkitektur* [online]. 2005 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://70n.no/filter/building/Grunnfor-bicycle-shelter-encountering-the-environment>

Torvdalshalsen rest area. In: *70°N arkitektur* [online]. 2005 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://70n.no/filter/building/Torvdalshalsen-rest-area-maximizing-the-enjoyment-minimizing-the>

Promenade Samuel-de Champlain. In: *ArchDaily* [online]. 2008 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.archdaily.com/10080/promenade-samuel-de-champlain-consortium-daoust-lestage-williams-asselin-ackaoui-option-amenagement/>

Parky studií a reflexe. In: *Parky studií a reflexe: Park Pravíkov* [online]. [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.parkpravikov.cz/parky-studii-a-reflexe/>

Mario Rodríguez Cobos. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Mario_Rodr%C3%ADguez_Cobos

Humanistické hnutí. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Humanistick%C3%A9_hnut%C3%AD

Lesní park KLIMKOVICE: Občanské sdružení Čisté Klimkovice [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.lesni-park.cz/>

Revitalizace lesoparku na říčním ostrově Santos v Sušici. In: *Nadace proměny* [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: <http://ostrov-santos.nadace-promeny.cz/>

Eutrofizace. In: *Wikipedie, otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Eutrofizace>

Rekultivace a podpora biodiverzity. In: *CEMEX Česká republika* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.cemex.cz/rekultivace-a-biodiverzita.aspx>

Zelený most: Nejlepší revitalizační projekty České republiky 2007. Brno: Těžební unie, 2007.

Pa Pae Meditation Retreat: A new peaceful place to meditate in Chiang Mai, THAILAND [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.papaemeditation.org/en/>

Altány, sauny, zahradní altány, domácí sauny, kijukij [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://kijukiju.cz/sauny/>

Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín. In: *Novatop systém* [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.novatop-system.cz/finska-sauna-kijukiju-biotop-radotin/>

Přírodní finská sauna Kijukiju v radotínském Biotopu. In: *DřevoStavby: Dřevostavby, časopis o bydlení* [online]. 2015 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.drevostavby.cz/cs/drevostavby-archiv/zajimavosti/3051-prirodni-finska-sauna-kijukiju-v-radotinskem-biotopu>

Altán Kijukiju VÍTR. In: *Archiweb.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=4473>

Sauna na Harcovské přehradě. In: *Archiweb.cz* [online]. 2010 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?type=5&action=show&id=2714>

Sauna. In: *Mjolk architekti* [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.mjolk.cz/sauna>

Kunstdorf. 2014. *PERIFÉRNE CENTRÁ* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://perifernecentra.com/kunstdorf-mapa/>

Obecní sauna v Dúbravici od H3T Architekti. 2013. *Archiweb.cz* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/news.php?action=show&type=1&id=14114>

FLOATING SAUNA. In: *RINTALA EGGERTSSON ARCHITECTS* [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.ri-eg.com/projects/2002/floating-sauna/>

Filozofie jógy: Jóga v denním životě. In: *Systém Jóga v denním životě* [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.joga.cz/joga-univerzalni/univerzalni-princip/>

Cesty jógy. In: *Jóga-Online* [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.joga-online.cz/cesty-jogy/cesty-jogy>

Jóga hybridí. *Office yoga: SUP jóga* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.officeyoga.cz/joga-hybridi/>

10 Reasons You Should Try Yoga On A Stand Up Paddleboard. 2013. *HuffPost Healthy Living* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/2013/09/24/stand-up-paddleboard-yoga_n_3973574.html

Stand Up Paddling - informace. In: *Stand Up Paddling.CZ* [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.suping.cz/paddleboarding-informace/>

Co je slackline. In: *Vše o Slackline* [online]. 2010 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://lajny.cz/co-je-slackline>

Metodická příručka slackline 1. 2013., Ing. Ondřej Kváš. *Česká asociace slackline* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://lajny.cz/dokumenty/MEP1.pdf>

Slackline Park und Highline. *Ski, Berge & Thermen Gastein* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.skigastein.com/de/sommer/am-berg/erlebnisse-am-berg/slackline-park>

Slackline Park in Gröden. *Wolkenstein in Gröden* [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: <http://www.bergfex.it/sommer/groeden-wolkenstein/highlights/10025-slackline-park-in-groeden/>

Dětské hřiště. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Btsk%C3%A9_h%C5%99i%C5%A1t%C4%9B

Přírodních koupacích biotopů v Česku přibývá. Čím jsou zajímavé?. In: *Ekolist.cz: zprávy o přírodě, životním prostředí a ekologii* [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné

Biotopy - koupací jezírka vhodná pro každého Zdroj: <http://www.tzb-info.cz/2549-biotopy-koupaci-jezirka-vhodna-pro-kazdeho>. 2005. *TZB-info* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.tzb-info.cz/2549-biotopy-koupaci-jezirka-vhodna-pro-kazdeho>

Veřejné přírodní koupací biotopy v ČR. In: *Jezírkářství: zahradní okrasná i koupací jezírka, biotopy a rybníčky* [online]. 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.jezirkarstvi.cz/verejne-prirodni-koupaci-biotopy-cr/>

Koupací biotop Šiklův Mlýn. *Krajská hygienická stanice kraje Vysočina* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.khsjih.cz/koupaci-plochy/sikluv-mlyn.php>

This Gorgeous Natural Swiss Pool Proves We Don't Need to Swim in Chlorin. In: *Inhabitat: Sustainable Design Innovation, Eco Architecture, Green Building* [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://inhabitat.com/herzog-de-meurons-naturbad-riehen-is-now-open-for-chlorine-free-swimming/>

Herzog & de Meuron creates natural swimming pool in Switzerland. In: *Dezeen magazine* [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.dezeen.com/2014/07/17/naturbad-riehen-natural-swimming-pool-herzog-de-meuron-switzerland/>

Naturbad Riehen [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.naturbadriehen.ch/>

Napajedla. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Napajedla>

Historie. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cz/historie>

Základní informace o Napajedlích. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cs/mesto-napajedla>

Příroda Napajedelska. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cz/priroda-napajedelska>

Ekologická stopa města. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cz/ekologicka-stop-a-mesta>

Program rozvoje města Napajedla na období 2013 - 2020. 2013. *Město Napajedla* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/uploads/pdf/program-rozvoje-mesta-napajedla.pdf>

Slow Travel ("pomalé cestování"). *Home Exchange Czech* [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.homeexchange.cz/article/slow-travel-pomale-cestovani-jak-si-pri-dovolene-odpocinout>

STROJAR, Pavel. Na léčivé účinky mnoha pramenů na Zlínsku se zapomělo. *Náš Zlín* [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.naszlin.cz/zpravy-25/nalecive-ucinky-mnoha-pramenu-na-zlinsku-se-za>

Rekreační areál Pahrbek [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.pahrbek.cz/>

Štěrkovna Spytihněv. In: *CEMEX Česká Republika* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://cemex.cz/sterkovna-spytihnev.aspx>

Rekultivace a podpora biodiverzity. In: *CEMEX Česká republika* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.cemex.cz/rekultivace-a-biodiverzita.aspx>

Česká společnost ornitologická: Partner BirdLife International v Česku [online]. 2002-2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.cso.cz/>

FSC certifikace. 2009. *Lesní certifikace FSC* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.czechfsc.cz/fsc-certifikace.html>

Fasádní palubky: Modřín, smrk nebo tropické dřevo? 2015. *Dřevostavitel.cz* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.drevostavitel.cz/clanek/fasadni-palubky-modrin-smrk-nebo-tropicke-drevo>

Dřevěná fasáda je lepší natřená nebo zešedlá? 2015. *Dřevostavitel.cz* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.drevostavitel.cz/clanek/drevena-fasada-je-lepsi-natrena-nebo-zesedla>

Jakou zvolit fasádu, aby nevyžadovala údržbu. 2015. *Dřevostavitel.cz* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.drevostavitel.cz/clanek/jakou-zvolit-fasadu-aby-nevyzadovala-udrzbu>

Cesta dřeva [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://cestadreva.cz/page/obchod/prirodni-oleje-na-drevo>

Dřevostavby. 2011. *Zemní vruty KRINNER* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.zemnivruty.cz/drevostavby>

Dřevostavby. *TZB-info* [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://stavba.tzb-info.cz/drevostavby>

FATRAFOL-S. 2009. Fatra, a.s. Dostupné také z: <http://www.fatrafol.cz/uploads/pdf/konstrukcni-predpis-fatrafol-s-cz-1248425201-1248855144.pdf>

Živé stavby z vrby [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.naplot.cz/>

VenDesign [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.vendesign.cz/index.php>

Septik. 2001-. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Septik>

Kořenové čističky odpadních vod [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: <http://www.korenova-cisticka.cz/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1. Růženin lom – rekultivace* 18
 AUTOR NEUVEDEN. *Růženin lom - rekultivace* / *UTOK* [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.utok.cz/node/184>
- Obr. 2. Silniční odpočívadlo, Reinoksevann* 30
 AUTOR NEUVEDEN. *StavbaWEB* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://stavbaweb.dumabyt.cz/pushak-architects-silnicni-odpocivadlo-reinoksevann-6966/clanek.html>
- Obr. 3. Silniční odpočívadlo, Snefjord* 31
 PUSHAK. *ArchDaily* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.archdaily.com/17466/snefjord-road-stop-pushak/>
- Obr. 4. Ptáčí observatoře, Vestvågøy* 32
 MOEN, Vegar; SKAAR, Steinar. *70°N arkitektur* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://70n.no/filter/building/Lofoten-bird-watching-towers-observation-posts-in-the-landscape>
- Obr. 5. Úschovna kol/ meditační místnost* 33
 MOEN, Vegar a kol. *70°N arkitektur* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://70n.no/filter/building/Grunnfor-bicycle-shelter-encountering-the-environment>
- Obr. 6. Odpočívadlo Torvdalshalsen* 34
 SKAAR, Steinar a kol. *70°N arkitektur* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://70n.no/filter/building/Torvdalshalsen-rest-area-maximizing-the-enjoyment-minimizing-the>
- Obr. 7. Promenade Samuel-de Champlain* 35
 CRAMER, Marc. *ArchDaily* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.archdaily.com/10080/promenade>
- Obr. 8. Park reflexí a studie Pravíkov* 38
 AUTOR NEUVEDEN. *Parky studií a reflexe* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.parkpravikov.cz/>
- Obr. 9. Lesní park Klimkovice* 39
 AUTOR NEUVEDEN. *Fotografie z Lesního parku KLIMKOVICE* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.lesni-park.cz/fotogalerie/#!>
- Obr. 10. Lesopark na říčním ostrově Santos* 40
 AUTOR NEUVEDEN. *Galerie | Ostrov Santos* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://ostrov-santos.nadace-promeny.cz/cz/galerie.html>
- Obr. 11. Lesopark na říčním ostrově Santos* 40
 AUTOR NEUVEDEN. *Galerie | Ostrov Santos* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://ostrov-santos.nadace-promeny.cz/cz/galerie.html>

- Obr. 12. Four Seasons Resort Bali v Sayan*..... 50
 AUTOR NEUVEDEN. *Bali Luxury Resort Photos & Videos* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.fourseasons.com/sayan/photo_and_video/
- Obr. 13. Pa Pae Meditation Retreat* 51
 AUTOR NEUVEDEN. *Gallery | Pa Pae Meditation Retreat* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.papaemeditation.org/en/?page_id=66
- Obr. 14. Pa Pae Meditation Retreat* 52
 AUTOR NEUVEDEN. *Gallery | Pa Pae Meditation Retreat* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.papaemeditation.org/en/?page_id=66
- Obr. 15. Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín* 56
 ZAPLETAL, Rostislav. *FINSKÁ SAUNA KIJUKIJU, BIOTOP RADOTÍN | Novatop systém*[online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.novatop-system.cz/finska-sauna-kijukiju-biotop-radotin/>
- Obr. 16. Finská sauna Kijukiju, biotop Radotín* 57
 ZAPLETAL, Rostislav. *Přírodní finská sauna Kijukiju v radotínském Biotopu* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.drevoastavby.cz/cs/drevostavby-archiv/zajimavosti/3051-prirodni-finska-sauna-kijukiju-v-radotinskem-biotopu>
- Obr. 17. Zahradní altán Kijukiju Vítr* 57
 ŠEBA, Michal. *archiweb.cz - Altán Kijukiju VÍTR* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=4473>
- Obr. 18. Saunadomek* 58
 AUTOR NEUVEDEN. *Projekty - Martin Hilpert - Architektonický ateliér Liberec* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.hilpertovi.cz/projekty/saunadomek>
- Obr. 19. Sauna na Harcovské přehradě a v Kateřinkách* 60
 TESÁŘ, Tomáš. *archiweb.cz* [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?type=5&action=show&id=2714>
- Obr. 20. Obecní sauna v Dúbravici* 60
 AUTOR NEUVEDEN. *Sauna | PERIFÉRNE CENTRÁ* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://perifernecentra.com/sauna/>
- Obr. 21. Obecní sauna v Dúbravici* 60
 H3T ARCHITEKTI. *Obecní sauna v Dúbravici od H3T Architekti* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.archiweb.cz/news.php?action=show&type=1&id=14114>
- Obr. 22. Floating sauna* 61
 RINTALA, Sami. *Floating Sauna* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=2177&lang=en>

- Obr. 23. SUP jóga* 63
 GETTY. *10 Reasons You Should Try Yoga On A Stand Up Paddleboard* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.huffingtonpost.com/2013/09/24/stand-up-paddleboard-yoga_n_3973574.html
- Obr. 24. Stand up paddling* 65
 AUTOR NEUVEDEN. *Standup Journal Magazine: News, Photos, Videos, Gear Reviews*[online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://standupjournal.com/>
- Obr. 25. Waterline* 68
 AUTOR NEUVEDEN. *Cold water slacklining | SlacklineVisions Blog* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <https://slacklinevisions.wordpress.com/2011/09/14/cold-water-slacklining/>
- Obr. 26. Maverick Slackline* 68
 AUTOR NEUVEDEN. *Gallery | Slackline | Maverick Slacklines* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.maverickslacklines.co.uk/gallery/>
- Obr. 27. Trickline* 68
 AUTOR NEUVEDEN. *Sup e Slack: Os esportes do verão!* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.cabidecolorido.com.br/sup-e-slackl-os-esportes-do-verao/>
- Obr. 28. Slackline Park Bad Gastein*..... 72
 AUTOR NEUVEDEN. *Slackline Park und Highline : Ski, Berge & Thermen Gastein*[online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.skigastein.com/de/sommer/am-berg/erlebnisse-am-berg/slackline-park>
- Obr. 29. Slackline Park Gröden* 72
 AUTOR NEUVEDEN. *Slackline Park in Gröden - Wolkenstein in Gröden* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.bergfex.it/sommer/groeden-wolkenstein/highlights/10025-slackline-park-in-groeden/>
- Obr. 30. Slackline Park Hochkönig* 72
 AUTOR NEUVEDEN. *Arthurhaus, Berghotel : hotel / mountain hotel/mountain inn* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.skiamade.com/en/winter/accommodation/search-book/liste/arthurhaus--berghotel_dd-235762
- Obr. 31. Dětské hřiště v přírodním stylu*..... 74
 AUTOR NEUVEDEN. *větší - lutem* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://lutem.weebly.com/v283tscaroniacute.html>
- Obr. 32. Přírodní koupací biotop v obci Kovalovice*..... 76
 AUTOR NEUVEDEN. *VEŘEJNÉ KOUPACÍ BIOTOPY - FOTOGALERIE, FOTKY*[online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.jezirkarstvi.cz/fotogalerie/verejne-koupaci-biotopy/>
- Obr. 33. Přírodní koupací biotop v obci Kotynka* 77

AUTOR NEUVEDEN. *VEŘEJNÉ KOUPACÍ BIOTOPY - FOTOGALERIE, FOTKY*[online]. [cit. 10.5.2015].
Dostupný na WWW: <http://www.jezirkarstvi.cz/fotogalerie/verejne-koupaci-biotopy/>

Obr. 34. Přírodní koupací biotop Šiklův mlýn 78

AUTOR NEUVEDEN. *VEŘEJNÉ KOUPACÍ BIOTOPY - FOTOGALERIE, FOTKY*[online]. [cit. 10.5.2015].
Dostupný na WWW: <http://www.jezirkarstvi.cz/fotogalerie/verejne-koupaci-biotopy/>

Obr. 35. Přírodní koupací biotop Radotín 78

AUTOR NEUVEDEN. *Biotopové koupaliště Radotín - Prague.eu* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na
WWW: <http://www.prague.eu/cs/objekt/mista/1813/biotopove-koupaliste-radotin>

Obr. 36. Naturbad Reiehen 79

AUTOR NEUVEDEN. *Naturbad Riehen* [online]. [cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW:
<http://www.naturbadriehen.ch/Naturbad-Riehen>

Obr. 37. Rekreační středisko Pahrбек 85

AUTOR NEUVEDEN. *Rekreační areál Pahrбек - restaurace, ubytování, bungalovy, Napajedla* [online].
[cit. 10.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.pahrбек.cz/>

Obr. 38. Řešená oblast 91

Vlastní grafika

Obr. 39. Vymezení prostoru 92

AUTOR NEUVEDEN. *Město Napajedla* [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW:
<http://www.napajedla.cz/cs/uzemni-plan>

Obr. 40. Stávající stav 93

Vlastní fotografie

Obr. 41. Schéma podloží v oblasti jezer 93

Vlastní kresba

Obr. 42. Doprava 96

Vlastní grafika

Obr. 43. Navržené stav 99

Vlastní grafika

Obr. 44. Letecký pohled na ptačí ostrov, Fotografie současného stavu ptačího ostrova 101

Vlastní fotografie

Obr. 45. Meditace, molo- současný stav, rybaření 102

Vlastní fotografie

Obr. 46. Mola- koncepční návrh 102

Vlastní skica

<i>Obr. 47. Waterline</i>	103
Vlastní skica	
<i>Obr. 48. Hammock</i>	104
AUTOR NEUVEDEN. <i>Hammock Bliss Ultralight</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.hammockbliss.com.au/hammock-bliss-ultralight	
<i>Obr. 49. Hammock- koncepční návrh</i>	104
Vlastní skica	
<i>Obr. 50. Rostlinná zákoutí</i>	105
AUTOR NEUVEDEN. <i>ATELIER PARTERO</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.partero.cz/	
<i>Obr. 51. Rostlinná zákoutí</i>	105
UFFELEN, Chris van. <i>Krajinná architektura</i> . Praha: Nakladatelství Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-219-2.	
<i>Obr. 52. Rostlinná zákoutí</i>	106
AUTOR NEUVEDEN. <i>ATELIER PARTERO</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.partero.cz/	
<i>Obr. 53. Vstupní budova</i>	110
Vlastní grafika	
<i>Obr. 54. Ukázka podobného charakteru místa- obchod s čajem Tea Mountain</i>	111
AUTOR NEUVEDEN. <i>DesignMagazin.cz – A1 Architects navrhli obchod s čajem Tea Mountain</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.designmagazin.cz/interier/47497-a1-architects-navrhli-obchod-s-cajem-tea-mountain.html	
<i>Obr. 55. Originální recyklovaný nábytek - MilaAn Interiér</i>	111
AUTOR NEUVEDEN. <i>Katalog originálního recyklovaného nábytku a bytových doplňků - MilaAn</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.milaaninterier.cz/katalog.html	
<i>Obr. 56. Vrbové stavby</i>	113
AUTOR NEUVEDEN. <i>Vrbové stavby - Vrbové stavby</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.vrbovestavby.cz/vrbove-stavby	
<i>Obr. 57. Vrbové stavby</i>	113
AUTOR NEUVEDEN. <i>Vrbové stavby - Vrbové stavby</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.vrbovestavby.cz/vrbove-stavby	
<i>Obr. 58. Průlezka SNV</i>	113
AUTOR NEUVEDEN. <i>Průlezka SNV :: o.s. Baobaby</i> [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: http://www.baobaby.org/realizace/prirodni-detska-hriste/prulezka-snv/#a10300221-535217303250240-7619488386413371324-n-jpg	
<i>Obr. 59. Sauna</i>	114

Vlastní grafika

Obr. 60. Sauna..... 115

Vlastní grafika

Obr. 61. Melnis- zvlněná terasa-odpočívadlo/solárium 116

AUTOR NEUVEDEN. *VenDesign* [online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW:
<http://www.vendesign.cz/produkty.php>

Obr. 62. Lehátko- vlastní návrh..... 116

Vlastní grafika

Obr. 63. Kořenová čistička 120

AUTOR NEUVEDEN. *Galerie realizovaných čistíren – Kořenové čističky odpadních vod*[online]. [cit. 13.5.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.korenova-cisticka.cz/korenove-cisticky/galerie>

Obr. 64. Vyhlídka- ptačí observatoř..... 117

Vlastní grafika

